

2016
İKİNCİ ÇEYREK

OCAK - ŞUBAT - MART - NİSAN - MAYIS - HAZİRAN - TEMMUZ - AĞUSTOS - EYLÜL - EKİM - KASIM - ARALIK

11127

11128

11129

11130

11131

K.K.T.C. MERKEZ BANKASI
SAYI: 2016 - II

ÜÇ AYLIK BÜLTEN

ÜÇ AYLIK BÜLTEN

Sayı: 2016-II

I: ÖNSÖZ

2016 yılının ikinci çeyrek döneminde de finansal krizin küresel iktisadi faaliyet üzerindeki olumsuz etkileri devam etmiş, uluslararası kuruluşlar tarafından yayımlanan raporlarda küresel büyümenin 2016 yılında yüzde 3 seviyelerinde gerçekleşeceği öngörülmüştür. Özellikle emtia ihracatçısı gelişmekte olan ülkelerde büyümenin zayıf seyrini sürdürmesi ve gelişmiş ülkelerde iktisadi faaliyetlerdeki toparlanmanın henüz istenilen düzeye ulaşmaması Dünya ekonomisini etkilemeye devam etmektedir. Britanya'nın AB'den ayrılma kararı küresel büyüme beklentilerini olumsuz yönde etkilemiş, gelişmiş ülke merkez bankalarının ihtiyaç durumunda ekonomik aktiviteyi destekleyici adımları atacağı inancı sınırlı da olsa piyasaları rahatlatmıştır. Bu gelişmelere paralel olarak IMF, küresel büyüme tahminini 2016 yılı için yüzde 3,2'den 3,1'e, 2017 yılı için yüzde 3,5'den 3,4'e düşürmüştür.

Britanya'nın Avrupa Birliği'nden çıkış kararı alması, yılın ikinci çeyreğine damgasını vuran en önemli gündem maddesi olmuştur. 2015 yılı Mayıs ayında yapılan genel seçimler sonrasında tek başına iktidara gelmesine rağmen Muhafazakâr parti tarafından Britanya'nın AB'de kalıp kalmaması konusunun referanduma götürüleceğinin açıklanmasıyla birlikte sıkıntılı bir döneme giren İngiltere'nin ekonomik ve finansal göstergeleri, piyasalardaki beklentinin aksine halk oylamasından Brexit sonucunun çıkmasıyla birlikte hızlı bir şekilde olumsuzla dönmüştür. Kısa sürede Sterlin ABD doları karşısında yüzde 10'un üzerinde değer kaybetmiş, İngiltere ekonomisinin büyüme tahminleri aşağı yönlü revize edilmiştir. Ülkemizin İngiltere ile olan ticari, sosyal ve ekonomik ilişkileri dikkate alındığı zaman söz konusu gelişmelerin makro ve mikro ekonomik olası etkileri olabileceği değerlendirilmektedir. Dolayısıyla iki yılda gerçekleşmesi öngörülen çıkış sürecinin ilgili kesimlerce hassasiyetle ele alınması ve yakinen takip edilmesi gerekmektedir.

2016 yılının ilk çeyreğinde kaydedilen yüzde 4,5 oranında büyüme ile Türkiye ekonomisi gelişmekte olan ülkeler arasında ayrılmıştır. 15 Temmuz 2016 tarihinde kalkışılan darbe girişiminin finans piyasaları üzerinde oluşturduğu baskı, başta Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası olmak üzere ilgili kurumların ivedilikle almış oldukları tedbirler sayesinde az hasarla atlatılmıştır. Kalkışma sonrasında bozulan ekonomik göstergelerin kısa sürede normal seyrine geri dönmesi, istikrarlı bir şekilde gerçekleştirilen reformların Türk finans sektörünün kırılganlığını azalttığına işaret etmektedir.

KKTC Merkez Bankası'nın düzenleme çalışmaları kapsamında, bankalarda iç denetim, risk yönetimi ve iç kontrol sistemlerinin daha etkin bir şekilde çalışmasını sağlamak ve kurumsal yönetime ilişkin genel çerçeveyi güçlendirmek amacıyla "Bankalarda İç Denetim, Risk Yönetimi, İç Kontrol ve Yönetim Sistemleri (Değişiklik) Tebliği" 22 Temmuz 2016 tarih ve 93 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır. Bu çerçevede iç sistemler sorumlusu görevine atanacaklar ile ilgili ilave nitelikler belirlenmiş, risk sistemleri ve uyum birimlerinin görev, yetki ve sorumlulukları genişletilmiştir.

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti ile Türkiye Cumhuriyeti arasında 2016, 2017 ve 2018 yıllarını içeren 3 yıllık dönemi kapsayan "İktisadi ve Mali İşbirliği Anlaşması" imzalanmış ve yürürlüğe girmiştir. Ülkemiz mali sektörünün yapısının güçlendirilmesi ve ekonomik kalkınmaya sağladığı katkının artırılmasını amaçlayan bu "Yapısal Dönüşüm Programı"nda bankacılık ve diğer mali sektöre yönelik temel düzenlemelere de yer

verilmiştir. Programda yer alan ve Kurum olarak KKTC Merkez Bankasını ilgilendiren Bankacılık, Tasarruf Mevduatı Sigortası ve Finansal İstikrar Fonu ile Finansal Kiralama, Faktöring ve Finansman Şirketleri Yasa tasarı taslakları hazırlanıp ilgili mercilere gönderilmiştir. Uzun süredir yasalaşması beklenen söz konusu mevzuat düzenlemelerinin güncel ihtiyaçları karşılamaya ilaveten uluslararası gelişmeler ve düzenlemelere uyum sağlanması açısından da ivedilikle çıkarılması önem arz etmektedir.

KKTC Bankacılık sektörü güvenli ve istikrarlı bir şekilde büyümeye devam etmiştir. 2016 yılının ikinci çeyreği itibarıyla toplam 22 bankanın 227 şube ve 2878 personel ile hizmet verdiği sektörün bilanço büyüklüğü, geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 12,2 oranında artarak 18 milyar TL'ye ulaşmıştır. Sermaye Yeterlilik Standart Rasyosu bir yıllık dönemde 0,18 puan azalmasına rağmen yasal sınırın oldukça üzerinde, yüzde 17,18 olarak gerçekleşmiştir.

Sektördeki toplam mevduat, yıllardır olağan seyrinde artmaktadır. Mevduat toplamı bir yılda yüzde 10 artışla 14,3 milyar TL, brüt krediler yüzde 10,4 artışla 11,4 milyar TL olmuştur. Brüt kredilerin toplam mevduat ve toplam aktifler içerisindeki payı sırasıyla yüzde 79,86 ve yüzde 63,33 düzeyinde gerçekleşmiştir. 2016 yılı ikinci çeyrek sonu itibarıyla tahsili gecikmiş alacaklar toplamı 753 milyon TL'dir.

2016 yılının ikinci çeyreği itibarıyla Dünyadaki seçilmiş ekonomilere ve KKTC ekonomisine dair güncel temel göstergelerin yer aldığı ve KKTC bankacılık sektörünün genel görünümünün ayrıntılı şekilde yansıtıldığı bu bültenin hazırlanmasında emeği geçen mesai arkadaşlarıma teşekkür ederim.

Saygılarımla,

Dr. Bilal San
Başkan

KKTC Merkez Bankası, 2016 / II

Adres

Bedreddin Demirel Caddesi,
Lefkoşa - KKTC

Yazışma Adresi

P.K. 857, Lefkoşa-KKTC

Telefon

0392 - 611 5000

Fax

0392 - 228 5240

0392 - 228 2131

World Wide Web Home Page

<http://www.mb.gov.ct.tr>

E-mail

ileti@kktcmerkezbankasi.org

Bu bültende yayımlanan istatistiki bilgilerin bir kısmı geçici verilerden derlenmiştir. Önceki bültenler ve/veya internet sitemizdekiler ile karşılaştırıldığında farklılıklar görmek mümkün olup, kamuoyunu bilgilendirmek amacıyla hazırlanan bu bülten kanıt gösterilmek suretiyle KKTC Merkez Bankası'ndan herhangi bir hak veya değişiklik talebinde bulunulamaz.

Bu yayının tüm hakları saklıdır. Sadece, ticari amaçlı olmayan eğitim, araştırma vb. çalışmalarda kaynak gösterilerek kullanılabilir.

II: KISALTMALAR

AB	Avrupa Birliği
ABD	Amerika Birleşik Devletleri
AMB/ECB	Avrupa Merkez Bankası
BPP	Bankalararası Para Piyasası
BoE	İngiltere Merkez Bankası
DPÖ	Devlet Planlama Örgütü
EUROSTAT	Avrupa İstatistik Ofisi
FED	ABD Merkez Bankası
GSMH	Gayri Safi Milli Hâsıla
GSYH	Gayri Safi Yurt İçi Hâsıla
IMF	Uluslararası Para Fonu
KGF	Kredi Garanti Fonu
KKTCMB/Banka	Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Merkez Bankası
KOBİ	Küçük ve Orta Büyüklükte İşletme
MB	Merkez Bankası
MDC	Menkul Değerler Cüzdanı
MMK	Mevduat Munzam Karşılıkları
OECD	Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü
PPK	Para Politikası Kurulu
RAV	Risk Ağırlıklı Varlıklar
RG	Resmi Gazete
SYSR	Sermaye Yeterliliği Standart Rasyosu
TCMB	Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası
TL/TP	Türk Lirası
TGA	Tahsili Gecikmiş Alacaklar
TÜİK	Türkiye İstatistik Kurumu
UBB	Uluslararası Bankacılık Birimi
UEA	Uluslararası Enerji Ajansı
YP	Yabancı Para
\$/Dolar	ABD Doları
€	Euro, Avro
£	Sterlin, GBP

III: TANIMLAR

Brüt Krediler: Krediler + Tahsili Gecikmiş Alacaklar

Likit Aktifler: Nakit Değerler + MB'den Alacaklar + Bankalardan Alacaklar + BPP İşlemlerinden Alacaklar

İÇİNDEKİLER

I: ÖNSÖZ	i
II: KISALTMALAR	iv
III: TANIMLAR	iv
IV: TABLO LİSTESİ	vii
V: GRAFİK LİSTESİ	ix
1 ULUSLARARASI GELİŞMELER	1
1.1 Genel Görünüm ve Güncel Gelişmeler	1
1.2 Seçilmiş Ülkelerdeki Ekonomik ve Finansal Görünüm	2
1.2.1 Büyüme	2
1.2.2 Enflasyon	4
1.2.3 Politika Faizleri	5
1.2.4 İşsizlik	7
1.2.5 Döviz Kurları	8
2 İSTİHDAM VE FİYATLAR	9
2.1 İstihdam	9
2.2 Enflasyon	10
3 DIŞ TİCARET VE TURİZM	13
3.1 İhracat ve İthalat Gelişmeleri	13
3.2 Turizm	15
4 BÜTÇE GELİŞMELERİ	17
4.1 2015 - 2016 Yılları İkinci Çeyrek Karşılaştırmaları	17
4.2 Gelirler	17
4.3 Giderler	18
4.4 Bütçe Uygulama Sonuçları	19
4.5 Finansman Dengesi	19
5 PARASAL VE FİNANSAL GELİŞMELER	21
5.1 Bankacılık Sektörünün Genel Görünümü	21
5.1.1 Finansal Derinleşme	21
5.1.2 Bankacılık Sektörünün Performans Rasyoları	21
5.1.3 Bankacılık Sektörünün Gelişimi	22
5.1.4 Bankacılık Sektöründe Yoğunlaşma	22
5.1.5 Banka, Şube ve Personel Sayısı	23
5.2 Bankacılık Sektörü Konsolide Bilançosu	24
5.2.1 Aktif / Pasif Yapısındaki Gelişmeler	25
5.2.2 Likit Varlıklar	27
5.2.3 Krediler	28

5.2.4	Menkul Değerler Cüzdanı.....	30
5.2.5	Mevduat.....	31
5.2.6	Özkaynaklar.....	34
5.2.7	Para Arzı.....	35
5.3	Bankalararası Para Piyasası Genel Görünüm.....	36
5.4	Kredi Kartları Azami Faiz Oranları.....	39
6	<i>FİNANSAL İSTİKRAR ANALİZİ</i>.....	41
6.1	Sermaye Yeterliliği.....	41
6.2	Tahsili Gecikmiş Alacaklar.....	42
EK A.	<i>EKONOMİK KARARLAR</i>.....	45
EK B.	<i>İSTATİSTİK TABLOLARI</i>.....	47
EK C.	<i>NOTLAR</i>.....	91

IV: TABLO LİSTESİ

Tablo 1.1: GSYH Tahminleri ve Gerçekleşmeler	1
Tablo 2.1: Kayıtlı Aktif İşsizlik - Genel Görünüm (kişi)	9
Tablo 2.2: Aktif Münhal Kayıtlarının Genel Görünümü (kişi)	9
Tablo 2.3: Tüketici Fiyat Endeksi (2008=100) Değişim Oranları (%)	12
Tablo 3.1: İhracat ve İthalat	13
Tablo 3.2: KKTC'nin Ülke Gruplarına Göre İhracatı (yüzde pay)	14
Tablo 3.3: KKTC'nin Ülke Gruplarına Göre İthalatı (yüzde pay)	15
Tablo 3.4: KKTC'ye Gelen Yolcu Sayısı	15
Tablo 4.1: Bütçe Dengesi (Milyon TL)	17
Tablo 4.2: Bütçe Gelirleri (Milyon TL)	17
Tablo 4.3: Bütçe Giderleri (Milyon TL)	18
Tablo 4.4: Bütçe Uygulama Sonuçları (Milyon TL)	19
Tablo 4.5: Finansman Dengesi (Milyon TL)	19
Tablo 5.1: Performans Rasyoları	21
Tablo 5.2: Bankacılık Sektöründe Yoğunlaşma (%)	22
Tablo 5.3: Banka Sayısındaki Gelişmeler	23
Tablo 5.4: Şube ve Personel Sayılarının Gelişimi	23
Tablo 5.5: Bankacılık Sektörü Konsolide Bilançosu (Milyon TL)	24
Tablo 5.6: Bankacılık Sektörü Aktif / Pasif Kalemlerinin Yapısal Yüzde Dağılımı (%)	25
Tablo 5.7: Banka Grupları Bazında Toplam Aktiflerin Gelişimi (Milyon TL)	26
Tablo 5.8: Likit Aktiflerin Gelişimi (Milyon TL)	27
Tablo 5.9: Kredilerin Türlerine Göre Dağılımı (Milyon TL)	28
Tablo 5.10: Banka Grupları İtibarıyla Brüt Kredilerin Gelişimi (Milyon TL)	29
Tablo 5.11: Mevduatın Türlerine Göre Gelişimi (Milyon TL)	31
Tablo 5.12: Banka Grupları İtibarıyla Mevduatın Gelişimi (Milyon TL)	32
Tablo 5.13: Mevduatın Vade Dağılımı (%)	33
Tablo 5.14: Özkaynakların Gelişimi (Milyon TL)	34
Tablo 5.15: Para Arzı Verileri (Milyon TL)	35
Tablo 5.16: Gerçekleşen İşlem Hacmi (x1.000) ve Adedi	36
Tablo 5.17: Gerçekleşen İşlem Hacmi (x 1.000)	37
Tablo 5.18: Ortalama Faiz Oranları (%)	38
Tablo 5.19: Kredi Kartları Azami Faiz Oranları (%)	39
Tablo 6.1: Risk Ağırlıklı Varlıklar	41
Tablo 6.2: Banka Gruplarına Göre TGA'lar, Özel Karşılıklar, Toplam Aktifler ve Brüt Krediler Gelişimi (Milyon TL)	43
Tablo 6.3: Aktif ve Özkaynak Kârlılığı ile Net Faiz Geliri Rasyoları	44
Tablo A.1: Ekonomik Kararlar - KKTC Merkez Bankası	45
Tablo A.2: Ekonomik Kararlar - KKTC Cumhuriyet Meclisi	46
Tablo B.1: KKTCMB Seçilmiş Bilanço Kalemleri (TL)	48
Tablo B.2: KKTCMB Likit Varlıklar (TL)	49
Tablo B.3: KKTCMB Tarafından Bankacılık Sektörüne Kullanılan Krediler (TL)	50
Tablo B.4: KKTCMB Nezdindeki Mevduat (TL)	51
Tablo B.5: KKTCMB Döviz Kurları	52
Tablo B.6: Çapraz Kurlar	53
Tablo B.7: KKTCMB Tarafından Türk Lirası ve Döviz Mevduatına Uygulanan Faiz Oranları (%)	54
Tablo B.8: KKTCMB Tarafından Yasal Karşılıklara Uygulanan Faiz Oranları (%)	55
Tablo B.9: Reeskont Faiz Oranları (%)	56
Tablo B.10: Yasal Karşılık Oranları (%)	57
Tablo B.11: Karşılıksız Çekler	58
Tablo B.12: Bankacılık Sektörü Aktif / Pasif Özetleri (Milyon TL)	59

Tablo B.13: Krediler (Toplam) - Türlerine Göre (Milyon TL)	60
Tablo B.14: Krediler (TP) - Türlerine Göre (Milyon TL)	61
Tablo B.15: Krediler (YP) - Türlerine Göre (Milyon TL)	62
Tablo B.16: Krediler - Vadelere Göre (Milyon TL).....	63
Tablo B.17: Krediler - Kamu Özel Ayırımı (Milyon TL).....	64
Tablo B.18: Kredi Büyüklükleri (Milyon TL)	65
Tablo B.19: Özkaynakların Gelişimi (Milyon TL).....	66
Tablo B.20: Sermaye Yeterliliği Rasyosu (%)	67
Tablo B.21: Kâr / Zarar Tablosu (Milyon TL)	68
Tablo B.22: Mevduat (Toplam) - Vade Gruplarına Göre (Milyon TL)	69
Tablo B.23: Mevduat (TP) - Vade Gruplarına Göre (Milyon TL)	69
Tablo B.24: Mevduat (YP) - Vade Gruplarına Göre (Milyon TL)	70
Tablo B.25: Mevduat (Toplam) - Türlerine Göre (Milyon TL)	70
Tablo B.26: Mevduat (TP) - Türlerine Göre (Milyon TL)	71
Tablo B.27: Mevduat (YP) - Türlerine Göre (Milyon TL)	72
Tablo B.28: Para Arzı (Milyon TL).....	73
Tablo B.29: Bankalar Yasası Altında Faaliyet Gösteren Lisanslı Bankalar	74
Tablo B.30: Temel Ekonomik ve Sosyal Göstergeler	75
Tablo B.31: Gayri Safi Milli Hasıladaki Sektörel Gelişmeler (Cari Fiyatlarla Milyon TL)	76
Tablo B.32: Gayri Safi Yurt İçi Hasılanın Yüzde Dağılımı	77
Tablo B.33: Ekonominin Genel Dengesi (Cari Fiyatlarla Milyon TL)	78
Tablo B.34: Sektörel Katma Değerlerin Reel Büyüme Hızları (%)	78
Tablo B.35: Sabit Sermaye Yatırımlarının Sektörel Dağılımı (Cari Fiyatlarla TL)	79
Tablo B.36: Kamu Kesimi Genel Dengesi (Cari Fiyatlarla TL)	79
Tablo B.37: Özel Kesim Genel Dengesi (Cari Fiyatlarla TL).....	80
Tablo B.38: Devlet Bütçe Dengesi (Cari Fiyatlarla TL)	80
Tablo B.39: Devlet Bütçe Dengesi (GSMH Yüzdesi)	81
Tablo B.40: Ödemeler Dengesi (Milyon ABD doları)	81
Tablo B.41: Bir Önceki Yılın Aralık Ayına Göre Tüketici Fiyatları Endeksi Yüzde Değişim Oranları.....	82
Tablo B.42: KKTC ve T.C. Enflasyon Oranları	83
Tablo B.43: Tüketici Fiyatları Endeksi (2008 = 100 Temel Yılı)	83
Tablo B.44: Asgari Ücret Gelişmeleri	84
Tablo B.45: Akaryakıt Perakende Satış Fiyatları	85
Tablo B.46: İstihdam Edilen Nüfusun Sektörel Dağılımı (Hanehalkı İşgücü Anketlerine göre).....	86
Tablo B.47: KKTC'nin Ülke Gruplarına Göre İhracatı (\$)	87
Tablo B.48: KKTC'nin Ülke Gruplarına Göre İthalatı (\$)	88
Tablo B.49: KKTC'ye giriş yapan yolcuların limanlara göre dağılımı	89
Tablo B.50: Turistik Konaklama Tesislerinde Konaklayan Kişi Sayısı.....	90

V: GRAFİK LİSTESİ

Grafik 1.1: Seçilmiş Ülkeler GSYH Büyüme Oranları.....	2
Grafik 1.2: Brent Petrol Fiyatları (ABD Doları/Varil)	3
Grafik 1.3: Seçilmiş Ülkeler GSYH Büyüme Oranları.....	3
Grafik 1.4: Seçilmiş Ülkeler Enflasyon Oranları.....	4
Grafik 1.5: Seçilmiş Ülkeler Yıllık Enflasyon Oranları.....	5
Grafik 1.6: Seçilmiş Gelişmiş Ülkeler MB Faiz Oranları	5
Grafik 1.7: Seçilmiş Gelişmekte olan Ülkelerde MB Faiz Oranları	6
Grafik 1.8: TCMB Ağırlıklı Ortalama Fonlama Maliyeti	6
Grafik 1.9: Seçilmiş Ülkeler İşsizlik Oranları	7
Grafik 1.10: Seçilmiş Ülkeler İşsizlik Oranları	7
Grafik 1.11: Döviz Kurları Değişim Oranları (2 Ocak 2013 =100).....	8
Grafik 2.1: Kayıtlı Aktif İşsizlik - Dönemsel Dağılım.....	9
Grafik 2.2: Başvurular - Münhaller – Yerleştirilenler.....	9
Grafik 2.3: Tüketici Fiyat Endeksi (2008=100) Temel Yılı Verileri	10
Grafik 2.4: Bir Önceki Aya Göre Gerçekleşen Enflasyon Oranları	10
Grafik 2.5: Bir Önceki Yılın Aynı Ayına Göre Enflasyon Oranı.....	11
Grafik 2.6: Önceki Yılın Aralık Ayına Göre Birikimli Enflasyon Oranı (TÜFE)	11
Grafik 2.7: 6 Aylık Birikimli Sektörel Enflasyon Oranları (%)	11
Grafik 3.1: İthalat ve İhracat.....	13
Grafik 3.2: Dış Ticaret Hacmi (ihracat + ithalat), Dengesi (ihracat – ithalat) ve İhracatın İthalatı Karşılama Oranı (ihracat / ithalat) - Aylık (ABD Doları)	14
Grafik 3.3: 2016 yılında Gelen Yolcu Sayısının 2015 yılıyla ve Son 5 Yıllık Ortalamalarla Karşılaştırılması.....	16
Grafik 3.4: Yatak Kapasitesi	16
Grafik 4.1: Bütçe Gerçekleşmeleri (Milyon TL).....	17
Grafik 4.2: Bütçe Gelirleri Dağılımı (Milyon TL).....	18
Grafik 4.3: Bütçe Giderleri Dağılımı (Milyon TL)	18
Grafik 4.4: Yerel Gelirlerin Bütçe Giderlerini Karşılama Oranı(Milyon TL)	20
Grafik 5.1: Finansal Derinleşme (%)	21
Grafik 5.2: Bankacılık Sektörünün Gelişimi	22
Grafik 5.3: Personel ve Şube Sayısının Gelişimi	23
Grafik 5.4: Bankacılık Sektörünün Aktifleri ve Çeyrek Dönemlik Gelişimleri (%)	25
Grafik 5.5: Banka Gruplarının Sektör Aktifindeki Payları (%).....	26
Grafik 5.6: Likit Aktiflerin Çeyrek Dönemlere Göre Yüzde Değişimi	27
Grafik 5.7: Banka Gruplarına Göre Likit Aktif Payları (%)	27
Grafik 5.8: Brüt Kredilerin Gelişimi ve Yüzde Değişim	28
Grafik 5.9: Bankacılık Sektörü Krediler TP ve YP Ayrımı ve Çeyrek Dönemlik Yüzde Değişim	28
Grafik 5.10: Kredi Büyüklüklerinin Toplam Krediler İçindeki Payı (%)	29
Grafik 5.11: Kredilerde Vade Yapısı (Milyon TL).....	29
Grafik 5.12: Banka Gruplarına Göre Brüt Krediler Payları (%)	30
Grafik 5.13: Kredilerde Kamu ve Özel Sektör Dağılımı (Milyon TL)	30
Grafik 5.14: Menkul Değerler Cüzdanı Toplamları ve Çeyrek Dönemlik Yüzde Değişim	30
Grafik 5.15: Banka Gruplarına Göre Menkul Değerler Cüzdanı Payları (%).....	31
Grafik 5.16: Mevduatın Gelişimi ve Yüzde Değişimi.....	32
Grafik 5.17: Mevduatın TP-YP Ayrımı ile Çeyrek Dönemlik Yüzde Değişimi	32
Grafik 5.18: Mevduatlar, Brüt Krediler ve Fark	33
Grafik 5.19: Banka Grupları Bazında Mevduatın Kredilere (Brüt) Dönüşüm Oranı	33
Grafik 5.20: M2'nin Yapısı.....	35
Grafik 5.21: M3'ün TP - YP Yüzde Dağılımı.....	36

<i>Grafik 6.1: Sermaye Yeterliliği Standart Rasyosu.....</i>	<i>41</i>
<i>Grafik 6.2: Risk Ağırlıklı Varlıklar.....</i>	<i>41</i>
<i>Grafik 6.3: Toplam Özkaynaklar ve Toplam Aktiflerde Artış Oranları.....</i>	<i>42</i>
<i>Grafik 6.4: Bankacılık Sektörü Özkaynaklarının Toplam Aktiflere Oranı.....</i>	<i>42</i>
<i>Grafik 6.5: Tahsili Gecikmiş Alacakların Gelişimi .....</i>	<i>42</i>
<i>Grafik 6.6: Banka Gruplarına Göre Takipteki Alacakların Dağılımı.....</i>	<i>43</i>
<i>Grafik 6.7: TGA Dönüşüm Oranı ve Karşılık/TGA .....</i>	<i>44</i>

1 ULUSLARARASI GELİŞMELER

1.1 GENEL GÖRÜNÜM VE GÜNCEL GELİŞMELER

Gelişmiş ve gelişmekte olan birçok ekonomide süregelen düşük büyüme performansı 2016 yılının ikinci çeyrek döneminde daha da belirginleşmiştir. Küresel ticaret ve yatırımlarda meydana gelen yavaşlama, özellikle gelişmiş ekonomilerde toplam talebin zayıflamasına neden olmuş ve küresel büyümeyi olumsuz etkilemiştir. Bunlara ilave olarak halen düşük seyrini sürdüren emtia fiyatları ve gelişmiş ülke para politikalarındaki sıkılaştırma baskısı da gelişmekte olan ülke ekonomilerinde büyümeyi aşağı çekmektedir. Bu gelişmeler çerçevesinde 2016 yılı ikinci çeyrek döneminde uluslararası kuruluşlar tarafından yayımlanan birçok raporda küresel büyüme tahminlerinin aşağı yönlü revize edildiği görülmektedir.

Tablo 1.1: GSYH Tahminleri ve Gerçekleşmeler

	Küresel GSYH Büyüme Tahminleri					
	2014 ¹	2014	2015 ¹	2015	2016 ¹	2016
IMF	3,7	3,4	3,5	3,1	3,4	3,1
Dünya Bankası	3	3,4	3	3,1	2,9	2,4
OECD	3,5	3,4	3,9	3,1	3	2,9

Kaynak: OECD, Dünya Bankası, IMF

¹ Kuruluşların o yıla ait ilk tahminleridir.

23 Haziran 2016 tarihinde yapılan ve beklentinin aksine Britanya'nın Avrupa Birliği'nden (AB) çıkma kararıyla sonuçlanan referandum sonrasında piyasalarda sert hareketler yaşanmış, AB yanlısı İngiltere Başbakanı David Cameron'un 2016 yılının Ekim ayına kadar görevden ayrılacağını açıklamasının ardından muhalefet kanadındaki politikacılardan gelen istifa kararları ülkedeki siyasi ve ekonomik belirsizliği artırmıştır. Bu gelişmeler ışığında uluslararası kredi derecelendirme kuruluşları AB ve İngiltere'nin kredi notlarını indirmiştir. Bozulan risk algısı nedeniyle yatırımcılar güvenli liman olarak nitelendirilen altın ve ABD 10 yıllık hazine tahvillerine yönelmiştir. Risklerle mücadele etmek amacıyla önde gelen merkez bankalarının para politikalarında gevsemeye gidebilecekleri beklentisi piyasaları az da olsa rahatlatmıştır.

2016 yılı Temmuz ayında IMF tarafından yayınlanan Dünya Ekonomik Görünüm Raporunda, Britanya'nın AB'den ayrılma (Brexit) kararı almasıyla birlikte artan belirsizliklere bağlı olarak küresel ekonomik büyüme

beklentisi 2016 yılı için yüzde 3,2'den yüzde 3,1'e, 2017 yılı için yüzde 3,5'ten yüzde 3,4'e düşmüştür. IMF raporunda "İngiltere Referandumunu Sonrası Belirsizlik" başlığını kullanmış ve İngiltere'nin almış olduğu bu çıkış kararının küresel finans piyasalarını uzun bir süre olumsuz yönde etkileyeceğine vurgu yapılmıştır. Bu gelişmeler doğrultusunda gelişmiş ülkelerin büyüme beklentilerine yönelik en yüksek aşağı yönlü revizyon İngiltere için yapılmış ve İngiltere büyüme tahmini 2016 yılı için yüzde 1,9'dan yüzde 1,7'ye, 2017 yılı için yüzde 2,2'den yüzde 1,3'e düşürülmüştür. Aynı raporda, Avro Bölgesi büyüme tahmini de Brexit'in yaratmış olduğu belirsizlik ve tedirginliğe bağlı olarak 2016 yılı için 0,2 puan aşağı yönlü revize edilerek yüzde 1,4 seviyesine indirilmiştir.

Dünya Bankası'nın 2016 yılı Haziran ayında güncelleme olduğu Küresel Ekonomik Beklentiler Raporunda, parasal genişleme politikalarının verimsizliği, özel sektörün sürekli artan borçları ile jeopolitik ve siyasi belirsizlikler nedeniyle aşağı yönlü risklerin artmakta olduğu belirtilmiş ve bu çerçevede Dünya ekonomisi büyüme tahmini 2016 ve 2017 yılları için sırasıyla yüzde 2,4 ve yüzde 2,8 olarak aşağı yönlü revize edilmiştir. Aynı raporda gelişmiş ülkelere yönelik büyüme tahmini 2016 yılı için yüzde 1,7'ye düşürülmüş, 2017 ve 2018 yıllarında söz konusu ülke grubunun yüzde 1,9 oranında büyüyeceği öngörülmüştür. Yükselen piyasa ekonomileri ve gelişmekte olan ülkelerde de ekonomik aktivitenin halen yavaşlamaya devam ettiğine işaret edilmiş ve bu ülkelerin 2016 yılı büyüme tahmini yüzde 3,5'e düşürülmüştür.

OECD'nin küresel büyümeye dair 2016 yılının Haziran ayında yayınladığı raporunda merkez bankaları tarafından uzun zamandır kullanılan para politikası araçlarının yetersiz olduğu belirtilmiş, yüksek seviyeli büyümenin sağlanabilmesi için işgücü piyasasını hareketlendiren ve finansal piyasaların istikrarını ve işleyişini güçlendiren yapısal reformlara ihtiyaç olduğuna vurgu yapılmıştır. Küresel ekonominin "düşük büyüme tuzağına" girdiği belirtilen raporda, 2008 yılında yaşanan kriz sonrasında gelişmiş ülkelerin uyguladıkları politikaların toplam talebi canlandırma açısından başarısız olduğu ifade edilmiştir. Bu çerçevede OECD, 2016 ve 2017 yılları büyüme tahminini Kasım ayı raporuna göre 0,3'er puan aşağı

yönlü revize ederek sırasıyla yüzde 3 ve yüzde 3,3 olarak güncellemiştir.

Britanya'nın AB'den çıkma kararı ve buna bağlı gelişmeler neticesinde, merkez bankaları da para politikası uygulamalarını yeniden gözden geçirmek durumunda kalmıştır. Bu çerçevede, FED'in Aralık 2015'de 25 baz puan artırmış olduğu politika faizini 2016 yılında da artıracığı ihtimali oldukça zayıflamış, Ocak 2016 tarihli toplantısında politika faiz oranını sıfırın altına indiren Avrupa Merkez Bankası (AMB) bölge ekonomisinin Brexit'ten olumsuz etkilenmemesi için ilave tedbir alınması gerektiğini belirtmiştir.

1.2 SEÇİLMİŞ ÜLKELERDEKİ EKONOMİK VE FİNANSAL GÖRÜNÜM

1.2.1 BÜYÜME

2016 yılı ikinci çeyrek döneminde gerek gelişmiş gerekse gelişmekte olan birçok ekonomide belirginleşen düşük büyüme performansı, küresel ekonominin "düşük büyüme tuzağına" girmiş olduğunu teyit eder niteliktedir. 2008 krizi sonrası dönemde olduğu gibi küresel ticaret ve yatırımlarda yavaşlama eğilimi artarak devam etmekte, gelişmiş ekonomilerde toplam talebin daha da zayıflaması küresel büyümeyi ciddi anlamda zayıflatmaktadır.

1.2.1.1 GELİŞMİŞ EKONOMİLER

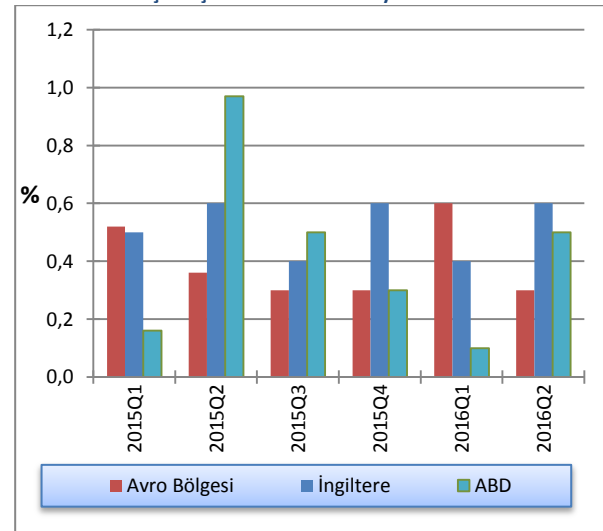
İngiltere Ulusal İstatistik Ofisi (ONS) tarafından açıklanan verilere göre ülke ekonomisi 2015 yılında yüzde 2,2 oranında büyümüştür. 2016 yılı birinci çeyreğinde binde 4 oranında büyüyen İngiltere ekonomisi yıllık bazda yüzde 2 artış kaydetmiştir. Britanya'nın AB'den çıkış kararı almasının ardından kısa vadede İngiltere ekonomisinin daralması, yatırım ve tüketimin olumsuz etkilenmesi beklenmektedir. AB ile olan ticari ilişkiler, karşılıklı yapılan yatırımlar ve emek piyasası entegrasyonu gibi nedenlerden dolayı Brexit'in İngiltere üzerindeki olumsuz etkilerinin artacağı, finans sektöründe ciddi kayıplar yaşanacağı öngörülmektedir. AB'den çıkış sürecinin iki yıldan önce sonuçlanamayacağı öngörüsüne bağlı olarak bu sürecin belirsizliklerle dolu olduğu, ekonomik büyümenin 2017 ve 2018 yıllarında da baskı altında kalacağı tahmin edilmektedir.

2016 yılının ilk altı aylık döneminde düşük petrol fiyatlarına bağlı olarak enerji sektörü yatırımlarının azalması ve güçlenen dolarla birlikte zayıflayan dış talebin ihracat üzerinde yaratmış olduğu baskı ABD

ekonomisinin büyüme performansını olumsuz yönde etkilemiştir. Özel kesim harcamalarındaki olumlu gelişmeler ABD ekonomisindeki sert daralmaları engellemeye devam etmektedir. Bu çerçevede ABD ekonomisi, 2016 yılı birinci çeyrek kesin rakamlarına göre yüzde 0,8 oranında büyüme kaydederken yılın ikinci çeyreğinde de yüzde 1,2 oranında büyümesine rağmen beklentilerin altında kalmıştır. IMF'nin 2016 yılı Temmuz ayında yayımlanan "Dünya Ekonomik Görünüm" raporunda ABD için 2016 yılı büyüme tahmini yüzde 2,4'den yüzde 2,2'ye düşürülmüş, OECD ve Dünya Bankası, 2016 yılı ikinci çeyrek döneminde yayımlanmış oldukları raporlarında verimlilik artışlarının azalmasını gerekçe göstererek 2016 yılı büyüme tahminlerini aşağı yönlü revize etmiştir.

Avrupa İstatistik Ofisi (Eurostat) verilerine göre 2016 yılı birinci çeyrek döneminde üye ülkelerin büyüme performanslarında farklılıklar devam etmiş, İtalya binde 3, Almanya binde 7 ve Fransa ekonomileri binde 6 büyürken, Macaristan ve Yunanistan ekonomileri sırasıyla binde 8 ve binde 5 oranlarında daralmıştır. Bu çerçevede 2015 yılı son çeyreğinde binde 4 oranında büyüyen Avro Bölgesi ekonomisi, 2016 yılının ilk çeyreğinde ivme kazanarak binde 6 oranında büyüme kaydetmiştir. Avro Bölgesi ekonomik görünümü aşağı yönlü birçok riski barındırmaya devam etmektedir. Özellikle İngiltere'nin AB'den ayrılacak olmasının etkileri, uzun süredir devam eden deflasyon tehlikesi ve finansal dalgalanmalar büyüme üzerindeki baskısını sürdürmektedir.

Grafik 1.1: Seçilmiş Ülkeler GSYH Büyüme Oranları

Kaynak: OECD

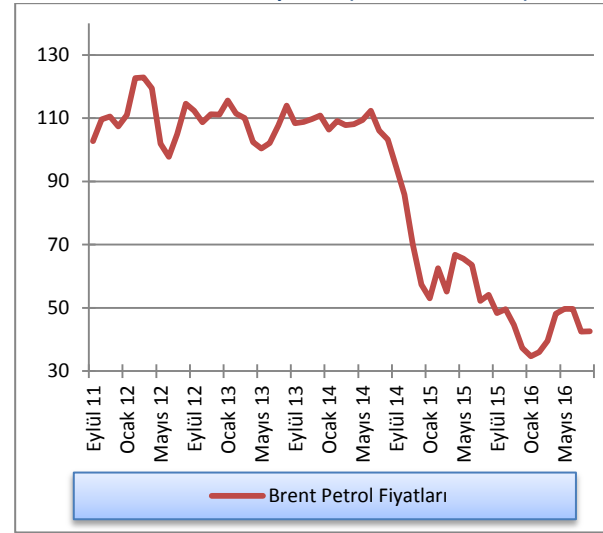
1.2.1.2 GELİŞMEKTE OLAN EKONOMİLER

Bölgesel jeopolitik gelişmeler ve yurt içinde yaşanan siyasi belirsizliklere rağmen Türkiye ekonomisi 2016 yılında istikrarlı bir şekilde büyümeye devam etmektedir. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından açıklanan verilere göre 2015 yılı son çeyreğinde yıllık yüzde 5,7 büyüme kaydeden Türkiye ekonomisi, 2016 yılı birinci çeyreğinde de yüzde 4,8 oranında genişlemiştir. Mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış verilere göre ise GSYH 2016 yılı birinci çeyreğinde binde 8 ile nispeten ılımlı bir artış kaydetmiştir. Bu dönemde tüketim harcamaları 5,9'luk puan ile büyümeye en yüksek katkıyı sağlamış, net ihracat 1,5 puan, özel kesim yatırım harcamaları ise büyümeyi 0,1 puan düşürmüştür.

2016 yılı birinci çeyreğinde yüzde 1,2 oranında büyüyen Çin ekonomisi, sanayi üretimi, sabit sermaye yatırımları ve hizmetler sektöründeki büyümeye bağlı olarak yılın ikinci çeyreğinde yüzde 1,8 oranında genişlemiştir. Çin ekonomisindeki dalgalanmalar başta Asya ekonomileri olmak üzere küresel ekonomiyi etkilemeye devam etmekte, Çin'in beklenenden düşük büyüme performansı ile birlikte bu ülkeye emtia ihracatçısı olan ülkelerde ekonomik aktivite zayıflamaktadır. IMF, 2016 yılı Temmuz ayı raporunda Çin ekonomisinin 2016 ve 2017 yıllarında sırasıyla yüzde 6,6 ve yüzde 6,2 oranlarında büyüyeceği tahmininde bulunmuştur.

Hindistan'da Merkez Bankası'nın uzun zamandır sürdürmekte olduğu destekleyici para politikaları, hükümetin uyguladığı genişletici mali politikalar ve düşük seyrini sürdüren petrol fiyatları toplam talebin artmasına neden olmakta, ülke ekonomisinin büyüme performansını artırmaktadır. 2015 yılında yüzde 7,6 oranında büyüyen Hindistan ekonomisi, 2016 yılı birinci çeyreğinde yüzde 2,1 oranında genişlemiştir. IMF 2016 yılının Temmuz ayında yayınlamış olduğu Dünya Ekonomik Görünüm Raporu'nda, Hindistan ekonomisinin 2016 ve 2017 yıllarında yüzde 7,4 oranında büyüyeceği tahmininde bulunmuştur.

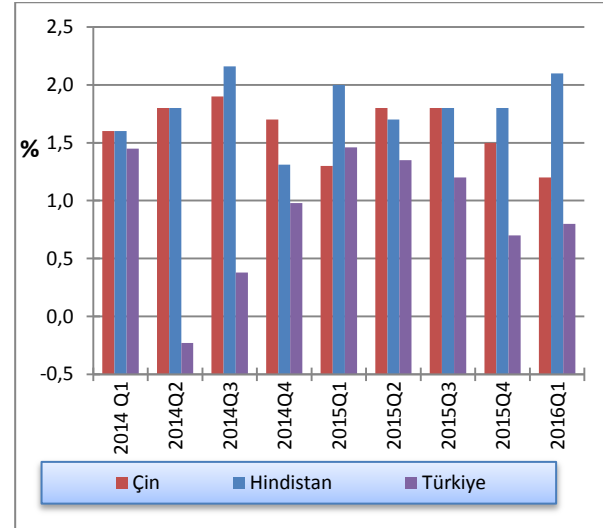
Grafik 1.2: Brent Petrol Fiyatları (ABD Doları/Varil)

Kaynak: OPEC

Brezilya ve Rusya ekonomilerinde uzun süredir yaşanan daralmanın 2016 yılında da devam edeceği öngörülmektedir. Brezilya ekonomisinin düşük petrol fiyatları ve politik belirsizliklere bağlı olarak 2016 yılında yüzde 4,3 oranında daralacağı tahmin edilmektedir. Rusya ekonomisinin ise Çin'deki yavaşlama, petrol talebindeki azalma, zayıf seyrini sürdüren yatırım ve tüketim harcamaları ile uluslararası yaptırımların devam etmesi nedeniyle 2016 yılında yüzde 1,9 oranında daralacağı öngörülmektedir.

Grafik 1.3: Seçilmiş Ülkeler GSYH Büyüme Oranları

Kaynak: OECD

1.2.2 ENFLASYON

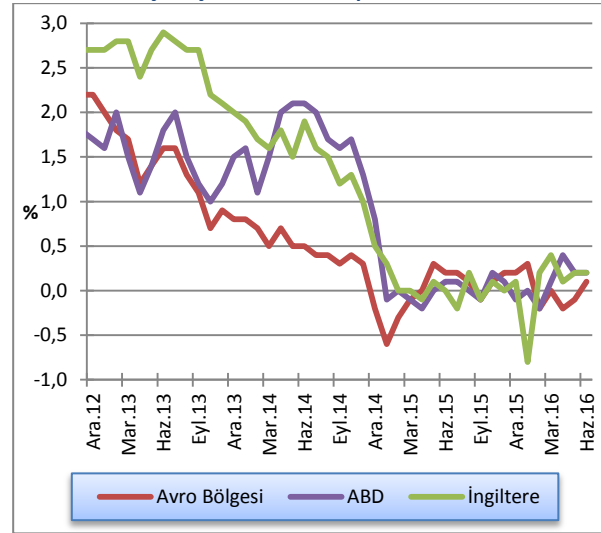
2016 yılı ikinci çeyrek döneminde Irak, Nijerya ve Birleşik Arap Emirliklerinde üretim aksaklıklarının ham petrol arzı üzerinde yaratmış olduğu şoklar nedeniyle enerji fiyatları endeksi artmış, buna bağlı olarak emtia fiyatları bir önceki çeyrek döneme göre az da olsa artmıştır. Nisan ayı başında 39 ABD doları civarında seyreden Brent petrolünün varil fiyatı Haziran ayında 52,80 ABD dolarına kadar yükselmiştir. Son dönemde OPEC'in petrol arzını artırmaya devam edeceği yönünde ortaya koyduğu irade petrol fiyatlarındaki artışın sınırlı olacağı beklentisini güçlendirmektedir. Merkez bankalarının tüm parasal genişleme çabalarına rağmen küresel büyümenin henüz kriz öncesi seviyelere dönememesi fiyat artışlarının da baskı altında kalmasına neden olmaktadır. Bu gelişmeler ışığında, yılın ikinci çeyrek döneminde gerek gelişmiş gerekse gelişmekte olan ülkelerin genel fiyat seviyelerinde önemli artışlar olmadığı gibi yakın gelecekte de zayıf seyrini koruyacağı öngörülmektedir.

1.2.2.1 GELİŞMİŞ EKONOMİLER

AB istatistik kurumu Eurostat'ın verilerine göre, Avro Bölgesi Aralık 2014 itibarıyla deflasyona girmiş, Avrupa Merkez Bankası'nın almış olduğu birçok tedbire rağmen enflasyon oranı henüz yüzde 2 olan hedefe ulaşamamıştır. 2016 yılı ilk altı aylık döneminde de zayıf fiyat dinamiklerini etkileyen faktörler baskınlığını korumuş, tüketici fiyatı artışı yüzde 0 seviyelerinde seyretmiştir. 2016 yılı Haziran ayında AB üyesi 28 ülkenin 13'ünde yıllık enflasyon rakamlarının negatif olduğu, Kıbrıs Rum kesimi ve Bulgaristan'ın sırası ile eksi yüzde 2 ve eksi yüzde 1,9'luk oranlarla en düşük enflasyona sahip oldukları görülmektedir.

ABD'de yıllık enflasyon 2015 yılında, FED'in yüzde 2'lik hedefinin altında, binde 7 seviyesinde gerçekleşmiş, 2016 yılı ilk altı aylık döneminde yakalamış olduğu artış trendi sayesinde Haziran ayı itibarıyla yüzde 1 oranına yükselmiştir. Ulusal İstatistik Ofisi tarafından açıklanan verilere göre, petrol fiyatlarının düşük seyrine bağlı olarak İngiltere Merkez Bankası'nın (BOE) yüzde 2'lik hedefinin çok altında seyreden İngiltere enflasyon oranı, Britanya'nın AB'den çıkışı ile ilgili yapılan referandum tedirginliğinin de etkisiyle 2016 yılı ikinci çeyrek döneminde de baskı altında kalmaya devam etmiştir. 2016 yılının Mart ayında binde 5 oranında gerçekleşen İngiltere yıllık enflasyon oranı, Nisan ve Mayıs aylarında binde 3 seviyesine gerilemiş, Haziran ayında ise binde 5 oranına geri dönmüştür.

Grafik 1.4: Seçilmiş Ülkeler Enflasyon Oranları

Kaynak: Thomson Reuters Eikon

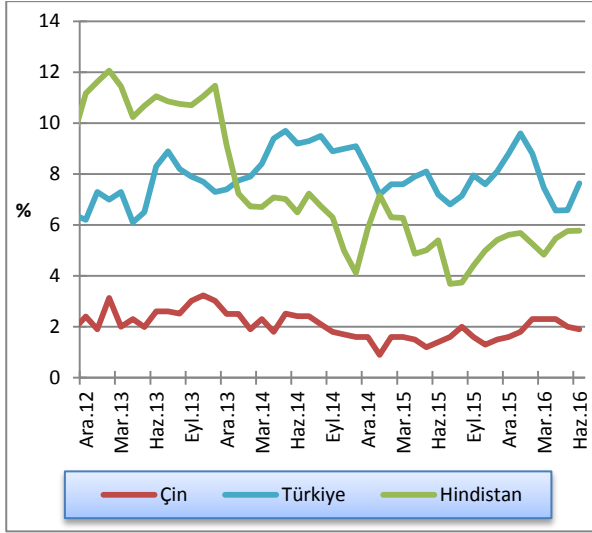
1.2.2.2 GELİŞMEKTE OLAN EKONOMİLER

Türkiye İstatistik Kurumu'nun verilerine göre, 2015 yılında yüzde 8,81 seviyesinde gerçekleşen enflasyon oranı, 2016 yılı birinci çeyreğinde gıda enflasyonundaki iyileşme ve ithalat fiyatlarının düşüşüne bağlı olarak yüzde 7,46 oranına gerilemiştir. Yılın ikinci çeyrek döneminde TÜFE bir önceki çeyreğe göre 0,18 puan artarak yüzde 7,64 seviyesine yükselmiş, enflasyonda meydana gelen bu artışta işlenmemiş gıda ve enerji fiyatlarındaki yükseliş etkili olmuştur. 2016 yılı Haziran ayında yüzde 0,47 oranında artış kaydeden TÜFE, bir önceki yılın Aralık ayına göre yüzde 3,63 oranında yükselmiştir. 2016-2018 yıllarını kapsayan Orta Vadeli Program'da (OVP), TÜFE'nin 2016 yılında yüzde 7,5, 2017 yılında yüzde 6 ve 2018 yılında yüzde 5 olarak gerçekleşeceği öngörülmektedir.

Çin Millî İstatistik Bürosu tarafından açıklanan verilere göre, 2016 yılı Mart ayında binde 4 oranında gerileyen enflasyon oranı, Nisan ayında binde 2, Mayıs ve Haziran aylarında da sırası ile binde 5 ve binde 1 oranlarında düşüş kaydetmiştir. Bu gelişmeler neticesinde 2016 yılı birinci çeyrek sonunda yüzde 2,3 seviyesinde olan yıllık enflasyon, 2016 Haziran ayı itibarıyla yüzde 1,9 oranına gerilemiştir.

Hindistan'da 2016 yılı Ocak ve Mart aylarında sırasıyla binde 2 ve binde 1 oranlarında gerçekleşen enflasyon oranları, Şubat ayında binde 3 oranında azalmış ve böylece birinci çeyrek sonunda enflasyon yıllık yüzde 4,83 seviyesinde gerçekleşmiştir. Enerji ithalatına bağımlı bir ekonomiye sahip olan Hindistan'da, petrol fiyatlarındaki artışla birlikte enflasyon oranı da yükselmeye başlamış ve 2016 yılı ikinci çeyrek sonunda yüzde 5,77 oranına ulaşmıştır.

Grafik 1.5: Seçilmiş Ülkeler Yıllık Enflasyon Oranları

Kaynak: Thomson Reuters Eikon

1.2.3 POLİTİKA FAİZLERİ

İktisadi faaliyetin kalıcı ve yukarı yönlü ivme kazanmasını sağlamak amacı ile, 2016 yılı ikinci çeyreğinde de küresel para politikaları gevşek seyrine devam etmiştir. FED, 2015 yılının Aralık ayındaki toplantısında politika faizini 25 baz puan artırmış, temkinli bir faiz artış süreci izleneceğine vurgu yaparak 2016 yılı ilk yarısında herhangi bir faiz artışına gitmemiştir. Bu dönemde diğer gelişmiş ülke merkez bankalarından Avusturalya ve Kore politika faizlerinde 25'er baz puan indirim yapmış, ECB ve Japonya Merkez Bankası genişletici para politikası uygulamalarına devam etmişlerdir. Bunlara ilave olarak 2016 yılı ilk yedi aylık döneminde gelişmekte olan ülke merkez bankalarından Hindistan, Endonezya, Macaristan ve Rusya merkez bankaları politika faizlerini artırmış, Kolombiya ve Meksika merkez bankaları ise politika faizlerini düşürmüştür.

1.2.3.1 GELİŞMİŞ EKONOMİLER

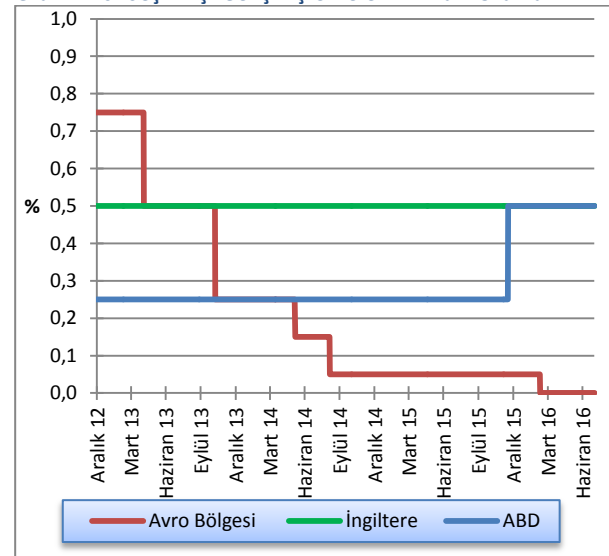
FED'in 2015 Aralık ayı toplantısında politika faizini 25 baz puan artırma kararı olarak başlatmış olduğu politika normalizasyonu süreci, ABD ekonomisindeki büyüme eğilimine ilişkin belirsizlikler, Brexit kaynaklı endişeler, Çin ekonomisindeki dalgalanmalar ve diğer gelişmiş ülkeler merkez bankalarının gevşeyen para politikalarına bağlı olarak beklenenden çok daha yavaş ilerlemektedir. FED Açık Piyasa İşlemleri Komitesi toplantıları sonrasında yapılan açıklamalarda, faiz artırımını ile ilgili belirlenmiş herhangi bir takvim olmadığı, özellikle işgücü ve enflasyon verilerinin büyük önem arz ettiği belirtilmiştir. Bu çerçevede 2016

yılı Temmuz ayında yapılan toplantısında da politika faizini yüzde 0,25-0,50 aralığında sabit bırakan FED, iş gücü piyasasındaki iyileşmeye ve ekonomik faaliyetlerdeki genişlemeye işaret etmiş ve Haziran ayındaki iş gücü artışının Mayıs'takine göre daha güçlü olduğu değerlendirilmesinde bulunmuştur.

İngiltere Merkez Bankası, Mart 2009'da tüm zamanların en düşük seviyesi olan binde 5'e indirdiği politika faiz oranını, 2016 yılı Ağustos ayı toplantısında on binde 25'e indirmiş, varlık alım programını 375 milyar sterlin'den 435 milyar sterlin seviyesine yükseltmiştir. Britanya'nın AB'den çıkış kararının dikkate değer şekilde daha düşük bir büyüme ve daha yüksek bir enflasyona neden olacağını belirten Para Politikası Kurulu, büyümeyi desteklemek ve enflasyonu hedeflenen seviyeye ulaştırmak için gerekenin yapılacağına vurgu yapmıştır.

Avrupa Merkez Bankası 2016 yılı Mart ayında yaptığı toplantısında ekonomik toparlanmayı güçlendirmek ve yüzde 2 olan enflasyon hedefine ulaşmak amacıyla binde -3 olan mevduat faizini piyasa beklentilerine uyumlu olarak binde -4 seviyesine, politika faizini 5 baz puan azaltarak yüzde sıfıra, borç verme faiz oranını 5 baz puan azaltarak yüzde 0,25'e düşürmüştür, aylık 80 milyar Euro olan varlık alım programına aynı şekilde devam edilmesine karar vermiştir. 2016 yılı Temmuz ayı toplantısında beklentiler dahilinde para politikası faizlerini ve varlık alım programı büyüklüğünü sabit tutan ECB, Brexit nedeniyle bölge ekonomilerinin olumsuz etkilenmeleri durumunda ilave para politikası desteği vermektan kaçınılmayacağını belirtmiştir.

Grafik 1.6: Seçilmiş Gelişmiş Ülkeler MB Faiz Oranları

Kaynak: FED, ECB, BoE

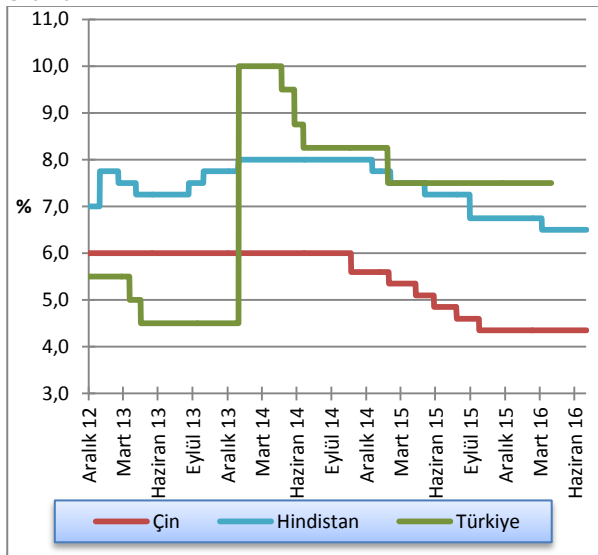
1.2.3.2 GELİŞMEKTE OLAN EKONOMİLER

Çin Merkez Bankası'nın 2016 yılı Haziran toplantısında, küresel ekonominin yavaşlayacağına dair belirtilerin artmasına, İngiltere'nin almış olduğu AB'den çıkış kararının küresel ticaret ve ekonomik görünüm üzerinde aşağı yönlü risk oluşturduğuna vurgu yapılmış ve bu durumda politika faizini düşürmenin kaçınılmaz olduğu belirtilmiştir. Bu koşullar altında Çin Merkez Bankası, 2016 yılı ilk altı aylık döneminde politika faizi olan borç verme oranını yüzde 4,35 seviyesinde tutarak talebi ve yatırımları canlandırmayı hedefleyen adımlarına devam etmiştir.

2015 yılı başında yüzde 7,75 olan politika faizini dördüncü kez değiştirerek yüzde 6,75 seviyesine düşüren Hindistan Merkez Bankası, 2016 yılı Nisan ayı toplantısında enflasyon eğilimlerinin olumlu seyrine bağlı olarak politika faizini 25 baz puan indirmiş ve son beş yılın en düşük seviyesi olan yüzde 6,5 seviyesine çekmiştir.

Rusya Merkez Bankası, enflasyon riskindeki artış nedeniyle politika faizini 2015 yılı Temmuz ayından bu yana yüzde 11 seviyesinde tutmuş, 2016 yılı Haziran toplantısında "enflasyon oranlarında istikrarın artması ve buna bağlı olarak tekrar ekonomik büyümeye geçilmesine dair işaretlerin tespit edilmesi" gerekçesiyle yarım puan düşürmek suretiyle yüzde 10,5 seviyesine çekmiştir.

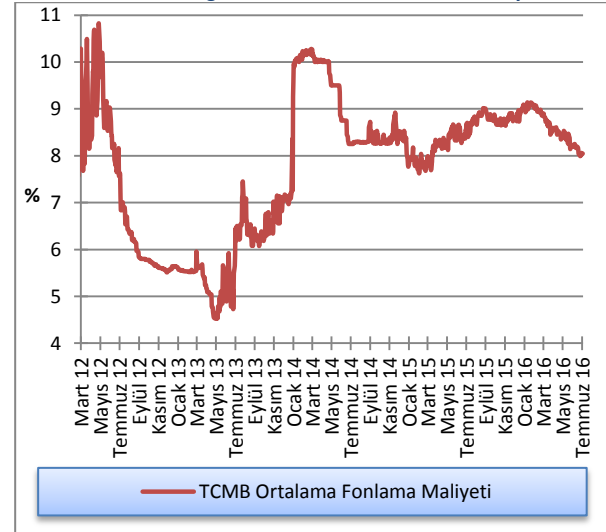
Grafik 1.7: Seçilmiş Gelişmekte olan Ülkelerde MB Faiz Oranları

Kaynak: FED, ECB, BoE

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) Para Politikası Kurulu (PPK), 2016 Nisan ayı toplantısında politika faizi olarak kullanılan bir hafta vadeli repo ihale faiz oranını yüzde 7,5 düzeyinde sabit tutmuş, marjinal fonlama oranını yüzde 10,75'den yüzde 10,5'e indirmiş, borçlanma faiz oranını ise yüzde 7,25 olarak belirlemiştir. 2016 Nisan ayı toplantısında politika faizini ve Merkez Bankası borçlanma faiz oranını değiştirmeyen PPK, marjinal fonlama oranını yüzde 10,5'den yüzde 10'a indirme kararı almıştır. Mayıs, Haziran ve Temmuz aylarında yapılan toplantılarında politika faizi ve borçlanma faiz oranında herhangi bir değişiklik yapmayan PPK marjinal fonlama oranını Mayıs ayında yüzde 9,5'e, Haziran ayında yüzde 9'a ve Temmuz ayında yüzde 8,75 seviyesine düşürmüştür. 2016 yılı Temmuz ayı toplantısında Kurul, "Önümüzdeki dönemde para politikası kararları enflasyon görünümüne bağlı olacaktır. Enflasyon beklentileri, fiyatlama davranışları ve enflasyonu etkileyen diğer unsurlardaki gelişmeler dikkate alınarak para politikasındaki sıkı duruş sürdürülecektir." açıklamasını yapmıştır.

Grafik 1.8: TCMB Ağırlıklı Ortalama Fonlama Maliyeti

Kaynak: TCMB

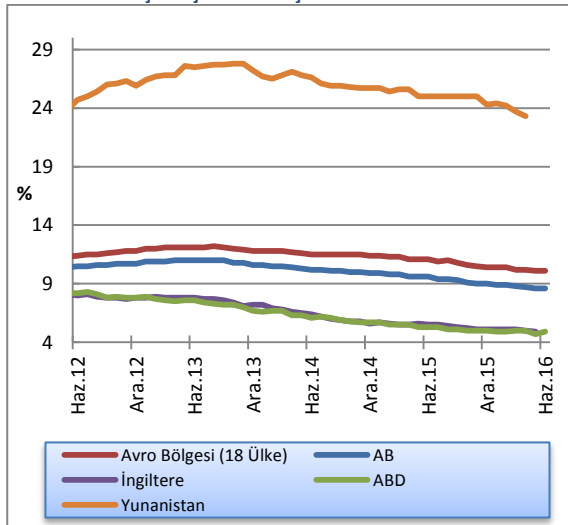
1.2.4 İŞSİZLİK

1.2.4.1 GELİŞMİŞ EKONOMİLER

ABD İlgücü İstatistikleri Bürosu tarafından açıklanan 2016 yılı ikinci çeyrek işgücü verilerine göre, ABD’de faiz artırımının zamanlaması için önemli bir veri olarak kabul edilen toplam tarım dışı istihdam Haziran ve Temmuz aylarında sırasıyla ayında 292 bin ve 255 bin kişi artmıştır. 2016 yılı Mart ayında yüzde 5 olan işsizlik oranı, 2016 yılı Haziran ayında yüzde 4,9 seviyesine gerilemiştir. Mayıs ayında işsizlik oranı yüzde 4,7 ile 2007 yılından bu yana en düşük seviyesine gerilemiştir. İşsizlik oranındaki bu düşüşün işgücüne katılımın azalmasına bağlı olarak gerçekleşmesi, FED’in faiz artırımını hususunda daha temkinli olmasının önemini bir kez daha ortaya koymuştur.

2016 yılı birinci çeyrek sonu itibarıyla yüzde 10,2 gibi yüksek düzeyde seyreden Avro Bölgesi işsizlik oranı, Mayıs 2016 sonunda yüzde 10,1 seviyesine gerilemiştir. Yüksek işsizlik oranlarının ücret artışlarını baskılaması toplam talebin de olumsuz yönde etkilenmesine neden olmaktadır. 2016 Haziran ayı itibarıyla AB içerisindeki işsizlik oranının en düşük olduğu ülkeler yüzde 4 ile Malta, yüzde 4,1 ile Çek Cumhuriyeti ve yüzde 4,2 ile Almanya olmuştur. Söz konusu dönemde Avro Bölgesi’nde en yüksek işsizlik oranına sahip olan ülkeler ise yüzde 23,3 ile Yunanistan, yüzde 19,9 ile İspanya ve yüzde 13,2 ile Hırvatistan’dır. Kıbrıs Rum kesiminde 2015 yılı sonunda yüzde 15,7 olan işsizlik oranı, 2016 Haziran ayı sonunda yüzde 11,7 seviyesine gerilemiştir.

Grafik 1.9: Seçilmiş Ülkeler İşsizlik Oranları

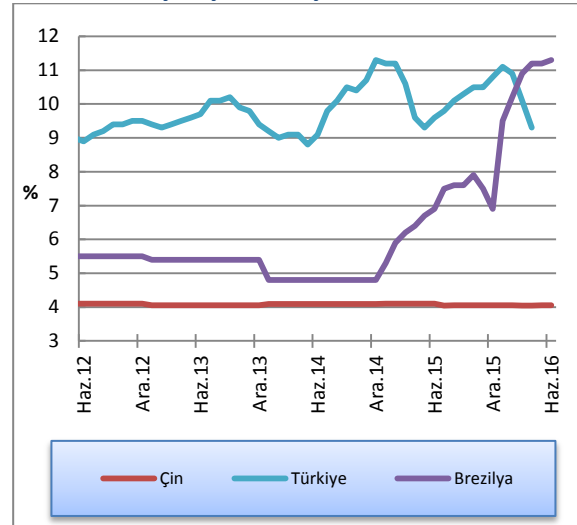
Kaynak: TÜİK ve Eurostat, Mevsimsellikten Arındırılmış(m.a.)

1.2.4.2 GELİŞMEKTE OLAN EKONOMİLER

2016 yılı birinci çeyreği sonunda yüzde 4,04 seviyesinde olan Çin işsizlik oranı, 2016 yılı ikinci çeyreğinde yüzde 4,05’e yükselmiştir. Temmuz 2014’den bu yana devam eden Brezilya ekonomisindeki daralma, ülkedeki istihdam piyasasını da olumsuz yönde etkilemektedir. Bu çerçevede 2015 yılı sonunda yüzde 9 olan Brezilya işsizlik oranı, Haziran 2016 itibarıyla yüzde 11,3’e yükselmiştir.

Türkiye’de 2016 yılı Nisan ayında mevsim etkilerinden arındırılmış işsizlik oranı, geçen yılın aynı dönemine göre 0,3 puanlık azalış ile yüzde 9,7 seviyesinde gerçekleşmiş, istihdam oranı ise 1 puanlık artışla yüzde 46,9’a yükselmiştir. Anılan dönemde tarım dışı işsizlik oranı 0,5 puanlık azalış ile yüzde 11,5 olarak tahmin edilmiş, işgücü 30 milyon 406 bin kişiye, işgücüne katılım oranı ise 0,9 puan artarak yüzde 51,9’a yükselmiştir. 15-24 yaş grubunu içeren genç işsizlik oranı da bu dönemde yüzde 18,1’den 17 seviyesine gerilemiştir.

Grafik 1.10: Seçilmiş Ülkeler İşsizlik Oranları

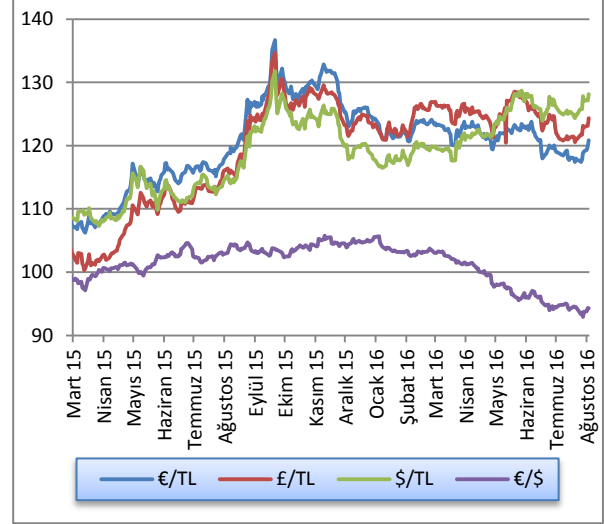
Kaynak: TÜİK ve Eurostat, Mevsimsellikten Arındırılmış(m.a.)

1.2.5 DÖVİZ KURLARI

Grafik 1.10'da döviz kurlarının Haziran 2015 – Haziran 2016 arası bir yıllık değişimleri verilmektedir.

Britanya'nın AB'den ayrılması kararı küresel finans piyasalarında şok etkisi yaratmış, ilk tepki sonucu İngiliz sterlini, ABD Doları, Yen ve Avro karşısında yüzde 8 ile yüzde 14 aralığında seyreden değer kayıpları yaşamıştır. Bu durum, AB'nin zayıflamakta olduğu şeklinde spekülasyonların şiddetlenmesine ve halihazırda yavaşlayan gelişmekte olan ekonomiler üzerindeki baskının artmasına neden olmaktadır. Diğer taraftan FED'in para politikası normalleşme sürecinin beklenenden daha yavaş ilerlemesi bu baskıyı biraz olsun hafifletmektedir. Bu gelişmeler ışığında 2014 Ekim ayı içerisinde 1,08 seviyelerine gerileyen euro/dolar paritesi 2016 Temmuz ayı itibarıyla 1,11 seviyelerine yükselmiştir.

Grafik 1.11: Döviz Kurları Değişim Oranları (2 Ocak 2013 =100)

Kaynak: KTCMB

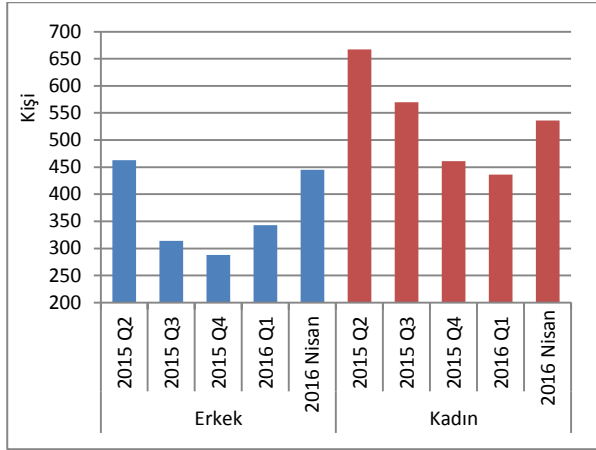

2 İSTİHDAM VE FİYATLAR

2.1 İSTİHDAM *

KKTC Çalışma Dairesi Müdürlüğü tarafından hazırlanan işsizlik verilerine göre; 2015 yıl sonunda toplam 749 kişi olan kayıtlı işsiz sayısı, 2016 yılının Nisan ayı sonu itibarıyla yıl sonu ile karşılaştırıldığında yüzde 31 oranında artmış ve 981 kişiye yükselmiştir. Bu yılın Nisan ayı işsizlik verileri cinsiyet kompozisyonuna göre incelendiği zaman, aktif kayıtlı işsizlerin yaklaşık yüzde 45'i erkeklerden, yüzde 55'i kadınlardan oluşmaktadır.

Grafik 2.1: Kayıtlı Aktif İşsizlik - Dönemsel Dağılım

Kaynak: Çalışma Dairesi

Tablo 2.2'de Çalışma Dairesi'nde kayıtlı aktif işsizlerin genel görünümü verilmektedir. 2016 yılının birinci çeyreğinde iş isteğiyle bekleyen kişi sayısı 779 iken, 2016 yılı Nisan ayı itibarıyla iş isteğiyle yeni müracaat eden kişi sayısı 585 olmuştur. 2016 yılı Nisan ayında kayıttan düşen ve işe yerleştirilen toplam 383 kişi dikkate alındığında Nisan ayı sonu itibarıyla iş isteğiyle bekleyenlerin sayısı 981'e yükselmiştir.

Tablo 2.1: Kayıtlı Aktif İşsizlik - Genel Görünüm (kişi)

	2015 Q2	2015 Q3	2015 Q4	2016 Q1	2016 Nisan
Bir önceki dönem sonu itibarıyla iş isteğiyle bekleyenler	1.231	1.130	884	749	779
Dönem içinde iş isteğiyle başvurular	1.783	1.310	1.207	1.156	585
Dönem içinde işe yerleştirilenler	732	455	493	440	165
Dönem içinde kayıttan düşenler	1.152	1.101	849	686	218
Dönem sonu itibarıyla iş isteğiyle bekleyenler	1.130	884	749	779	981

Kaynak: Çalışma Dairesi

* Çalışma Dairesinden temin edilebilen en son istihdam verileri Nisan 2016'ya aittir.

Aktif münhal kayıtları incelendiğinde, Mart 2016 sonu itibarıyla toplam 399 iş münhalinin 2016 ikinci çeyreğine aktarıldığı, Nisan ayında ise toplam 302 yeni münhal açıldığı görülmektedir. 165 adet doldurulan ve 361 adet iptal edilen münhal neticesinde, 2016 yılı Nisan ayı sonu itibarıyla toplam 175 münhal 2016 yılının Mayıs ayına aktarılmıştır.

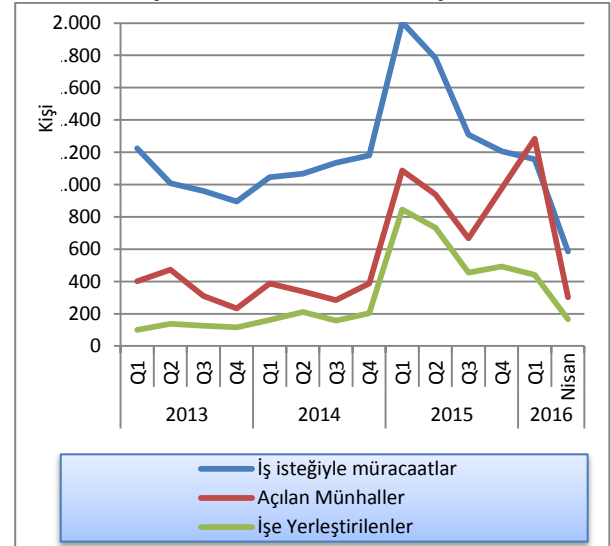
Tablo 2.2: Aktif Münhal Kayıtlarının Genel Görünümü (kişi)

	2015 Q2	2015 Q3	2015 Q4	2016 Q1	2016 Nisan
Geçen dönemden devreden iş münhalleri	84	102	89	310	399
Dönem içinde alınan iş münhalleri	938	666	976	1.283	302
Dönem içinde doldurulan iş münhalleri	732	455	493	440	165
Dönem içinde iptal edilen iş münhalleri	188	224	262	754	361
Ertesi döneme devreden iş münhalleri	102	89	310	399	175

Kaynak: Çalışma Dairesi

Grafik 2.1'de, 2013 yılından bu yana çeyrek dönemler itibarıyla iş isteğiyle yeni başvuru, açılan yeni münhal ve işe yerleştirilenlerin hareketleri görülmektedir.

Grafik 2.2: Başvurular - Münhaller - Yerleştirilenler

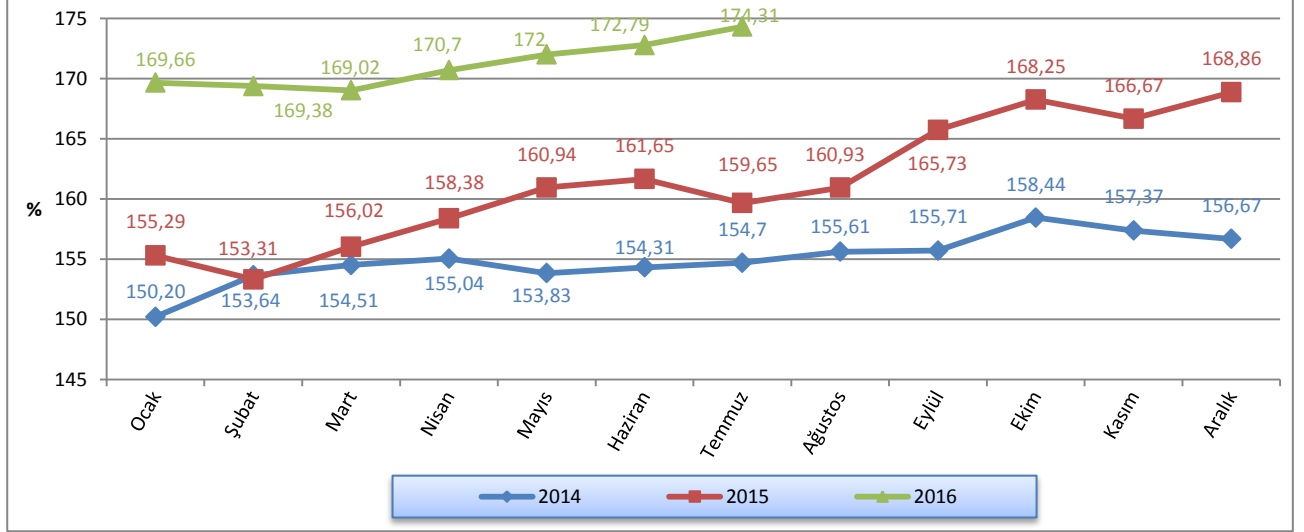
Kaynak: Çalışma Dairesi

2.2 ENFLASYON

2014 Yılı Ocak ayından buyana gerçekleşen TÜFE değişimlerinin verildiği Grafik 2.2'deki değerler 2008 fiyatları (2008=100) baz alınarak hazırlanmıştır ve 100

endeksinin üzerindeki değerler 2008 bazlı fiyat artışlarını ifade etmektedir.

Grafik 2.3: Tüketici Fiyat Endeksi (2008=100) Temel Yılı Verileri

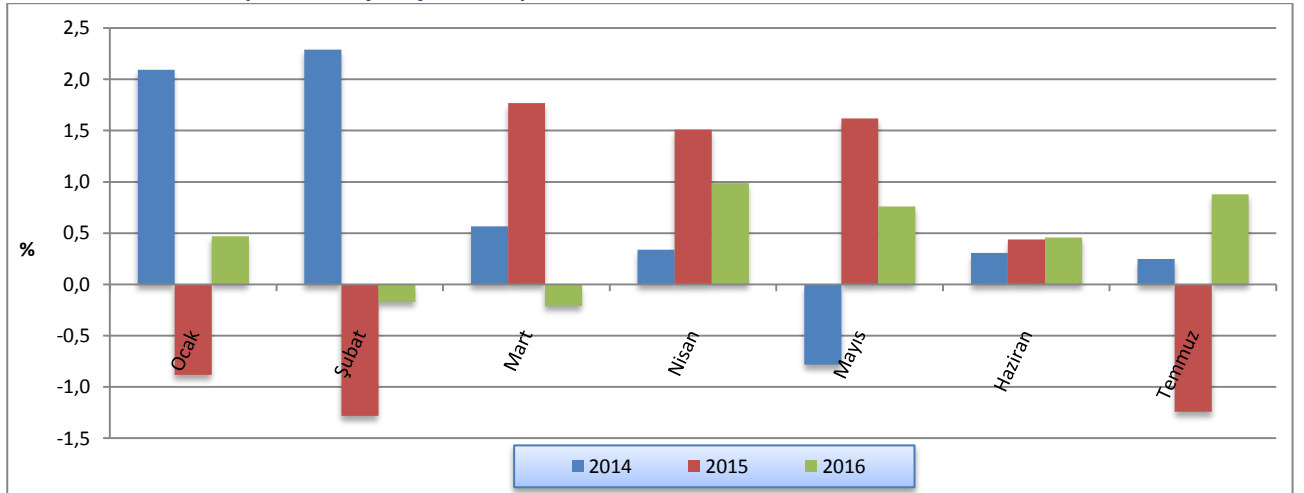

Kaynak: DPÖ

2016 yılı ikinci çeyreğinde bir önceki aya göre gerçekleşen enflasyon oranları, 2015 yılının aynı dönemleri ile kıyaslandığında; 2015 yılının Nisan ayında yüzde 1,51, Mayıs ayında yüzde 1,62, Haziran

ayında binde 4,4 olan enflasyon oranları, 2016 yılının aynı aylarında sırasıyla binde 9,9, binde 7,6 ve binde 4,6 olarak gerçekleşmiştir.

Grafik 2.4: Bir Önceki Aya Göre Gerçekleşen Enflasyon Oranları

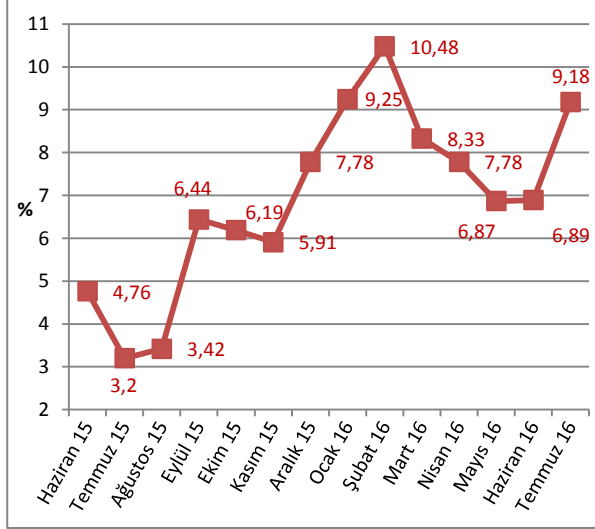

Kaynak: DPÖ

2015 yılı Mart ayında binde 9,8, Haziran ayında yüzde 4,76, Eylül ayında yüzde 6,44 ve Aralık ayında yüzde 7,78 olan yıllık enflasyon oranı, 2016 yılı Mart ayında yüzde 8,33, Haziran ayında ise 6,89 seviyesinde gerçekleşmiştir.

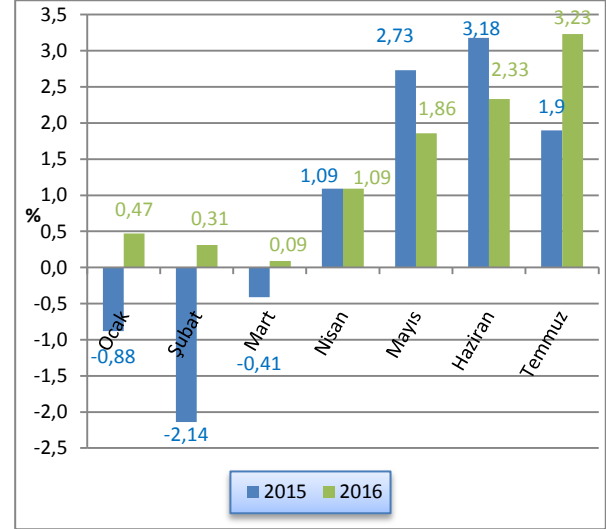
Grafik 2.5: Bir Önceki Yılın Aynı Ayına Göre Enflasyon Oranı

Kaynak: DPÖ

2016 yılı ikinci çeyreğinde bir önceki yılın Aralık ayına göre gerçekleşen enflasyon oranları 2015 yılının aynı dönemleri ile kıyaslandığında; 2015 yılının Nisan ayında yüzde 1,09, Mayıs ayında yüzde 2,73, Haziran ayında yüzde 3,18 olan enflasyon oranlarının, 2016 yılının aynı aylarında sırasıyla yüzde 1,09, yüzde 1,86 ve yüzde 2,33 olduğu görülmektedir.

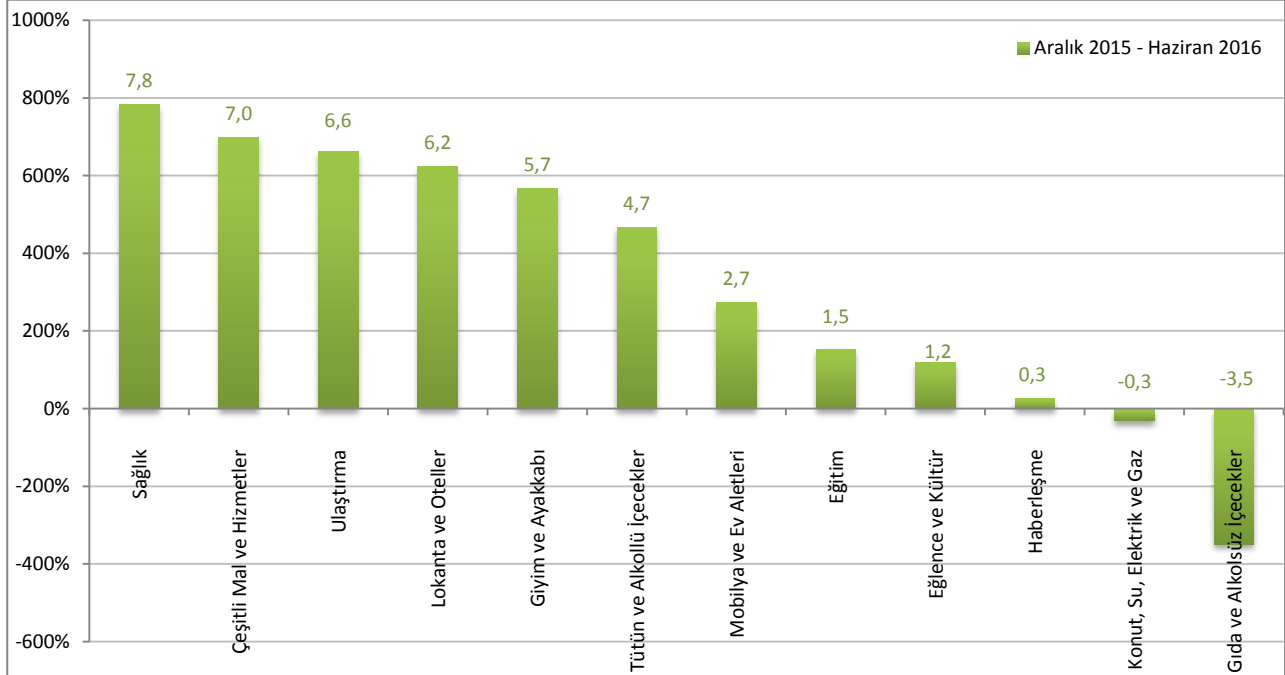
Grafik 2.6: Önceki Yılın Aralık Ayına Göre Birikimli Enflasyon Oranı (TÜFE)

Kaynak: DPÖ

2016 yılı ikinci çeyrek dönemi sonunda fiyat artışının en yüksek olduğu sektörler sırasıyla, yüzde 7,83 ile sağlık, yüzde 6,97 ile çeşitli mal ve hizmetler ve yüzde 6,61 ile ulaşımdır. Gıda ve alkolsüz içeceklerde yüzde 3,49, konut, su, elektrik ve gazda ise binde 3,1 fiyat düşüşü gerçekleşmiştir.

Grafik 2.7: 6 Aylık Birikimli Sektörel Enflasyon Oranları (%)

Kaynak: DPÖ

Tablo 2.3: Tüketici Fiyat Endeksi (2008=100) Değişim Oranları (%)

	Aylar	Aylık	Yılsonuna Göre	Yıllık
2014	Ocak	2,09	2,09	11,41
	Şubat	2,29	4,43	14,58
	Mart	0,57	5,02	15,00
	Nisan	0,34	5,38	14,43
	Mayıs	-0,78	4,56	13,21
	Haziran	0,31	4,89	11,92
	Temmuz	0,25	5,15	12,30
	Ağustos	0,59	5,77	11,91
	Eylül	0,06	5,84	9,74
	Ekim	1,75	7,69	10,02
	Kasım	-0,68	6,97	8,88
	Aralık	-0,44	6,49	6,49
2015	Ocak	-0,88	-0,88	3,39
	Şubat	-1,28	-2,14	-0,21
	Mart	1,77	-0,41	0,98
	Nisan	1,51	1,09	2,15
	Mayıs	1,62	2,73	4,62
	Haziran	0,44	3,18	4,76
	Temmuz	-1,24	1,90	3,20
	Ağustos	0,8	2,72	3,42
	Eylül	2,98	5,78	6,44
	Ekim	1,52	7,39	6,19
	Kasım	-0,94	6,38	5,91
	Aralık	1,31	7,78	7,78
2016	Ocak	0,47	0,47	9,25
	Şubat	-0,17	0,31	10,48
	Mart	-0,21	0,09	8,33
	Nisan	0,99	1,09	7,78
	Mayıs	0,76	1,86	6,87
	Haziran	0,46	2,33	6,89
	Temmuz	0,88	3,23	9,18
	Ağustos			
	Eylül			
	Ekim			
	Kasım			
	Aralık			

Kaynak: DPÖ

3 DIŞ TİCARET VE TURİZM

3.1 İHRACAT VE İTHALAT GELİŞMELERİ

Ticaret Dairesi tarafından açıklanan ihracat ve ithalat verilerine göre: KKTC'nin Nisan ve Mayıs aylarında toplam ihracatı 24,6 milyon, toplam ithalatı 240,3 milyon ABD doları olarak gerçekleşmiştir. Bir önceki yılın aynı ayına göre ihracat Nisan ayında yüzde 8,22,

Mayıs ayında yüzde 5,3 oranlarında azalmıştır. İthalatta ise bir yıllık değişim Nisan ayında yüzde 1,3 oranında artış, Mayıs ayında yüzde 6,38 oranında düşüş olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 3.1: İhracat ve İthalat

	İhracat (x1.000 ABD Doları)			İthalat (x1.000 ABD Doları)		
	2015	2016	Yüzde Değişim (%)	2015	2016	Yüzde Değişim (%)
Ocak	10.815	7.577	-29,94	103.736	84.526	-18,52
Şubat	13.066	11.374	-12,95	98.799	105.920	7,21
Mart	16.381	11.349	-30,72	127.852	118.002	-7,70
I. eyrek	40.262	30.300	-24,74	330.387	308.448	-6,64
Nisan	14.730	13.519	-8,22	125.551	127.185	1,30
Mayıs	11.686	11.067	-5,30	120.825	113.121	-6,38
Haziran	7.413			125.580		
II. eyrek (Nisan + Mayıs)	26.416	24.586	-6,93	246.376	240.306	-2,46
Yıl Toplamı (Ocak – Mayıs)	66.678	54.886	-17,68	576.763	548.754	-4,86

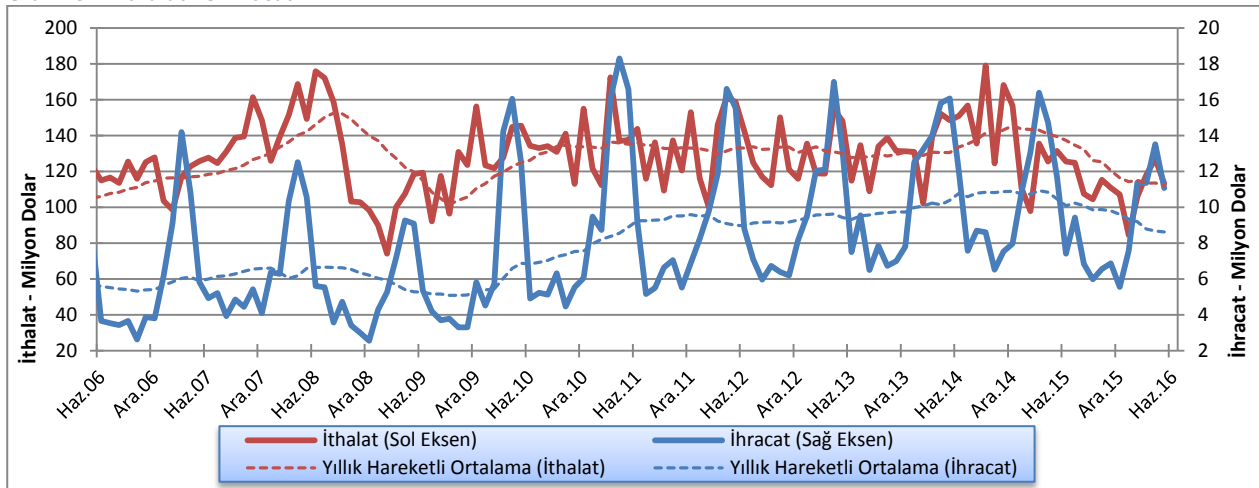
Not: 1) Kıbrıs Rum kesimine yapılan ihracat dâhil değildir.
2) Hidrokarbon ithalatı dâhil değildir.
3) 2016 ithalat ve ihracat rakamları kesin olmayan geçici rakamlardır.

Kaynak: Ticaret Dairesi

Her yılın ilk yarısında artan ihracat hacmi, ikinci altı ayda düŐmektedir. Buna karşılık ihracatın yıllık hareketli ortalaması 2010 – 2014 arası dönemde istikrarlı bir artış eğilimi sergilemiş, 2015 yılı Mayıs ayı sonrası dönemde ise düŐüşe geçmiştir. Ayrıca ihracat hacminin volatilitesi ile ihracatın zirve ve dip yaptığı dönemler arasındaki fark yavaş da olsa azalmaktadır.

İthalatta ise, 2009 yılının Şubat ayından itibaren gerçekleşen en düşük seviye, 2016 yılının Ocak ayında 84,5 milyon ABD doları ile kaydedilmiştir. İthalat yıllık hareketli ortalamasına bakıldığında, 2013 yılı Aralık sonrası dönemde yükseliş eğilimine girdiği, fakat Ocak 2015 sonrası dönemde yön deęiŐtirdięi görülmektedir.

Grafik 3.1: İthalat ve İhracat

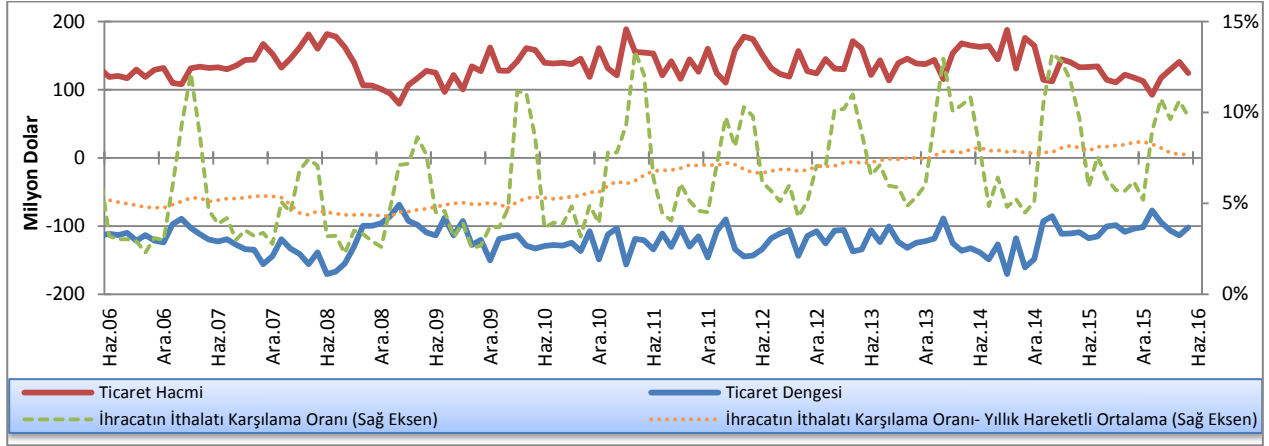

Kaynak: Ticaret Dairesi

Mayıs 2015 – Mayıs 2016 döneminde ticaret hacmi 132,5 milyon ABD dolarından 124,2 milyon ABD dolarına düşmüş, dış ticaret açığı ise sırasıyla -109,1 milyon ve -102,1 milyon ABD doları olarak gerçekleşmiştir. 2006 - 2010 yılları arasında ihracatın ithalatı karşılama oranı ortalama olarak yüzde 5 oranında gerçekleşirken, 2011 - 2014 döneminde

yüzde 7,3 seviyesine ulaşmıştır. 2015 yılında yüzde 8,4 olarak gerçekleşen ihracatın ithalatı karşılama oranı son 10 yıllık dönemin en yüksek seviyesini kaydetmiştir. 2016 yılı Ocak - Mayıs döneminde ise ihracatın ithalatı karşılama oranı ortalaması yüzde 9,95 olarak gerçekleşmiştir.

Grafik 3.2: Dış Ticaret Hacmi (ihracat + ithalat), Dengesi (ihracat – ithalat) ve ihracatın ithalatı Karşılama Oranı (ihracat / ithalat) - Aylık (ABD Doları)

Kaynak: Ticaret Dairesi

2016 yılının ilk beş ayında Türkiye'nin toplam ihracat içindeki payında bir önceki yıla kıyasla 11,2 puan artış

kaydedilirken, AB ülkelerinde değişim olmamış, diğer tüm ülke gruplarının paylarında ise düşüş görülmüştür.

Tablo 3.2: KKTC'nin Ülke Gruplarına Göre İhracatı (yüzde pay)

Yıllar	Türkiye	AB	Diğer Avrupa Ülkeleri	Orta Doğu ve Arap Ülkeleri	Diğer Ülkeler
2006	47,6	15,0	15,1	17,8	4,5
2007	58,4	15,8	8,8	11,6	5,4
2008	49,9	20,5	5,9	17,0	6,7
2009	54,2	18,5	1,7	19,5	6,1
2010	46,4	12,2	3,6	32,3	5,5
2011	53,3	8,3	1,3	32,0	5,1
2012	51,0	7,7	1,0	35,7	4,6
2013	52,2	7,6	2,3	31,9	6,0
2014	60,1	3,7	0,6	31,1	4,5
2015	56,1	5,2	3,3	30,2	5,2
2016 Ocak - Mayıs	67,3	5,2	1,3	24,0	2,2

Not: 2016 yılı ihracat rakamları kesin olmayan geçici rakamlardır.

Kaynak: Ticaret Dairesi

KKTC'nin 2016 yılı Ocak - Mayıs dönemi ithalatı içinde en yüksek paya sahip olan ülke yüzde 60,6'yla Türkiye'dir. Öte yandan toplam ithalatımız içindeki payı 2015 yılında 3,6 puan artan AB ülkelerinden yapılan ithalat, 2016 Mayıs itibarıyla yükselişine devam

etmiş ve 1,1 puan büyüyerek 20,2 seviyesine ulaşmıştır. Mayıs 2016'da Türkiye ile Ortadoğu ve Arap ülkelerinden yapılan ithalatta azalış, diğer ülke gruplarından yapılan ithalatın paylarında artış gerçekleşmiştir.

Tablo 3.3: KKTC'nin Ülke Gruplarına Göre İthalatı (yüzde pay)

Yıllar	Türkiye	AB	Uzak Doğu Ülkeleri	Diğer Avrupa Ülkeleri	Orta Doğu ve Arap Ülkeleri	Diğer Ülkeler
2006	68,8	18,0	6,0	1,2	4,8	1,2
2007	67,9	16,1	7,3	2,6	4,3	1,8
2008	69,8	14,0	6,5	4,7	3,4	1,6
2009	69,6	15,5	6,6	2,3	4,0	2,0
2010	70,9	15,6	5,7	1,9	4,3	1,6
2011	68,6	16,8	4,9	2,5	5,2	2,0
2012	72,4	14,5	4,8	1,7	4,8	1,8
2013	66,7	15,8	6,6	3,8	5,4	1,7
2014	64,7	15,5	8,1	4,6	4,9	2,2
2015	62,6	19,1	8,0	3,1	5,0	2,1
2016 Ocak - Mayıs	60,6	20,2	8,4	3,6	4,3	2,9

Not:2016 yılı ithalat rakamları kesin olmayan geçici rakamlardır.

Kaynak: Ticaret Dairesi

3.2 TURİZM

2016 yılının ikinci çeyreğinde 388.889 olan toplam gelen yolcu sayısı, 2015 yılının aynı dönemine göre yüzde 4,2 oranında artmıştır. İkinci çeyrekte KKTC'ye

gelen T.C. uyruklu yolcu sayısı bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 9,8 oranında artmış, 3. ülke uyruklu yolcu sayısı ise yüzde 13,7 oranında azalmıştır.

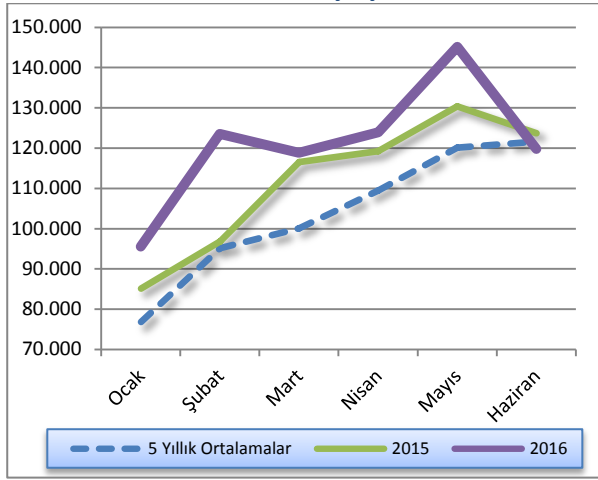
Tablo 3.4: KKTC'ye Gelen Yolcu Sayısı

Dönem	T.C. Uyruklu			3. Ülke Uyruklu			Toplam		
	2015	2016	Yüzde Değişim (%)	2015	2016	Yüzde Değişim (%)	2015	2016	Yüzde Değişim (%)
Ocak	72.276	75.523	4,5	12.812	15.022	17,2	85.088	90.545	6,4
Şubat	76.226	98.719	29,5	20.530	24.845	21,0	96.756	123.564	27,7
Mart	80.484	88.230	9,6	36.014	30.627	-15,0	116.498	118.857	2,0
I. Çeyrek	228.986	262.472	14,6	69.356	70.494	1,6	298.342	332.966	11,6
Nisan	89.525	100.795	12,6	29.721	23.109	-22,2	119.246	123.904	3,9
Mayıs	104.336	119.054	14,1	26.012	26.146	0,5	130.348	145.200	11,4
Haziran	90.036	91.911	2,1	33.652	27.874	-17,2	123.688	119.785	-3,2
II. Çeyrek	283.897	311.760	9,8	89.385	77.129	-13,7	373.282	388.889	4,2
Ocak – Haziran Toplamı	512.883	574.232	12,0	158.741	147.623	-7,0	671.624	721.855	7,5

Kaynak: Turizm Planlama Dairesi

Haziran ayı hariç, 2016 yılının ikinci çeyreğinde gelen toplam yolcu sayısının 2015 yılı ve son 5 yıl ortalamalarının üzerinde olduğu görülmektedir.

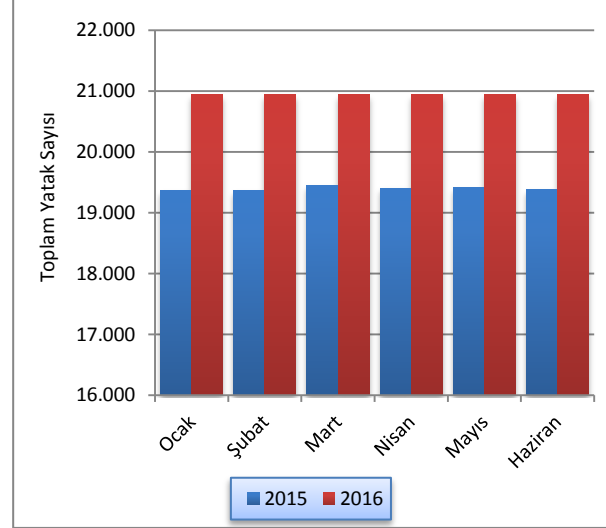
Grafik 3.3: 2016 yılında Gelen Yolcu Sayısının 2015 yılıyla ve Son 5 Yıllık Ortalamalarla Karşılaştırılması

Kaynak: Turizm Planlama Dairesi

2015 yılının birinci çeyreği itibarıyla 19.452 olan yatak kapasitesi, yıl içerisinde 941 adet artarak Aralık 2015 ayında 20.393 seviyesine ulaşmıştır. 2016 yılının Ocak ayında 556 adet artan yatak kapasitesi 20.949'a yükselmiş, ikinci çeyrekte ise değişim göstermemiştir.

Grafik 3.4: Yatak Kapasitesi

Kaynak: Turizm Planlama Dairesi

4 BÜTÇE GELİŞMELERİ

4.1 2015 - 2016 YILLARI İKİNCİ ÇEYREK KARŞILAŞTIRMALARI

2016 mali yılının ikinci çeyreğinde bir önceki yılın aynı dönemine kıyasla, KKTC bütçe gelir toplamında yüzde 1,7, gider toplamında ise yüzde 8,1 oranında artış olmuştur. Bu değişimlerin ardından bütçe gelirleri ve bütçe giderleri 2016 yılı ikinci çeyreğinde sırasıyla 909,2 ve 914,1 milyon TL olarak gerçekleşmiştir. 2015 yılının ikinci çeyreğinde 48 milyon TL fazla veren bütçe, 2016 yılının aynı döneminde 4,9 milyon TL açık vermiştir.

Tablo 4.1: Bütçe Dengesi (Milyon TL)

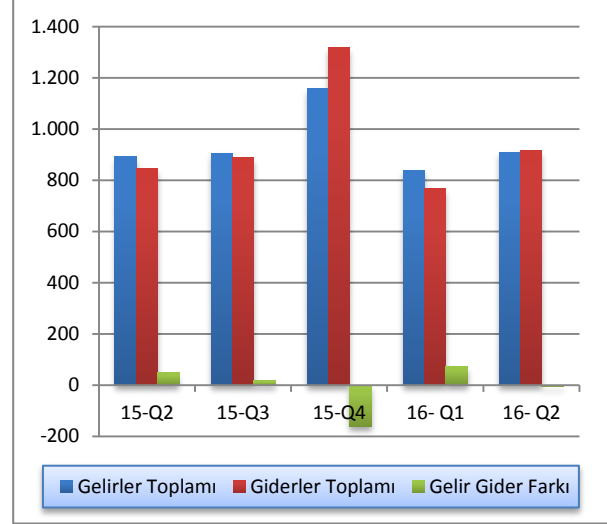
Açıklama	2015		2016		% Değişim
	Yıllık Gerçekleşme	Q2 Gerçekleşme	Yıllık Öngörülen	Q2 Gerçekleşme	
Bütçe Gelirleri	3.737,7	893,7	4.142,0	909,2	1,7
Bütçe Giderleri	3.841,9	845,7	4.515,3	914,1	8,1
Bütçe Dengesi	-104,2	48,0	-373,3	-4,9	-110,2

Kaynak: Maliye Bakanlığı

2015 yılının tamamında elde edilen 3.737,7 milyon TL tutarındaki bütçe gelirleri toplamının yüzde 23,9 oranı ikinci çeyrek içinde tahsil edilmiştir. 2016 yılının aynı döneminde öngörülen toplam bütçe gelirlerinin yüzde 22'si tahsil edilmiştir. 2016 yılı içinde hizmet ve faaliyetlerin yürütülmesinde kullanılacağı tahmin edilen 4.515,3 milyon TL'nin yüzde 20,2'si ikinci çeyrek içinde kullanılmıştır. Bu oran bir önceki yılın aynı döneminde yüzde 22 olarak gerçekleşmiştir.

Bütçe gelir ve gider gerçekleştirmeleri aşağıdaki grafikte çeyrek dönemler itibarıyla verilmiştir.

Grafik 4.1: Bütçe Gerçekleştirmeleri (Milyon TL)

Kaynak: Maliye Bakanlığı

4.2 GELİRLER

2016 mali yılı ikinci çeyreği itibarıyla bütçe gelirleri, bir önceki yılın aynı dönemine göre 15,5 milyon TL artış göstererek 909,2 milyon TL olmuştur. Bütçe gelirleri içerisinde en büyük paya sahip vergi gelirleri kalemi toplamı 2016 yılı ikinci çeyreği içinde 581,9 milyon TL olmuştur. Vergi gelirleri toplamı 2015 yılının aynı döneminde 503,2 milyon TL idi. Bütçe gelirleri içinde ikinci en yüksek paya sahip olan alınan bağış, yardım ve krediler kalemi ise 2016 yılı ikinci çeyreğinde önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 34,8 düşüş göstermiş ve 116,6 milyon TL olarak gerçekleşmiştir. 2016 yılı ikinci çeyreği içinde vergi dışı gelirler kalemi de 210,1 milyon TL olmuştur.

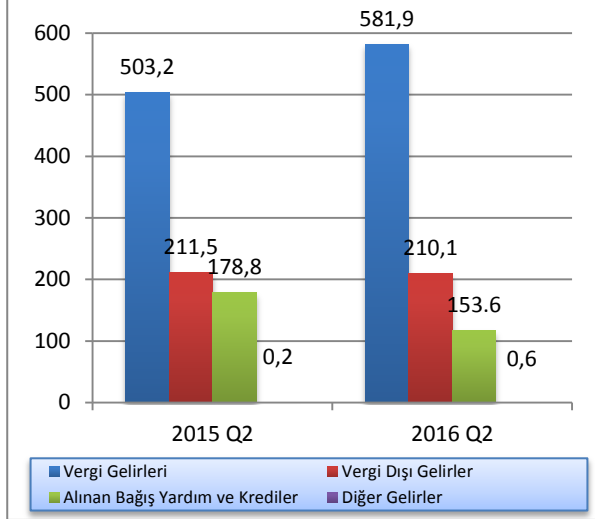
Tablo 4.2: Bütçe Gelirleri (Milyon TL)

Açıklama	2015 Q2	2016 Q2	% Değişim
Vergi Gelirleri	503,2	581,9	15,6
Vergi Dışı Gelirler	211,5	210,1	-0,7
Alınan Bağış Yardım ve Krediler	178,8	116,6	-34,8
Diğer Gelirler	0,2	0,6	200,0
Toplam	893,7	909,2	1,7

Kaynak: Maliye Bakanlığı

2015 yılının ikinci çeyreğinde alınan bağış, yardım ve krediler kaleminin toplam bütçe gelirleri içindeki payı yüzde 20 iken, 2016 yılı aynı döneminde yüzde 12,8 olarak gerçekleşmiştir. Aynı dönemler içinde vergi gelirleri kaleminin payı yüzde 56,3 iken yüzde 64, vergi dışı gelirler kaleminin payı ise yüzde 23,7 iken, yüzde 23,1 olarak gerçekleşmiştir.

Grafik 4.2: Bütçe Gelirleri Dağılımı (Milyon TL)

Kaynak: Maliye Bakanlığı

4.3 GİDERLER

2016 yılı ikinci çeyreği itibarıyla bütçe giderleri toplamı, bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 8,1 oranında artış göstermiş ve 845,7 milyon TL'den 914,1 milyon TL'ye yükselmiştir. Söz konusu dönemlerde, cari transferler, mal - hizmet alım giderleri ile personel giderleri kalemlerinde sırasıyla yüzde 16,1, 15,3 ve 8 oranlarında artış olmuştur.

KKTC bütçesinin cari transferler gider kalemi, 2016 yılı ikinci çeyreğinde 443,7 milyon TL olmuştur. Bu dönemde bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 8 oranında artış gösteren personel giderleri kalemi, 345,1 milyon TL seviyesine ulaşmıştır. Sermaye giderleri ve transferler kalemi de aynı dönemler içinde yüzde 63,9 oranında düşüş göstermiş ve 2016 yılı ikinci çeyreğinde 15,3 milyon TL olmuştur.

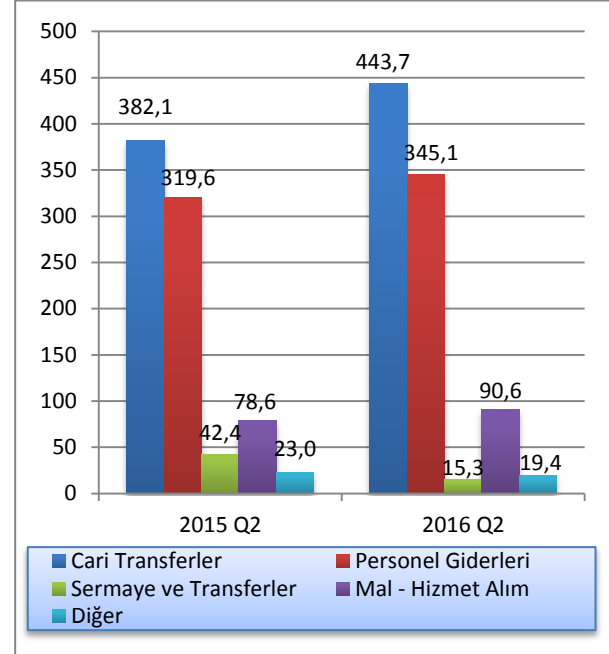
Tablo 4.3: Bütçe Giderleri (Milyon TL)

	2015 Q2	2016 Q2	% Değişim
Cari Transferler	382,1	443,7	16,1
Personel Giderleri	319,6	345,1	8,0
Sermaye Giderleri ve Transferler	42,4	15,3	-63,9
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	78,6	90,6	15,3
Diğer Giderler	23,0	19,4	-15,7
Toplam	845,7	914,1	8,1

Kaynak: Maliye Bakanlığı

Personel giderleri kaleminin toplam giderler içindeki payı, 2015 yılı ikinci çeyreği içinde yüzde 37,8 iken, 2016 yılı ikinci çeyreğinde de aynı oranda gerçekleşmiştir. 2015 yılı ikinci çeyreğinde bütçe giderleri toplamının yüzde 45,2'ini oluşturan cari transferler kaleminin payı, 2016 yılı ikinci çeyreğinde artış göstermiş ve payı yüzde 48,5'e yükselmiştir. Personel giderleri ile cari transferler kalemleri toplamının bütçe giderleri içindeki payı, 2015 yılı ikinci döneminde yüzde 83 iken 2016 yılı ikinci döneminde yüzde 86,3 olarak gerçekleşmiştir.

Grafik 4.3: Bütçe Giderleri Dağılımı (Milyon TL)

Kaynak: Maliye Bakanlığı

4.4 BÜTÇE UYGULAMA SONUÇLARI

2016 yılı ilk altı ayında, 2016 yılı için öngörülen toplam bütçe gelirlerinin yüzde 42'si tahsil edilmiş, öngörülen toplam bütçe giderlerinin ise yüzde 37'si harcanmıştır.

2015 yılı ilk altı aylık dönemi itibarıyla yüzde 81,2 olan yerel gelirlerimizin bütçe giderlerini karşılama oranı

2016 yılı aynı döneminde yüzde 97'ye ulaşmıştır. 2016 yılı ilk altı ayında alınan bağış yardım ve kredi kalemi önceki yıla göre daha düşük seviyede gerçekleşmiştir.

Tablo 4.4: Bütçe Uygulama Sonuçları (Milyon TL)

	2015 Yılı Gerçekleşme	2016 Yılı Bütçe Tahmini	2015 – 2016 Değişim(%)	2015 Yılı İlk Altı Aylık Gerçekleşme	2016 Yılı İlk Altı Aylık Gerçekleşme	2015 Yılı İlk Altı Aylık Gerçekleşme Oranı(%)	2016 Yılı İlk Altı Aylık Gerçekleşme Oranı(%)
Gelirler	Vergi Gelirleri	2.136,6	2.240,6	4,87	936,2	1.133,1	43,82
	Vergi Dışı Gelirler	774,3	812,9	4,99	391,6	498,0	50,57
	Alınan Bağış Yardım Krediler	821,8	1.100,0	33,85	346,2	116,6	42,13
	Diğer Gelirler	4,9	1,3	-73,79	0,3	0,7	6,05
	Genel Toplam	3.737,6	4.154,8	11,16	1.674,3	1.748,4	44,80
Giderler	Cari Transferler	1.766,1	1.873,3	6,07	796,6	820,4	45,11
	Personel Giderleri	1.431,2	1.489,3	4,06	617,9	665,7	43,17
	Sermaye Giderleri ve Transferleri	266,4	295,7	10,99	54,5	25,9	20,46
	Mal ve Hizmet Alım Giderleri	282,4	294,9	4,43	123,3	127,7	43,66
	Diğer Giderler	95,8	574,9	500,10	42,6	40,2	44,47
Genel Toplam	3.841,9	4.528,1	17,86	1.634,9	1.679,9	42,55	37,10

Kaynak: Maliye Bakanlığı

4.5 FİNANSMAN DENGESİ

Bütçe gelirlerinden T.C. kredileri ve iç borçlanma kalemlerinin çıkarılması suretiyle elde edilen toplam gelir rakamı ile bütçe giderleri arasındaki farka eşit olan finansman dengesi, 2016 yılı ikinci çeyreğinde -14,9 milyon TL olmuştur. Bu çeyrekte gerçekleşen açığın kapatılması için finansman kaynağı olarak kullanılan T.C. kredileri toplamı ise, önceki yılın aynı dönemine göre düşmüş ve 68,2 milyon TL'den 10 milyon TL'ye gerilemiştir.

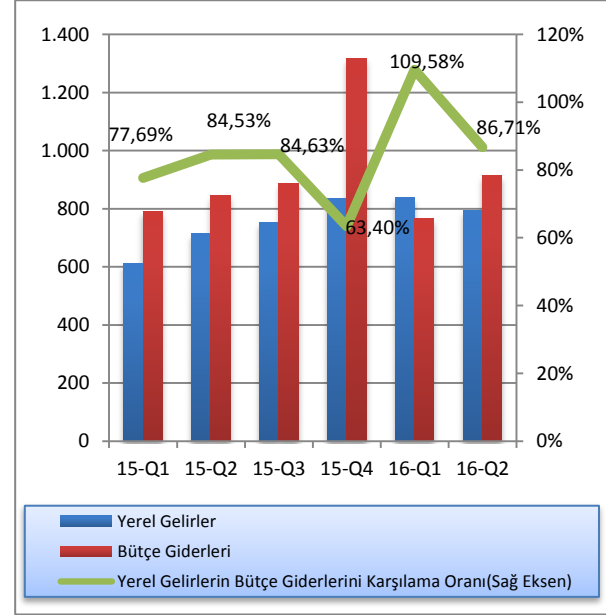
Tablo 4.5: Finansman Dengesi (Milyon TL)

	2015 Q2	2016 Q2
Bütçe Gelirleri – (T.C. Kredi + İç Borçlanma)	825,5	899,2
1. Yerel Gelirler	714,9	792,6
Vergi Gelirleri	503,2	581,9
Vergi Dışı Gelirler	211,5	210,1
Diğer Gelirler	0,2	0,6
2. Dış Yardımlar	110,6	106,6
T.C. Yardımları	110,6	106,6
Bütçe Giderleri	845,7	914,1
Personel Giderleri	319,6	345,1
Cari Transferler	382,1	443,7
Sermaye Giderleri	42,4	15,3
Diğer Giderler	101,6	110,0
Finansman Dengesi	- 20,2	- 14,9
Finansman	68,2	10,0
T.C. Kredileri	68,2	10,0
İç Borçlanma	0	0

Kaynak: Maliye Bakanlığı

Yerel gelirler kalemi 2016 yılının ikinci çeyreğinde bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 10,87 yükselmiş ve 792,6 milyon TL'ye ulaşmıştır. 2015 yılı ikinci çeyreğinde yüzde 84,53 olan yerel gelirlerimizle bütçe giderlerini karşılama oranı 2016 yılı ikinci çeyreğinde yüzde 86,71 olarak gerçekleşmiştir. Yerel gelirlerimizin bütçe giderlerini karşılama oranlarının gelişimi çeyrek dönemler itibarıyla aşağıdaki grafikte verilmektedir.

Grafik 4.4: Yerel Gelirlerin Bütçe Giderlerini Karşılama Oranı(Milyon TL)

Kaynak: Maliye Bakanlığı

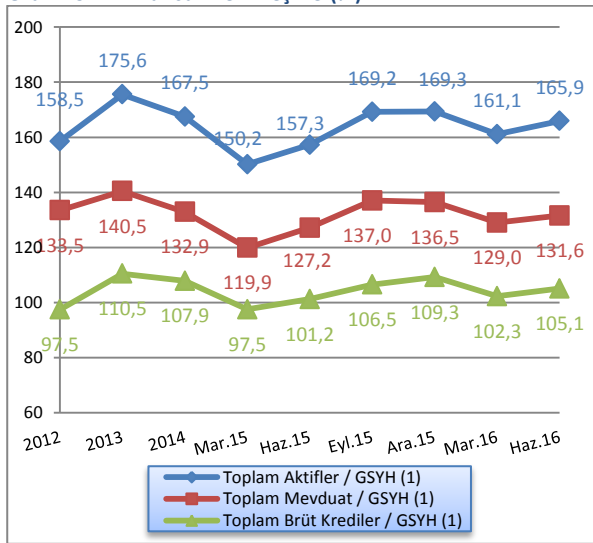
5 PARASAL VE FİNANSAL GELİŞMELER

5.1 BANKACILIK SEKTÖRÜNÜN GENEL GÖRÜNÜMÜ

5.1.1 FİNANSAL DERİNLEŞME

2016 yılı ikinci çeyrek finansal derinleşme rakamlarını incelediğimizde; toplam brüt kredilerin GSYH'ye oranı yüzde 102,3'den yüzde 105,1'e, toplam aktiflerin GSYH'ye oranı yüzde 161,1'den yüzde 165,9'a ve toplam mevduatın GSYH'ye oranı yüzde 129'dan yüzde 131,6'ya yükselmiştir.

Grafik 5.1: Finansal Derinleşme (%)

Not: (1) 2012-2015 yılları için GSYH gerçekleşme, 2016 yılı için DPÖ'nün GSYH tahmin rakamları kullanılmıştır.

Kaynak: KKTCCMB, DPÖ

5.1.2 BANKACILIK SEKTÖRÜNÜN PERFORMANS RASYOLARI

Sektörde, likit aktiflerin toplam aktifler içindeki payı 2016 yılı ikinci çeyreğinde yüzde 21,47'ye gerilemiştir. Bu oran bir önceki çeyrekte yüzde 22,12 düzeyindedi.

2015 ikinci çeyrek sonu itibarıyla yüzde 17,36 olan SYSR 2016 yılının ikinci çeyreğinde 0,18 puan azalarak yüzde 17,18'e gerilemiştir.

TGA'nın brüt krediler içindeki payı, 2016 yılının Haziran ayı sonunda bir önceki döneme göre 0,33 puan azalarak yüzde 6,59'a gerilemiştir.

Mevduatın krediye dönüşüm oranını gösteren brüt kredilerin mevduata oranı, 2016 yılının ikinci çeyreğinde bir önceki döneme göre 0,6 puan artmış ve yüzde 79,86 seviyesinde gerçekleşmiştir.

2015 yılı Haziran ayında yüzde 64,38 seviyesinde olan brüt kredilerin aktif toplamı içerisindeki payı, 2016 yılının ikinci çeyreğinde yüzde 63,33 seviyesine gerilemiştir. Bu oran bir önceki çeyrek döneme göre ise 0,16 puan azalmıştır.

Brüt krediler, 2016 yılının ikinci çeyreğinde bir önceki döneme göre yüzde 2,74 oranında artmıştır. Bir önceki yılın aynı döneminde brüt kredilerde yüzde 3,8 oranında artış olmuştur.

2016 yılının ilk çeyreğinde bir önceki döneme göre binde 5,3 oranında artan mevduat, 2016 yılının ikinci çeyreğinde bir önceki döneme göre yüzde 1,97 oranında artış göstermiştir.

2016 yılı Mart ayı sonu itibarıyla 9,14 olan finansal kaldıraç oranı, 2016 yılının ikinci çeyreğinde 9 düzeyinde gerçekleşmiştir.

Tablo 5.1: Performans Rasyoları

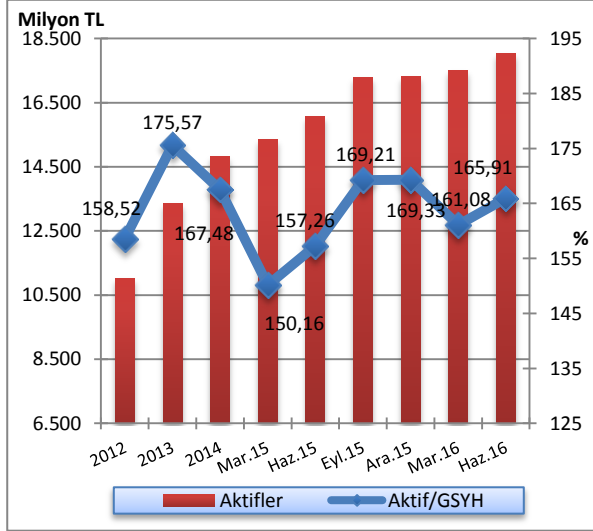
Açıklama	2015			2016	
	Haz.	Eyl.	Ara.	Mar.	Haz.
Likit Aktifler / Top. Aktifler	20,93	22,43	22,84	22,12	21,47
SYSR	17,36	17,33	17,06	17,39	17,18
TGA / Brüt Krediler	6,52	6,58	6,88	6,92	6,59
Brüt Krediler / Top. Mevduat	79,61	77,75	80,05	79,26	79,86
Brüt Krediler / Top. Aktifler	64,38	62,96	64,52	63,49	63,33
Brüt Kredilerdeki Büyüme Hızı	3,80	5,24	2,54	-0,47	2,74
Mevduattaki Büyüme Hızı	6,05	7,75	-0,41	0,53	1,97
Finansal Kaldıraç ¹	9,49	9,88	9,70	9,14	9,00

Not: (1) Yabancı Kaynaklar / Toplam Özkaynaklar
Kaynak: KKTCCMB

5.1.3 BANKACILIK SEKTÖRÜNÜN GELİŞİMİ

2016 yılı Haziran ayı sonunda bankacılık sektörü bilanço büyüklüğünün GSYH'ye oranı yüzde 165,91'e yükselmiştir.

Grafik 5.2: Bankacılık Sektörünün Gelişimi

Not: (1) 2012-2015 yılları için GSYH gerçekleşme, 2016 yılı için DPÖ'nün GSYH tahmin rakamları kullanılmıştır.

Kaynak: KKTCCMB, DPÖ

5.1.4 BANKACILIK SEKTÖRÜNDE YOĞUNLAŞMA

Bankacılık sektöründe yoğunlaşma incelendiği zaman, 2016 yılı ikinci çeyrekte aktif büyüklüğü açısından en büyük beş bankanın sektör içindeki payı yüzde 55,64, ilk on bankanın toplam aktifler içindeki payı ise yüzde 78,46 olarak gerçekleşmiştir.

Aynı dönemde brüt krediler büyüklüğü açısından ilk beş bankanın sektör içindeki payı yüzde 57,55, ilk on bankanın payı ise, yüzde 79,78 düzeyindedir.

Mevduat büyüklüğü açısından en büyük beş bankanın toplam mevduatlar içindeki payı yüzde 57,41, ilk on bankanın payı ise yüzde 80,15 seviyesindedir.

Söz konusu dönemde özkaynaklar büyüklüğü açısından ilk beş bankanın toplam özkaynaklar içindeki payı yüzde 51,69, ilk on bankanın payı ise yüzde 76,97 seviyesinde gerçekleşmiştir.

Tablo 5.2: Bankacılık Sektöründe Yoğunlaşma (%)

İlk Beş Bankanın Sektör İçindeki Payları	2015			2016	
	Haziran	Eylül	Aralık	Mart	Haziran
Toplam Aktifler	54,78	54,70	55,51	55,52	55,64
Toplam Brüt Krediler	58,55	57,71	58,60	58,15	57,55
Toplam Mevduat	56,42	56,81	57,48	57,56	57,41
Toplam Bankalara Borçlar	72,86	67,47	61,64	58,30	65,76
Toplam Özkaynaklar	51,29	51,33	51,07	51,45	51,69
İlk On Bankanın Sektör İçindeki Payları					
Toplam Aktifler	78,55	77,86	78,23	78,17	78,46
Toplam Brüt Krediler	79,93	79,12	79,70	79,89	79,78
Toplam Mevduat	79,42	79,22	79,79	79,85	80,15
Toplam Bankalara Borçlar	95,39	96,54	94,21	93,87	94,58
Toplam Özkaynaklar	77,07	76,96	76,24	76,69	76,97

Kaynak: KKTCCMB

5.1.5 BANKA, ŞUBE VE PERSONEL SAYISI

Bankacılık sektöründe faaliyet gösteren banka sayısı 2016 Haziran ayı sonunda 22'dir. Sektördeki 22

bankanın 2'si kamu bankası, 13'ü özel sermayeli banka ve 7'si şube bankasıdır.

Tablo 5.3: Banka Sayısındaki Gelişmeler

	2012	2013	2014	Mar.15	Haz.15	Eyl.15	Ara.15	Mar.16	Haz.16
Kamu Bankaları	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Özel Sermayeli Bankalar	13	13	13	13	13	13	13	13	13
Şube Bankaları	7	7	7	7	7	7	7	7	7
Toplam	22	22	22	22	22	22	22	22	22

Kaynak: KKTCCMB

Sektörde hizmet sunum birimi olan banka şubesi sayısı, 2016 yılının ikinci çeyreğinde 227'dir. Şube sayılarının banka gruplarına göre dağılımına bakıldığında, toplam

şube sayısının yüzde 63,88'inin özel sermayeli bankalara, yüzde 20,26'sının şube bankalarına, yüzde 15,86'sının kamu bankalarına ait olduğu görülmektedir.

Tablo 5.4: Şube ve Personel Sayılarının Gelişimi

	Şube Sayısının Gelişimi (adet)								
	2012	2013	2014	Mar.15	Haz.15	Eyl.15	Ara.15	Mar.16	Haz.16
Kamu Bankaları	34	38	36	36	36	36	36	36	36
Özel Sermayeli Bankalar	129	139	139	141	141	139	145	145	145
Şube Bankaları	45	47	45	45	45	46	46	46	46
Toplam	208	224	220	222	222	221	227	227	227
	Personel Sayısının Gelişimi (kişi)								
	2012	2013	2014	Mar.15	Haz.15	Eyl.15	Ara.15	Mar.16	Haz.16
Kamu Bankaları	537	561	524	526	524	516	518	516	504
Özel Sermayeli Bankalar	1.669	1.780	1.781	1.816	1.809	1.788	1.827	1.814	1.807
Şube Bankaları	503	541	540	541	552	550	555	551	567
Toplam	2.709	2.882	2.845	2.883	2.885	2.854	2.900	2.881	2.878

Kaynak: KKTCCMB

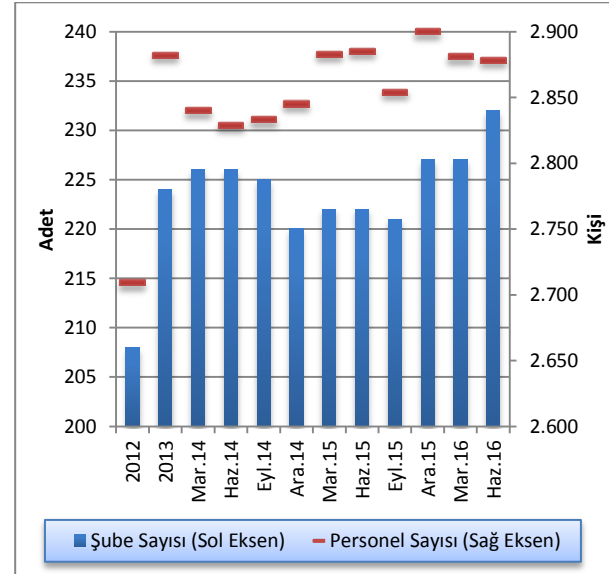
Sektörde istihdam edilen personel sayısı, Mart 2016 – Haziran 2016 döneminde 3 kişi azalarak 2.881'den 2.878'e gerilemiştir. Söz konusu personelin 1.807'si özel sermayeli bankalarda, 504'ü kamu bankalarında ve 567'si şube bankalarında çalışmaktadır. Bu dönemde, şube bankalarındaki personel sayısı 551'den 567'ye yükselmiş, özel sermayeli bankalardaki personel sayısı 1.814'den 1.807'ye, kamu bankalarındaki personel sayısı ise, 516'dan 504'e gerilemiştir.

Haziran 2015 – Haziran 2016 döneminde sektörde çalışan personel sayısı, 7 kişi azalarak 2.885'den 2.878'e gerilemiştir. Söz konusu personel sayısındaki değişim banka grupları bazında incelendiğinde; kamu bankalarında ve özel sermayeli bankalarda çalışan personel sayısının sırasıyla 20 ve 2 kişi olarak azaldığı, şube bankalarında çalışan personel sayısının ise 15 kişi arttığı görülmektedir.

2016 yılı Haziran ayı sonunda sektörde çalışan personelin yüzde 62,79'unun özel sermayeli bankalara,

yüzde 19,7'sinin şube bankalarına, yüzde 17,51'inin kamu bankalarına ait olduğu görülmektedir.

Grafik 5.3: Personel ve Şube Sayısının Gelişimi

Kaynak: KKTCCMB

5.2 BANKACILIK SEKTÖRÜ KONSOLİDE BİLANÇOSU

2016 yılı Mart ayı sonunda 17.508 milyon TL seviyesinde olan bankacılık sektörünün aktif toplamı, 2016 yılının ikinci çeyreğinde yüzde 3 artarak 18.033 milyon TL'ye yükselmiştir. İlgili dönemde, likit aktiflerde binde 0,3 azalış, brüt kredilerde yüzde 2,74, diğer aktiflerde yüzde 10,17 ve MDC'de yüzde 7,52 artış görülmüştür. Haziran 2015 – Haziran 2016 döneminde sektörün toplam aktifleri yüzde 12,17, likit

aktifleri yüzde 15,05, brüt kredileri yüzde 10,35, MDC yüzde 26,51 artış göstermiştir. Aynı dönemde mevduat yüzde 10, özkaynaklar ise yüzde 17,73 artmıştır.

Sektörün en önemli fon kaynağı olan mevduat, Mart 2016 – Haziran 2016 döneminde yüzde 1,97, özkaynaklar ise yüzde 4,5 artmıştır.

Tablo 5.5: Bankacılık Sektörü Konsolide Bilançosu (Milyon TL)

	2015			2016		Yüzde Değişim	
	Haziran	Eylül	Aralık	Mart	Haziran	03/2016 - 06/2016	06/2015 - 06/2016
Likit Aktifler	3.364,5	3.879,7	3.953,2	3.871,9	3.870,9	-0,03	15,05
MDC	1.039,2	1.033,9	1.031,3	1.222,8	1.314,7	7,52	26,51
Toplam Brüt Krediler	10.349,0	10.891,5	11.168,1	11.115,4	11.420,4	2,74	10,35
Diğer Aktifler	1.323,2	1.492,8	1.157,0	1.297,5	1.429,5	10,17	8,03
Aktif-Pasif Toplamı	16.075,9	17.297,9	17.309,6	17.507,6	18.032,5	3,00	12,17
Mevduat	13.000,0	14.007,8	13.950,6	14.024,2	14.300,5	1,97	10,00
Bankalara Borçlar	805,0	867,4	961,3	1.024,2	1.025,7	0,15	27,42
Diğer Pasifler	738,7	832,1	779,7	733,0	902,4	23,11	22,16
Özkaynaklar	1.532,2	1.590,6	1.618,0	1.726,2	1.803,9	4,50	17,73

Kaynak: KKTÇMB

5.2.1 AKTİF / PASİF YAPISINDAKİ GELİŞMELER

2016 yılının ikinci çeyreğinde, sektörün aktif toplamı içerisindeki en büyük pay, yüzde 63,33 ile brüt kredilere aittir. Brüt kredileri sırasıyla yüzde 21,47 payla likit aktifler, yüzde 7,93 ile diğer aktifler ve yüzde 7,29'luk payla MDC takip etmektedir.

Bankacılık sektörü Haziran 2015 - Haziran 2016 dönemi aktif yapısını oluşturan kalemlerin payları yönünden değerlendirildiğinde; MDC ve likit aktiflerde artış, diğer aktiflerde ve brüt kredilerde ise azalış olmuştur.

2016 yılının Haziran ayı itibarıyla, toplam pasifin yüzde 79,3'ünü mevduat, yüzde 10'unu özkaynaklar, yüzde 5,69'unu bankalara borçlar ve yüzde 5'ini diğer pasifler oluşturmaktadır.

Bankacılık sektörünün pasif yapısını oluşturan kalemlerin payları Haziran 2015 - Haziran 2016 dönemi itibarıyla değerlendirildiğinde, bankalara borçlar, özkaynaklar ve diğer pasifler kalemlerinde artış, mevduat kaleminde ise azalış olduğu görülmektedir (Tablo 5.6).

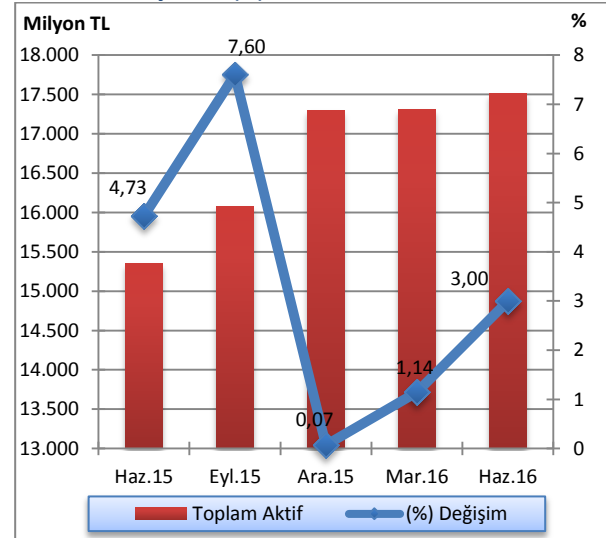
Tablo 5.6: Bankacılık Sektörü Aktif / Pasif Kalemlerinin Yapısal Yüzde Dağılımı (%)

Aktif	2015			2016	
	Haziran	Eylül	Aralık	Mart	Haziran
Likit Aktifler	20,93	22,43	22,84	22,12	21,47
MDC	6,46	5,98	5,96	6,98	7,29
Toplam Brüt Krediler	64,38	62,96	64,52	63,49	63,33
Diğer Aktifler	8,23	8,63	6,68	7,41	7,91
Toplam	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00
Pasif					
Toplam Mevduat	80,87	80,98	80,59	80,10	79,30
Bankalara Borçlar	5,01	5,01	5,55	5,85	5,69
Diğer Pasifler	4,59	4,81	4,51	4,19	5,01
Özkaynaklar	9,53	9,20	9,35	9,86	10,00
Toplam	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00

Kaynak: KKTCCMB

Haziran 2015 – Haziran 2016 aralığındaki bütün dönemlerde büyüyen Bankacılık sektörünün toplam aktifi, 2015'in ikinci çeyreğinde yüzde 4,73, üçüncü ve dördüncü çeyreklerinde ise sırasıyla yüzde 7,6 ve binde 0,7 oranlarında artmıştır. 2016 yılının Mart ayı sonunda toplam aktiflerde yüzde 1,14, Haziran ayı sonunda ise yüzde 3 artış gerçekleşmiştir.

Grafik 5.4: Bankacılık Sektörünün Aktifleri ve Çeyrek Dönemlik Gelişimleri (%)

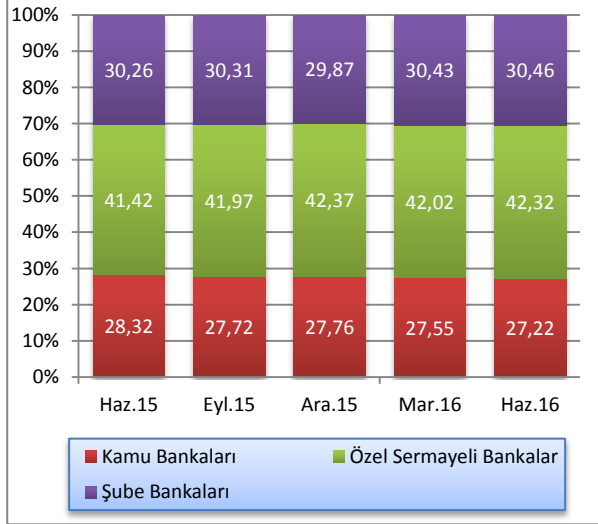

Kaynak: KKTCCMB

Sektör aktif toplamı, 2016 yılının ikinci çeyreğinde bir önceki çeyreğe kıyasla, şube bankaları grubunda yüzde 30,43'den yüzde 30,46'ya, özel sermayeli bankalar grubunda ise yüzde 42,02'den yüzde 42,32 düzeyine yükselmiş, kamu bankaları grubunda ise yüzde 27,55'den yüzde 27,22'ye gerilemiştir. Haziran 2015 - Haziran 2016 döneminde ise, kamu bankaları grubunda küçülme, özel sermayeli bankalar ve şube bankaları gruplarında ise büyüme görülmüştür (Grafik 5.5).

2016 yılının ikinci çeyreğinde, bir önceki çeyrek döneme göre, kamu bankaları aktif toplamında yüzde 1,8, özel sermayeli bankalarda yüzde 3,72 ve şube bankalarında ise yüzde 3,09 oranlarında artış olmuştur. Bir önceki yılın aynı dönemine göre ise, aktif toplamı kamu bankalarında yüzde 7,84, özel sermayeli bankalarda yüzde 14,6, şube bankalarında yüzde 12,9 oranlarında artmıştır.

Grafik 5.5: Banka Gruplarının Sektör Aktifindeki Payları (%)

Kaynak: KKTÇMB

Tablo 5.7: Banka Grupları Bazında Toplam Aktiflerin Gelişimi (Milyon TL)

	2015			2016		Yüzde Değişim	
	Haziran	Eylül	Aralık	Mart	Haziran	03/2016-06/2016	06/2015-06/2016
Kamu Bankaları	4.552,9	4.794,7	4.804,9	4.823,1	4.910,0	1,80	7,84
Özel Sermayeli Bankalar	6.658,6	7.260,4	7.333,6	7.357,0	7.630,6	3,72	14,60
Şube Bankaları	4.864,4	5.242,8	5.171,1	5.327,5	5.491,9	3,09	12,90
Toplam	16.075,9	17.297,9	17.309,6	17.507,6	18.032,5	3,00	12,17

Kaynak: KKTÇMB

5.2.2 LİKİT VARLIKLAR

Bankacılık sektörü likit aktiflerini oluşturan nakit değerler, bankalardan alacaklar, Merkez Bankası'ndan alacaklar ve BPP işlemlerinden alacaklar kalemlerinin toplamı, 2016 yılının ikinci çeyreğinde bir önceki çeyreğe göre binde 0,3 azalarak 3.872 milyon TL'den 3.871 milyon TL'ye gerilemiştir.

Bu dönemde BPP işlemlerinden alacaklar kaleminde 164,6 milyon TL azalış, nakit değerler kaleminde 9,5 milyon TL, Merkez Bankası'ndan alacaklar kaleminde

28,6 milyon TL ve bankalardan alacaklar kaleminde ise 125,5 milyon TL artış gerçekleşmiştir.

2015 yılı Haziran ayı sonunda 3.365 milyon TL olan likit aktifler, 2016 yılı Haziran ayı sonunda 3.871 milyon TL seviyesine yükselmiştir. Anılan dönemde, nakit değerler 14,5 milyon TL, BPP işlemlerinden alacaklar kalemi 54,7 milyon TL, bankalardan alacaklar kalemi 484,9 milyon TL artmış ve Merkez Bankası'ndan alacaklar kalemi ise 47,7 milyon TL azalmıştır.

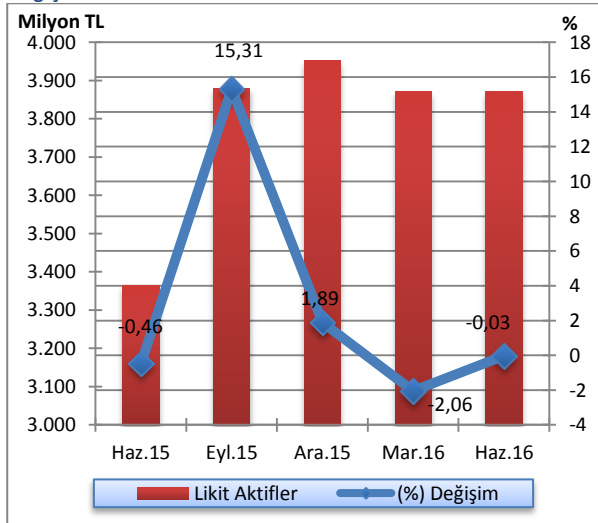
Tablo 5.8: Likit Aktiflerin Gelişimi (Milyon TL)

	2015		2016		Yüzde Değişim	
	Haziran	Eylül	Aralık	Mart	Haziran	03/2016 - 06/2016
Nakit Değerler	147,7	165,3	153,8	152,7	162,2	6,22
Merkez Bankası'ndan Alacaklar	1.415,3	1.487,5	1.514,1	1.339,0	1.367,6	2,14
BPP İşlemlerinden Alacaklar	385,1	648,7	647,0	604,4	439,8	-27,23
Bankalardan Alacaklar	1.416,4	1.578,2	1.638,3	1.775,8	1.901,3	7,07
Toplam	3.364,5	3.879,7	3.953,2	3.871,9	3.870,9	-0,03

Kaynak: KKTÇMB

Likit aktifler 2015 yılının ikinci çeyreğinde binde 4,6 oranında azalmış, üçüncü ve dördüncü çeyrekte ise sırasıyla yüzde 15,31 ve 1,89 oranlarında artış göstermiştir. Likit aktifler, 2016 yılı ilk çeyreğinde yüzde 2,06 ve ikinci çeyreğinde ise binde 0,3 oranlarında azalmıştır.

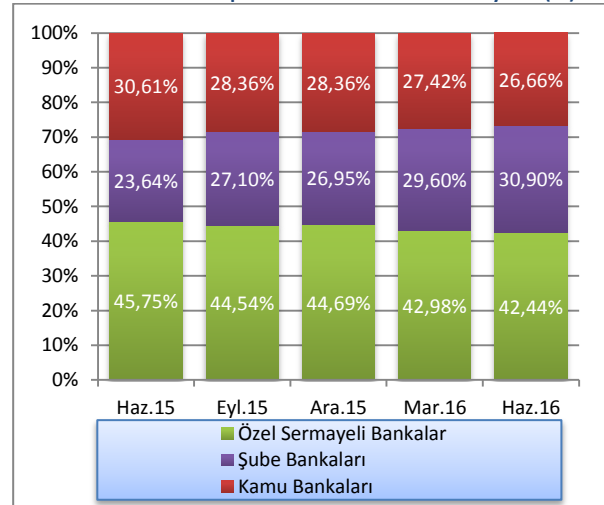
Grafik 5.6: Likit Aktiflerin Çeyrek Dönemlere Göre Yüzde Değişimi

Kaynak: KKTÇMB

2016 yılının ikinci çeyreğinde bir önceki çeyreğe kıyasla, şube bankalarının likit aktiflerinde artış, özel sermayeli bankaların ve kamu bankalarının likit aktiflerinde ise azalış gerçekleşmiştir. Haziran 2015 - Haziran 2016 döneminde, likit aktifler bakımından şube bankaları grubunda artma, kamu bankaları ve özel sermayeli bankalar gruplarında ise azalma söz konusudur.

Grafik 5.7: Banka Gruplarına Göre Likit Aktif Payları (%)

Kaynak: KKTÇMB

5.2.3 KREDİLER

2016 yılı Haziran ayı itibarıyla 5.988 milyon TL olan işletme kredileri, geçmiş dönemlerde olduğu gibi birinci sırada yer almaktadır. Bunu 3.130 milyon TL ile tüketici kredileri izlemektedir.

Haziran 2015 - Haziran 2016 döneminde işletme kredileri 5.196 milyon TL'den 5.988 milyon TL'ye, tüketici kredileri ise, 3.034 milyon TL'den 3.130 milyon TL'ye yükselmiştir.

Tablo 5.9: Kredilerin Türlerine Göre Dağılımı (Milyon TL)

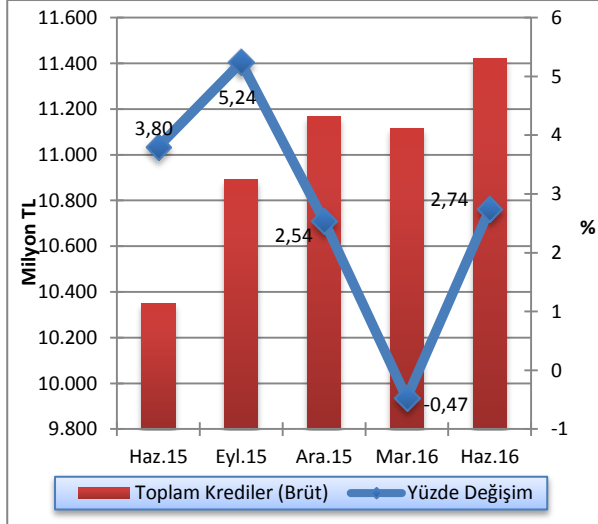
	2015			2016	
	Haziran	Eylül	Aralık	Mart	Haziran
İşletme Kredileri	5.195,8	5.532,4	5.740,9	5.731,3	5.987,6
Tüketici Kredileri	3.033,7	3.152,2	3.073,4	3.085,4	3.130,2
Kredi Kartları	257,8	259,8	265,1	250,9	279,9
İskonto ve İştirak Senetleri	117,1	133,1	138,5	146,2	161,6
Diğer Yatırım Kredileri	92,1	86,1	96,4	90,8	96,6
İthalat Kredileri	3,4	3,8	3,5	3,7	3,0
Fon Kaynaklı Krediler	14,5	15,8	14,8	14,2	13,8
İhtisas Kredileri	15,0	10,4	15,9	17,9	13,6
İhracat Kredileri	10,1	11,7	11,0	7,0	2,1
KKTCMB Kaynaklı Krediler	4,6	5,2	0,0	0,0	4,0
KKTCMB Aracılığıyla Kullanılan Krediler	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Müşteri Adına Menkul Değer Alım Kredileri	0,1	0,5	0,0	0,5	0,0
İhracat Garantili Yatırım Kredileri	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Diğer Krediler	929,8	963,6	1.039,7	998,9	975,0
Toplam Krediler	9.674,0	10.174,6	10.399,4	10.346,4	10.667,4

Not: TGA dâhil değildir.

Kaynak: KKTCMB

Sektörün brüt kredileri, 2015 Haziran ayı itibarıyla yüzde 3,8 oranında, Eylül ve Aralık ayı itibarıyla ise yüzde 5,24 ve 2,54 oranlarında artış göstermiştir. 2016 yılı Mart ayı itibarıyla ise binde 4,7 azalış, Haziran ayı sonunda ise yüzde 2,74 oranında artış gerçekleşmiştir.

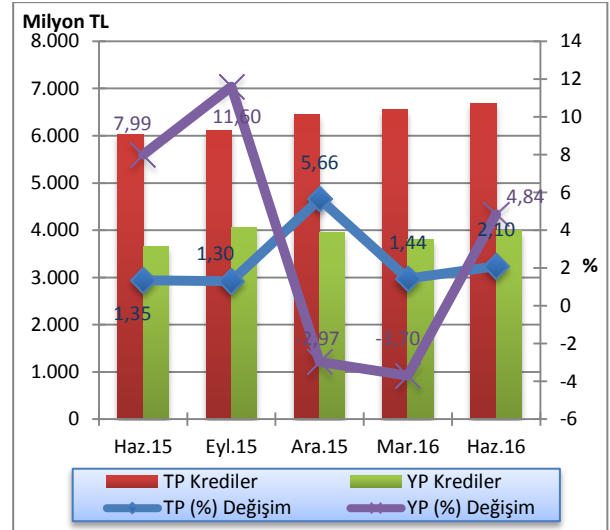
Grafik 5.8: Brüt Kredilerin Gelişimi ve Yüzde Değişim

Kaynak: KKTCMB

2016 yılının ikinci çeyreğinde kredilerin 6.684 milyon TL'si TP cinsinden, 3.983 milyon TL'si YP cinsindedir. Söz konusu dönemde, bir önceki çeyrek döneme göre TP cinsinden kredilerde yüzde 2,1, YP cinsinden kredilerde ise yüzde 4,84 artış gerçekleşmiştir (Grafik 5.9).

Grafik 5.9: Bankacılık Sektörü Krediler TP ve YP Ayrımı ve Çeyrek Dönemlik Yüzde Değişim

Not: TGA dâhil değildir.

Kaynak: KKTCMB

2016 yılının ikinci çeyreğinde kamu bankaları brüt kredilerinde, bir önceki çeyrek döneme göre TP cinsinde binde 1,6 oranında azalış, YP cinsinde ise yüzde 6,21 oranında artış olmuştur. Özel sermayeli bankaların brüt kredileri TP cinsinden yüzde 3,12, YP

cinsinden ise yüzde 4,22 oranlarında artış göstermiştir. Şube bankalarının brüt kredileri söz konusu dönemde TP cinsinde yüzde 2,25, YP cinsinden ise yüzde 4,04 yükselmiştir.

Tablo 5.10: Banka Grupları İtibarıyla Brüt Kredilerin Gelişimi (Milyon TL)

	Mart 2016			Haziran 2016			Yüzde Değişim 03/2016 - 06/2016		
	TP	YP	Toplam	TP	YP	Toplam	TP	YP	Toplam
Kamu Bankaları	2.386,3	699,3	3.085,6	2.382,4	742,7	3.125,1	-0,16	6,21	1,28
Özel Sermayeli Bankalar	2.544,0	2.162,9	4.706,9	2.623,4	2.254,1	4.877,5	3,12	4,22	3,62
Şube Bankaları	2.202,2	1.120,7	3.322,9	2.251,8	1.166,0	3.417,8	2,25	4,04	2,86
Toplam Krediler	7.132,5	3.982,9	11.115,4	7.257,5	4.162,9	11.420,4	1,75	4,52	2,74

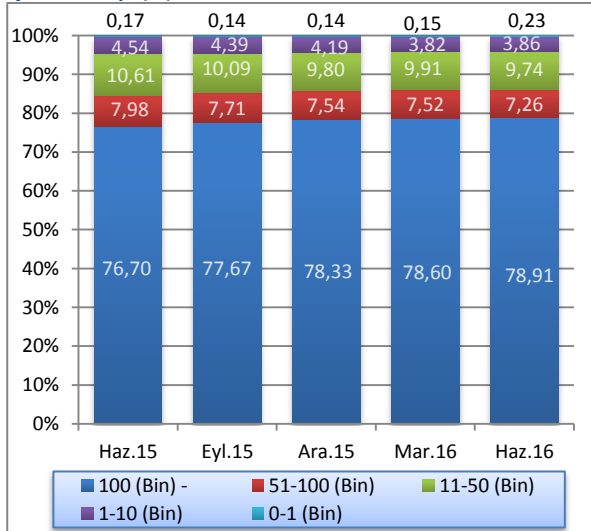
Kaynak: KKTCCMB

2016 yılının ikinci çeyreği sonunda 100 bin TL'den büyük kredilerin toplam krediler içindeki payı yüzde 78,91 olmuştur.

Söz konusu dönemde, kredi büyüklüklerinde ikinci sırayı yüzde 9,74'lük payla 11-50 bin TL dilimindeki krediler almaktadır. 51-100 bin TL ve 1-10 bin TL tutarlarındaki krediler ise, toplam kredilerin sırasıyla yüzde 7,26 ve 3,86'sını oluşturmaktadır. Sektördeki en düşük kredi kullanımı ise, binde 2,3 payla bin TL'ye kadar olan krediler diliminde gerçekleşmiştir.

Haziran 2015 - Haziran 2016 döneminde; kredi büyüklüklerinin toplam krediler içindeki yüzdelik payı itibarıyla 100 bin TL'den büyük kredilerde artış, 51-100 bin TL, 11-50 bin ve 1-10 bin TL dilimlerindeki kredilerde ise azalış olmuştur.

Grafik 5.10: Kredi Büyüklüklerinin Toplam Krediler İçindeki Payı (%)

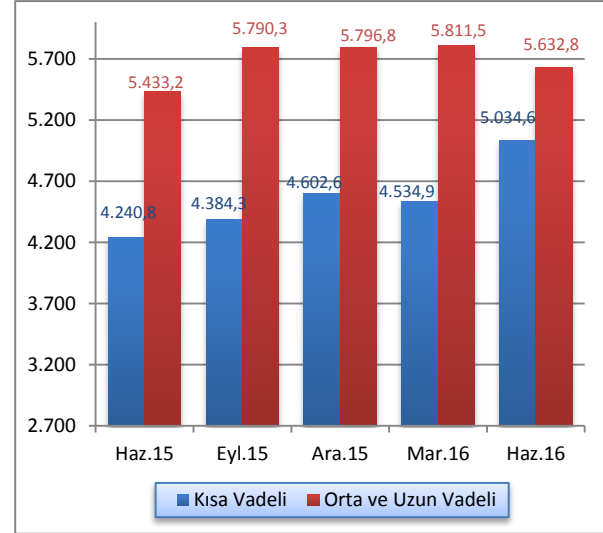

Not: TGA dâhil değildir.

Kaynak: KKTCCMB

Kısa vadeli krediler, 2016 yılının ikinci çeyreğinde bir önceki döneme göre 4.535 milyon TL'den 5.035 milyon TL'ye yükselmiştir. Bu dönemde orta ve uzun vadeli krediler, 5.812 milyon TL'den 5.633 milyon TL seviyesine gerilemiştir. Haziran 2015 - Haziran 2016 döneminde kısa vadeli krediler ile orta ve uzun vadeli kredilerde sırasıyla yüzde 18,72 ve 3,68 oranlarında genişleme olmuştur.

Grafik 5.11: Kredilerde Vade Yapısı (Milyon TL)

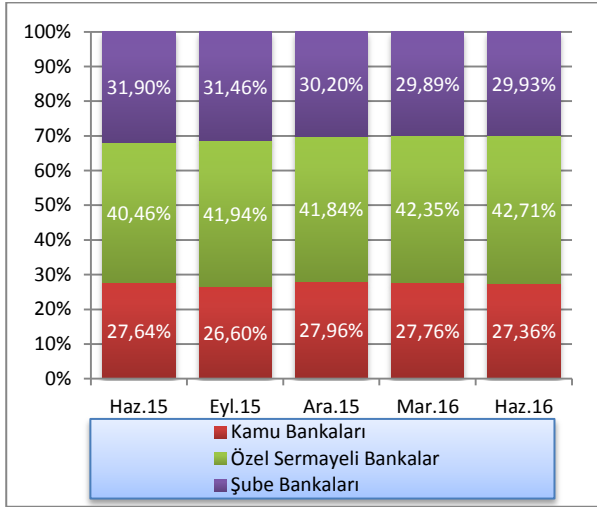
Not: 1 yıla kadar vadeli olanlar kısa vadeli kredi olarak sınıflandırılmaktadır.

Not: TGA dâhil değildir.

Kaynak: KKTCCMB

Brüt kredilerin değişimi incelendiğinde, 2016 yılının ikinci çeyreğinde bir önceki çeyreğe kıyasla özel sermayeli bankaların payı yüzde 42,35'den yüzde 42,71'e, şube bankalarının payı ise yüzde 29,89'dan yüzde 29,93'e yükselmiştir. Kamu bankaları grubunun kullandığı kredilerin toplam krediler içindeki payı ise yüzde 27,76'dan yüzde 27,36'ya gerilemiştir. Haziran 2015 - Haziran 2016 döneminde kamu bankaları ile şube bankalarının kullandıkları kredilerin toplam krediler içindeki paylarında azalış, özel sermayeli bankaların payında ise artış gerçekleşmiştir.

Grafik 5.12: Banka Gruplarına Göre Brüt Krediler Payları (%)

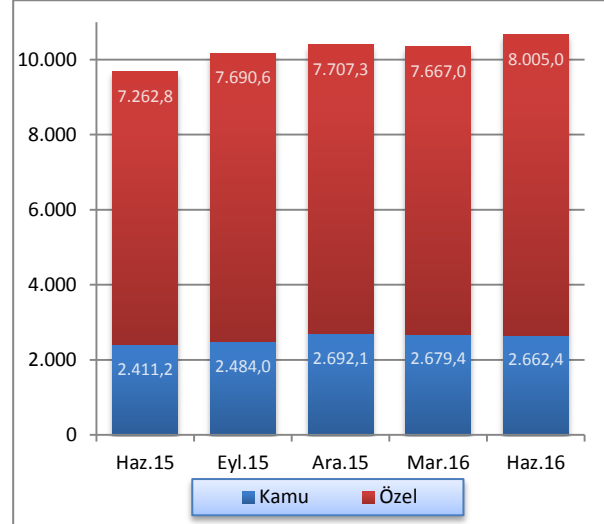

Kaynak: KKTCCMB

Haziran 2016 itibarıyla bankacılık sektörü toplam kredilerinin yüzde 75,04'ü özel sektöre, yüzde 24,96'sı ise kamu sektörüne kullanılmıştır. Söz konusu dönemde kamu kesiminin kullandığı krediler bir önceki çeyreğe göre 2.679 milyon TL'den 2.662 milyon TL'ye gerilemiş, özel kesim kredileri ise 7.667 milyon TL'den 8.005 milyon TL'ye yükselmiştir.

Haziran 2015 - Haziran 2016 döneminde kamu tarafından kullanılan kredilerin artış oranı yüzde 10,41, özel kesime kullanılan kredilerin artış oranı ise yüzde 10,22'dir.

Grafik 5.13: Kredilerde Kamu ve Özel Sektör Dağılımı (Milyon TL)

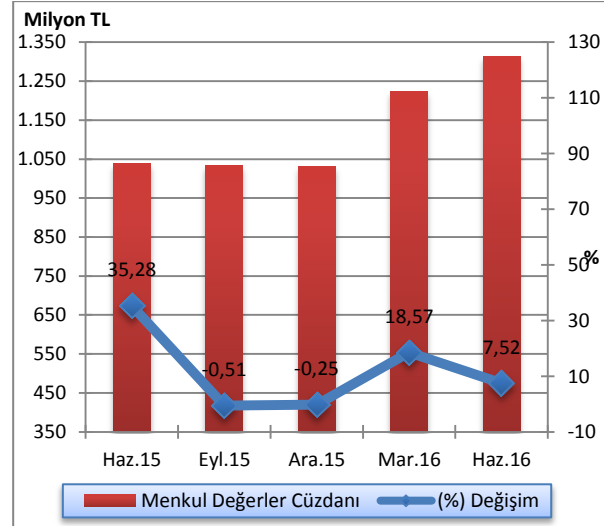
Not: TGA dâhil değildir.

Kaynak: KKTCCMB

5.2.4 MENKUL DEĞERLER CÜZDANI

MDC, 2015 yılı Haziran ayı itibarıyla bir önceki çeyrek döneme göre yüzde 35,28 oranında artmıştır. Eylül ve Aralık ayı sonunda ise binde 5,1 ve binde 2,5 oranlarında azalmıştır. MDC 2016 yılı Mart ayı itibarıyla yüzde 18,57 ve Haziran itibarıyla yüzde 7,52 oranlarında artış göstermiştir.

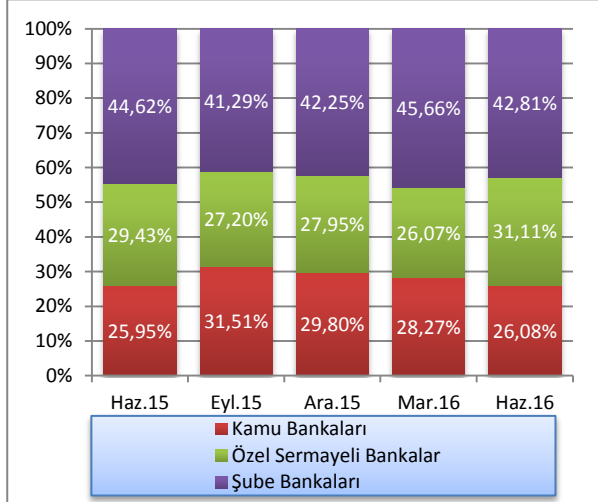
Grafik 5.14: Menkul Değerler Cüzdanı Toplamları ve Çeyrek Dönemlik Yüzde Değişim

Kaynak: KKTCCMB

MDC'nin banka gruplarına göre dağılımının gösterildiği Grafik 5.15'e göre; 2016 yılının ikinci çeyreğinde bir önceki çeyreğe kıyasla kamu bankalarının toplam MDC'deki payı yüzde 28,27'den yüzde 26,08 düzeyine, şube bankalarının payı yüzde 45,66'dan yüzde 42,81'e gerilemiş, özel sermayeli bankaların payı ise yüzde 26,07'den yüzde 31,11 seviyesine yükselmiştir. Haziran 2015 - Haziran 2016 döneminde şube bankaları grubunda azalış, özel sermayeli bankalar ve kamu bankaları gruplarında ise artış gerçekleşmiştir.

Grafik 5.15: Banka Gruplarına Göre Menkul Değerler Cüzdanı Payları (%)

Kaynak: KKTCMB

5.2.5 MEVDUAT

Sektörün en önemli fon kaynağı olan mevduat, bir önceki çeyreğe göre yüzde 1,97 oranında artmıştır. Mevduat bir yıllık dönemde, yüzde 10 oranında artış göstermiş ve 2016 Haziran sonunda 14.301 milyon TL olmuştur.

Aynı tabloda 2016 Haziran sonu itibarıyla, geçmiş dönemlerde olduğu gibi, en büyük payın 10.745 milyon TL ile tasarruf mevduatına ait olduğu gözlenmektedir. Bunu sırasıyla 2.442 milyon TL ile ticari mevduat, 881 milyon TL ile resmi mevduat izlemektedir. Haziran 2015 - Haziran 2016 döneminde; tasarruf mevduatında yüzde 9, ticari mevduatta yüzde 28,36 ve resmi mevduatta yüzde 18,37 oranlarında artış gerçekleşmiştir.

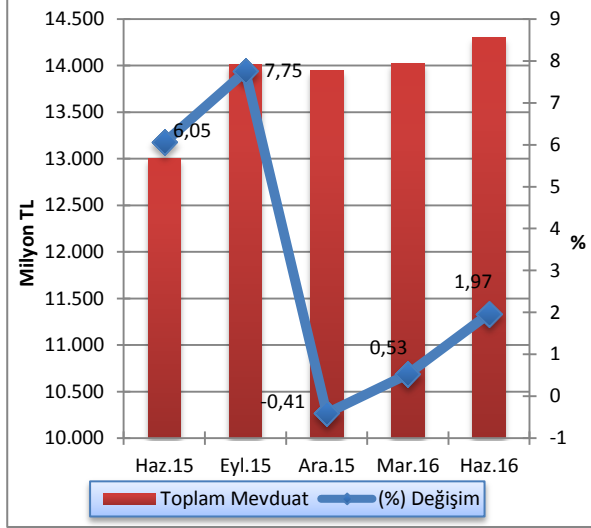
Tablo 5.11: Mevduatın Türlerine Göre Gelişimi (Milyon TL)

	2015			2016	
	Haziran	Eylül	Aralık	Mart	Haziran
Tasarruf	9.858,1	10.576,3	10.537,9	10.581,1	10.745,4
Ticari	2.063,5	2.408,1	2.350,4	2.380,8	2.442,4
Resmi	792,2	787,1	822,7	825,5	881,3
Diğer	286,2	236,3	239,6	236,8	231,4
Toplam Mevduat	13.000,0	14.007,8	13.950,6	14.024,2	14.300,5
Bankalara Borçlar	805,0	867,4	961,3	1.024,2	1.025,7
Bankalara Borçlar dâhil Toplam Mevduat	13.805,0	14.875,2	14.911,9	15.048,4	15.326,2

Kaynak: KKTCMB

Toplam mevduat 2015 yılı Haziran ayı sonu itibarıyla yüzde 6,05 ve Eylül sonu itibarıyla yüzde 7,75 oranlarında artmış ve yılsonu itibarıyla binde 4,1 oranında azalmıştır. 2016 yılının ilk çeyreğinde binde 5,3, ikinci çeyreğinde ise yüzde 1,97 oranlarında artış göstermiştir.

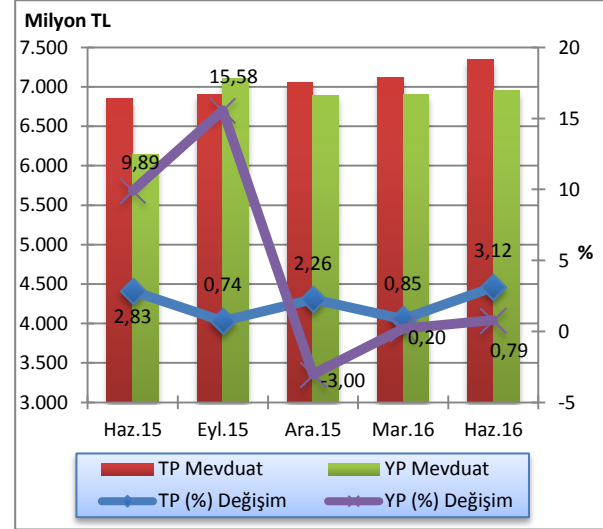
Grafik 5.16: Mevduatın Gelişimi ve Yüzde Değişimi

Kaynak: KKTCCMB

2016 yılının ikinci çeyreğinde mevduatın 7.344 milyon TL'sinin TP cinsinden, 6.957 milyon TL'sinin ise YP cinsinden oluştuğu gözlemlenmektedir. Söz konusu dönemde, bir önceki çeyrek döneme göre TP cinsinden mevduatta yüzde 3,12, YP cinsinden mevduatta ise binde 7,9 oranlarında artış gerçekleşmiştir.

Grafik 5.17: Mevduatın TP-YP Ayrımı ile Çeyrek Dönemlik Yüzde Değişimi

Kaynak: KKTCCMB

Haziran 2016 sonunda bir önceki çeyrek döneme göre kamu bankalarının TP mevduatı yüzde 2 artış, YP mevduatı ise yüzde 1,46 azalmıştır. Özel sermayeli bankaların TP mevduatında yüzde 3,15, YP mevduatında yüzde 2,94 oranlarında artış gerçekleşmiştir. Aynı dönemde şube bankalarının TP mevduatında yüzde 4,56 artış, YP mevduatında ise yüzde 1,4 oranında azalış görülmüştür.

Tablo 5.12: Banka Grupları İtibarıyla Mevduatın Gelişimi (Milyon TL)

	Mart 2016			Haziran 2016			Yüzde Değişim 03/2016-06/2016		
	TP	YP	Toplam	TP	YP	Toplam	TP	YP	Toplam
Kamu Bankalar	2.585,7	1.474,3	4.060,0	2.637,5	1.452,8	4.090,3	2,00	-1,46	0,75
Özel Sermayeli Bankalar	2.584,8	3.492,0	6.076,8	2.666,1	3.594,8	6.260,9	3,15	2,94	3,03
Şube Bankalar	1.951,1	1.936,3	3.887,4	2.040,1	1.909,2	3.949,3	4,56	-1,40	1,59
Toplam Krediler	7.121,6	6.902,6	14.024,2	7.343,7	6.956,8	14.300,5	3,12	0,79	1,97

Kaynak: KKTCCMB

Sektör mevduatındaki vade yoğunluğu, önceki dönemlerde olduğu gibi, yüzde 55,46'lık oranla bir ay vadeli mevduattadır. Bir ay vadeli mevduatı yüzde 18,07 payla üç ay vadeli, yüzde 13,38 payla vadesiz, yüzde 8,88'lik payla bir yıl ve yüzde 4,21'lik payla 6 ay vadeli mevduat izlemektedir.

Mevduatın vade dağılımı bir önceki çeyrek dönemle kıyaslandığında, 1 ay vadeli mevduatta 1,01 ve 1 yıl vadeli mevduatta 0,2 puan azalış, vadesiz ve 3 ay

vadeli mevduatlarda sırasıyla 0,9 ve 0,32 puan artış görülmüştür.

Haziran 2015 - Haziran 2016 döneminde 1 ay vadeli mevduatta 0,87 ve 1 yıl vadeli mevduatta 1,09 puan azalış, vadesiz, 3 ay ve 6 ay vadeli mevduatlarda ise sırasıyla 0,67, 1,13 ve 0,17 puan artış olmuştur.

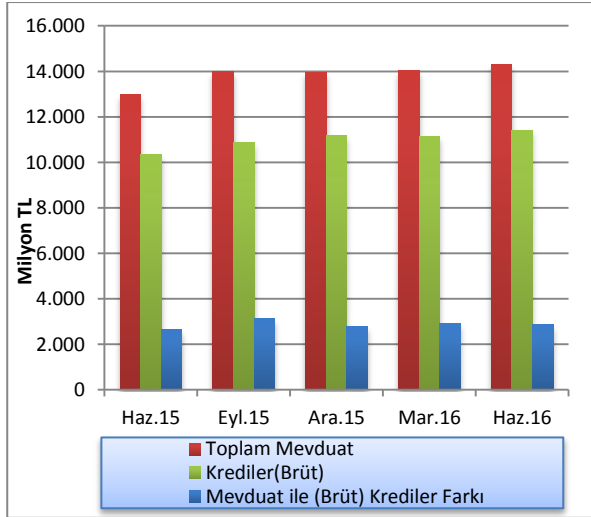
Tablo 5.13: Mevduatın Vade Dağılımı (%)

	2015				2016		Değişim (Puan)	
	Haziran	Eylül	Aralık	Mart	Haziran	03/2016-06/2016	06/2015-06/2016	
Vadesiz	12,71	13,31	13,33	12,48	13,38	0,90	0,67	
1 Ay Vadeli	56,33	55,49	55,12	56,47	55,46	-1,01	-0,87	
3 Ay Vadeli	16,94	17,09	18,04	17,75	18,07	0,32	1,13	
6 Ay Vadeli	4,05	4,27	4,05	4,22	4,21	0,00	0,17	
1 Yıl Vadeli	9,97	9,84	9,46	9,08	8,88	-0,2	-1,09	
Toplam	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00			

Kaynak: KKTCMB

Toplam mevduat ile brüt krediler arasında Mart 2016 sonunda 2.909 milyon TL olan fark, 2016 Haziran ayında 28,7 milyon TL azalmış ve 2.880 milyon TL'ye gerilemiştir.

Grafik 5.18: Mevduatlar, Brüt Krediler ve Fark

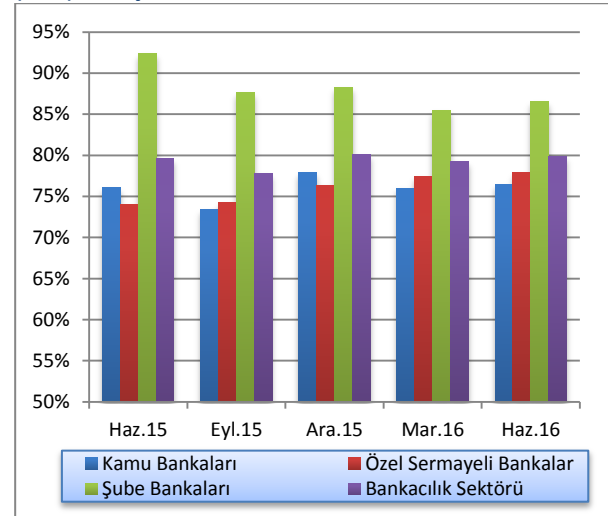

Kaynak: KKTCMB

Bankacılık sektörünün derinliği ile aracılık fonksiyonunun göstergelerinden biri olan kredilerin toplam mevduata oranı, Mart 2016 sonunda yüzde 79,26 oranında gerçekleşmiş ve Haziran 2016 sonunda yüzde 79,86 seviyesine ulaşmıştır. Kredilerin toplam mevduata oranı bir yıllık dönemde 0,25 puan artmıştır.

Mevduatın krediye dönüşüm oranı banka grupları bazında incelendiği zaman, şube bankaları yüzde 86,54 ile birinci sırada yer almaktadır. Şube bankalarını yüzde 77,9 oranla özel sermayeli bankalar takip etmektedir. Kamu bankaları ise yüzde 76,4 dönüşüm oranına sahiptir.

Grafik 5.19: Banka Grupları Bazında Mevduatın Kredilere (Brüt) Dönüşüm Oranı

Kaynak: KKTCMB

5.2.6 ÖZKAYNAKLAR

Sektörün istikrarı ve sağlıklı gelişmesi açısından büyük önem taşıyan özkaynaklar, bir önceki çeyreğe göre yüzde 4,5 oranında artarak 2016 yılının ikinci çeyreği sonunda 1.804 milyon TL düzeyine yükselmiştir.

Özkaynaklar Haziran 2015 - Haziran 2016 döneminde ise yüzde 17,73 oranında artış göstermiştir. Bir yıllık dönemde sektörün ödenmiş sermayesi 76,5 milyon TL, yedek akçeler ise 71,5 milyon TL artmıştır.

Tablo 5.14: Özkaynakların Gelişimi (Milyon TL)

	2015			2016	
	Haz.	Eyl.	Ara.	Mar.	Haz.
Ödenmiş Sermaye	772,0	779,0	791,4	791,8	848,5
Yedek Akçeler	353,8	355,0	367,3	426,1	425,3
Sabit Kıymet Yeniden Değerleme Fonu	1,3	1,4	0,2	0,2	0,2
Menkul Değerler Değer Artış Fonu	14,7	12,5	12,5	78,7	72,3
Dönem Kârı (Zararı)	128,4	185,4	201,8	56,1	156,3
Geçmiş Yıllar Kârı (Zararı)	262,0	257,3	244,8	373,3	301,2
Toplam	1.532,2	1.590,6	1.618,0	1.726,2	1.803,5

Kaynak: KKTCMB

5.2.7 PARA ARZI

En dar tanımlı para arzı M1, Mart 2016 dönemine göre 2016 yılı Haziran ayı sonunda yüzde 4,93 oranında artmış, 2.798 milyon TL seviyesinden 2.936 milyon TL'ye yükselmiştir. M1 para arzında bir yıllık dönemde yüzde 15,91 oranında artış olmuştur.

Mart 2016 sonunda 14.340 milyon TL düzeyinde olan M2 tanımlı para arzı, 2016 yılının ikinci çeyreğinde yüzde 1,67 oranında artarak 14.579 milyon TL'ye yükselmiştir. M2 para arzı bir yıllık dönemde yüzde 10,36 oranında artış göstermiştir.

M2 para arzına resmi mevduat ve KKTC Merkez Bankası nezdindeki diğer mevduatın ilave edilmesiyle bulunan en geniş tanımlı para arzı M3, 2016 yılının ikinci çeyreğinde bir önceki çeyreğe göre, yüzde 2,44 oranında artarak 15.182 milyon TL'den 15.552 milyon TL seviyesine yükselmiştir. M3'te bir önceki yılın aynı dönemine göre meydana gelen artış oranı yüzde 10,64'dür.

Tablo 5.15: Para Arzı Verileri (Milyon TL)

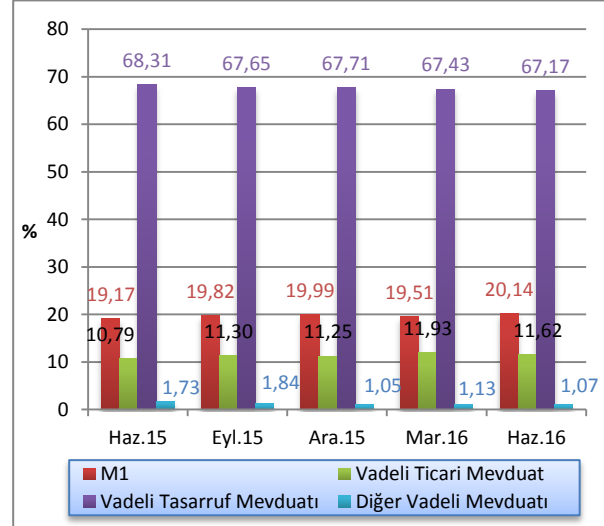
Yıllar	Devre	M1	Yüzde Değişim	M2	Yüzde Değişim	M3	Yüzde Değişim
2011		1.560,7	10,06	8.021,7	3,13	8.623,7	2,93
2012		1.661,2	8,18	8.765,9	4,32	9.585,4	6,22
2013	IV	1.963,4	5,95	10.562,0	5,68	11.345,1	5,17
2014	I	2.049,8	4,40	10.794,4	2,20	11.601,9	2,26
	II	2.152,4	5,01	11.130,9	3,12	11.957,3	3,06
	III	2.163,0	0,49	11.578,9	4,02	12.433,8	3,99
	IV	2.211,0	2,22	11.880,2	2,60	12.660,2	1,82
2015	I	2.338,5	5,77	12.470,8	4,97	13.249,2	4,65
	II	2.532,7	8,30	13.211,3	5,94	14.056,5	6,09
	III	2.829,9	11,73	14.279,2	8,08	15.106,4	7,47
	IV	2.841,2	0,40	14.215,8	-0,45	15.109,8	0,02
2016	I	2.797,9	-1,53	14.340,3	0,88	15.181,6	0,48
	II	2.935,9	4,93	14.579,3	1,67	15.552,1	2,44

Kaynak: KKTCMB

Önceki dönemlerde olduğu gibi, Haziran 2016 itibarıyla M2'deki en büyük payın yüzde 67,17 ile vadeli tasarruf mevduatında olduğu görülmektedir. Bunu sırasıyla, yüzde 20,14'lik payla M1, yüzde 11,62 ile vadeli ticari mevduat ve yüzde 1,07'lik oranla diğer vadeli mevduat izlemektedir.

M2'nin yapısı içinde en büyük payı oluşturan vadeli tasarruf mevduatı, Haziran 2015 - Haziran 2016 döneminde oransal olarak 1,14 puan azalarak yüzde 67,17'ye gerilemiştir. Söz konusu dönemde, M2'nin diğer alt bileşenlerinden vadeli ticari mevduat yüzde 10,79'dan yüzde 11,62'ye, M1 yüzde 19,17'den yüzde 20,14'e yükselmiş, vadeli diğer mevduat ise yüzde 1,73'den yüzde 1,07'ye gerilemiştir.

Grafik 5.20: M2'nin Yapısı

Kaynak: KKTCMB

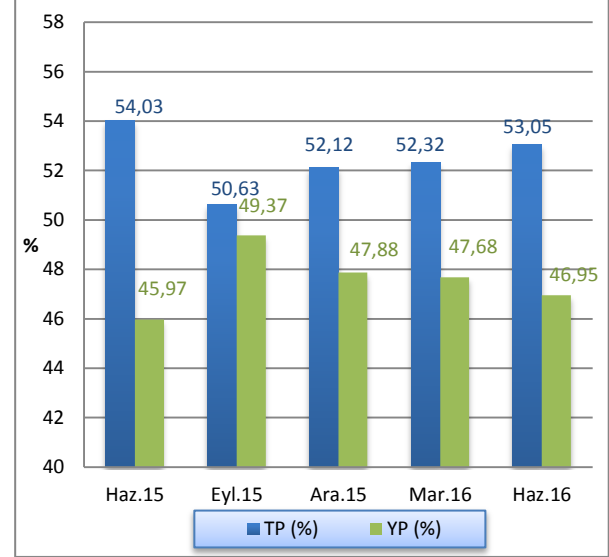
M3 tanımlı para arzının TP-YP yüzde dağılımı Haziran 2016 itibarıyla incelendiğinde, TP mevduatın M3 içindeki payının yüzde 53,05, YP mevduatın ise yüzde 46,95 oranında olduğu görülmektedir. Bu oranlar Haziran 2015 sonunda TP'de yüzde 54,03, YP'de ise yüzde 45,97 seviyesinde idi.

5.3 BANKALARARASI PARA PİYASASI GENEL GÖRÜNÜM

2016 yılı birinci çeyrek verileri, BPP'nin yeni bir bilişim altyapısına geçmesinden dolayı Şubat ve Mart aylarını kapsamaktadır.

2016 yılı ikinci çeyrek itibarıyla TL'de 468, ABD dolarında 224, avroda 245 ve sterlinde 551 adet gerçekleşen işlem bulunmaktadır. Söz konusu dönemde, TP cinsinden 4.486 milyon TL, YP cinsinden, ABD dolarında 2.732 milyon ABD doları, avroda 532 milyon avro ve sterlinde 5.282 milyon sterlin tutarında işlem gerçekleşmiştir.

Grafik 5.21: M3'ün TP - YP Yüzde Dağılımı

Kaynak: KKTCCMB

Tablo 5.16: Gerçekleşen İşlem Hacmi (x1.000) ve Adedi

	TL		₺		€		£	
	Adet	Hacim	Adet	Hacim	Adet	Hacim	Adet	Hacim
2015								
Q1	435	3.160.000	190	522.750	173	667.500	285	2.096.500
Q2	399	3.965.500	159	782.400	155	504.000	272	2.913.150
Q3	388	4.497.000	200	1.734.503	170	485.502	373	3.994.005
Q4	152	4.124.500	67	3.388.900	72	1.013.400	149	5.052.550
2016								
Şubat - Mart	101	948.500	48	543.000	60	139.150	136	1.296.050
Q2	468	4.486.250	224	2.732.400	245	532.200	551	5.281.550

Kaynak: KKTCCMB

2016 yılı ikinci çeyrekte gerçekleşen işlemlerin hacim dağılımlarına baktığımızda, TL'de yüzde 74,15, ABD dolarında yüzde 97,77, avroda ve sterlinde yüzde 100 oranlarında gecelik vadede işlem görülmüştür. Bir ay

vadeli işlemlerin hacim dağılımlarına baktığımızda, TL'de yüzde 25,64 ve ABD dolarında yüzde 2,23 oranlarında aylık vade tercih edilmiştir.

Tablo 5.17: Gerçekleşen İşlem Hacmi (x 1.000)

	TL		₺		€		£	
	Hacim	Pay (%)	Hacim	Pay (%)	Hacim	Pay (%)	Hacim	Pay (%)
2015 Q1	3.160.000		522.750		667.500		2.096.500	
O/N	2.951.000	93,39	508.000	97,18	652.500	97,75	2.096.500	100,00
1W	3.000	0,09						
1M	206.000	6,52	14.750	2,82	15.000	2,25		
2015 Q2	3.965.500		782.400		504.000		2.913.150	
O/N	3.779.500	95,31	780.400	99,74	496.000	98,41	2.913.150	100,00
1M	186.000	4,69	2.000	0,26	8.000	1,59		
2015 Q3	4.497.000		1.734.503		485.502	29,30	3.994.005	
O/N	4.289.000	95,37	1.730.003	99,74	485.502	100,00	3.994.005	100,00
1W	2.000	0,04						
1M	196.000	4,36	4.500	0,26				
3M	10.000	0,22						
2015 Q4	4.124.500		3.388.900		1.013.400		5.052.550	
O/N	3.796.000	92,04	3.387.000	99,94	1.013.400	100,00	5.052.550	100,00
1W	5.000	0,12						
1M	323.500	7,84	1.900	0,06				
2016 Şubat-Mart	948.500		543.000		139.150		1.296.050	
O/N	851.500	70,30	542.000	97,92	138.650	98,33		
1M	97.000	29,70	1.000	2,08	500	1,67	1.290.050	100,00
2016 Q2	4.486.250		2.732.400		532.200		5.281.550	
O/N	4.090.750	74,15	2.729.150	97,77	532.200	100,00	5.281.550	100,00
1W	1.000	0,21						
1M	394.500	25,64	3.250	2,23				

Kaynak: KKTÇMB

2016 yılı ikinci çeyreğinde gerçekleşen gecelik vadeli işlemlerde ortalama faiz oranları TL'de yüzde 7,25, ABD dolarında ve avroda yüzde 0,5, sterlinde yüzde 0,75'tir. 1 ay vadeli işlemlerin ortalama faiz oranları ise

TL'de yüzde 10 ve ABD dolarında yüzde 1,6'dır. Bu dönemde avroda ve sterlinde 1 ay vadeli işlem gerçekleşmemiştir.

Tablo 5.18: Ortalama Faiz Oranları (%)

	TL				₺			€		£	
	O/N	1W	1M	3M	O/N	1W	1M	O/N	1M	O/N	1M
2015 Q1	7,56	8,50	8,67		0,50		1,72	0,85	1,75	0,75	
Q2	7,25		8,61		0,50		1,13	0,50	1,75	0,75	
Q3	7,25	7,00	9,00	9,50	0,50		1,64	0,50		0,75	
Q4	7,25	9,00	9,00		0,50		1,45	0,50		0,75	
2016 Şubat-Mart	7,25		9,83		0,50		1,50	0,50	1,75	0,75	
Q2	7,25	10,00	10,00		0,50		1,60	0,50		0,75	

Kaynak: KKTCCMB

5.4 KREDİ KARTLARI AZAMI FAİZ ORANLARI

20 Kasım 2014 tarih, 232 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 58/2014 Sayılı “Banka Kartları ve Kredi Kartları Yasası”, kredi kartları işlemlerinde uygulanacak azami aylık akdi ve gecikme faiz oranlarını belirleme görev ve yetkisini KKTC Merkez Bankası’na vermiştir.

KKTC Merkez Bankası bu çerçevede kredi kartları azami aylık akdi ve gecikme faiz oranlarını ilk kez 2 Ocak 2015 tarihinde yayımlayarak yürürlüğe koymuştur.

KKTCMB tarafından belirlenerek yayımlanan kredi kartları azami aylık akdi ve gecikme faiz oranlarına ilişkin bilgi aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

Tablo 5.19: Kredi Kartları Azami Faiz Oranları (%)

Yürürlük Tarihi	TP		YP	
	Azami Aylık Akdi	Azami Aylık Gecikme	Azami Aylık Akdi	Azami Aylık Gecikme
2/1/2015 (RG 1)	1,96	2,46	1,34	1,84
3/4/2015 (RG 53)	1,90	2,40	1,33	1,83
3/7/2015 (RG 108)	1,88	2,38	1,31	1,81
02/10/2015 (RG 144)	1,89	2,39	1,30	1,80
04/01/2016 (RG 1)	1,96	2,46	1,29	1,79
01/04/2016 (RG 41)	2,09	2,59	1,27	1,77
01/07/2016 (RG 85)	2,14	2,64	1,26	1,76

Kaynak: KKTCMB

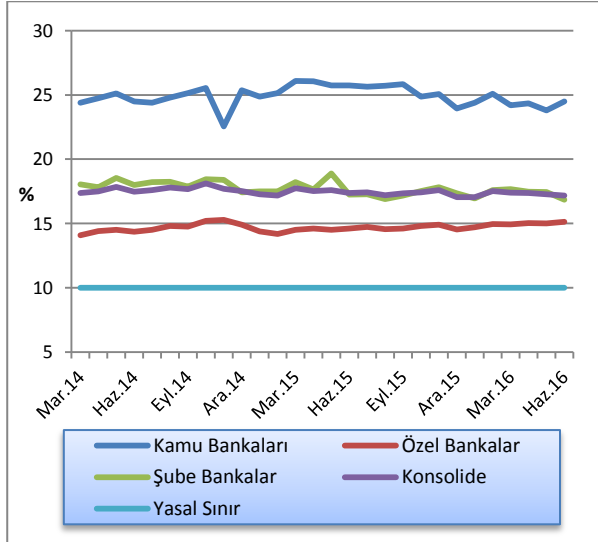
6 FİNANSAL İSTİKRAR ANALİZİ

6.1 SERMAYE YETERLİLİĞİ

2016 yılının ikinci çeyreğinde sektörün sermaye yeterliliği standart rasyosu bir önceki çeyreğe göre 0,21 puan azalmış ancak yüzde 10 olan yasal sınırın oldukça üzerinde, yüzde 17,18 düzeyinde gerçekleşmiştir.

2016 yılı Haziran ayı itibarıyla banka grupları bazında SYSR, kamu bankalarında yüzde 24,48, özel sermayeli bankalarda yüzde 15,14 ve şube bankalarında yüzde 16,85 olarak gerçekleşmiştir. Mart 2016 itibarıyla bu oranlar sırasıyla yüzde 24,19, 14,94 ve 17,66 seviyesinde idi. Önceki yılın aynı dönemi ile karşılaştırıldığında, SYSR kamu bankalarında 1,26 puan ve şube bankalarında 0,39 puan azalmasına karşın, özel bankalarda 0,53 puan artmıştır.

Grafik 6.1: Sermaye Yeterliliği Standart Rasyosu

Kaynak: KKTCCMB

Sektörün risk ağırlıklı varlıkları, Haziran 2016 sonunda bir önceki dönemle kıyaslandığında, yüzde 0 risk ağırlığı taşıyan varlıklar yüzde 1,01, yüzde 20 risk ağırlığı taşıyan varlıklar yüzde 2,15, yüzde 50 risk ağırlığı taşıyan varlıklar yüzde 2,95, yüzde 100 risk ağırlığı taşıyan varlıklar yüzde 5,79 oranında artmıştır. İlgili dönemde piyasa riski ve operasyonel risk toplamı bir önceki döneme göre 70 milyon TL artarak 2.040,7 milyon TL'ye yükselmiştir.

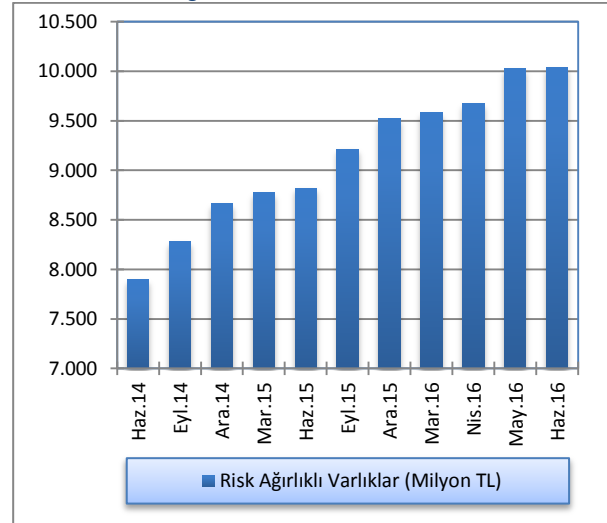
Tablo 6.1: Risk Ağırlıklı Varlıklar

	Haz. 2015	Eyl. 2015	Ara. 2015	Mar. 2016	Haz. 2016	Yüzde Değişim (03/16-06/16)
% 0	7.322,1	7.811,7	7.939,6	7.865,8	7.944,9	1,01
% 20	1.408,0	1.443,1	1.365,2	1.414,6	1.445,0	2,15
% 50	3.028,1	3.311,8	3.274,1	3.338,4	3.436,9	2,95
% 100	5.193,1	5.429,4	5.602,8	5.661,4	5.988,8	5,79
Piyasa Riski + Operasyonel Risk	1.832,9	1.840,1	2.010,0	1.970,7	2.040,7	3,56

Kaynak: KKTCCMB

2016 yılının ikinci çeyreğinde bir önceki çeyreğe göre, risk ağırlıklı varlıklarda yüzde 4,73 oranında artış olmuştur. Mart 2016 itibarıyla 9.584,3 milyon TL olan risk ağırlıklı varlıkların ağırlıklandırılmış toplamı, Haziran 2016 sonunda 452,6 milyon TL artarak 10.036,9 milyon TL düzeyine yükselmiştir. Sektörün risk ağırlıklı varlıkları Haziran 2015 - Haziran 2016 döneminde yüzde 13,78 oranında artmıştır.

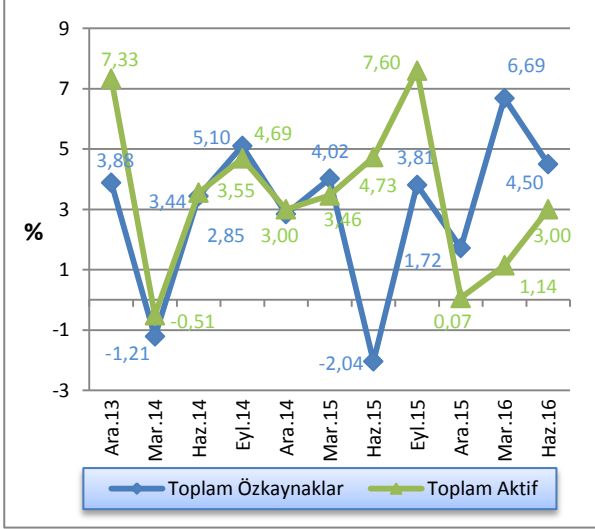
Grafik 6.2: Risk Ağırlıklı Varlıklar

Kaynak: KKTCCMB

2016 Haziran sonu itibarıyla toplam aktifler yüzde 3, toplam özkaynaklar yüzde 4,5 oranlarında artış göstermiştir. Toplam aktifler ve özkaynaklar önceki yılın aynı dönemine göre sırasıyla, yüzde 12,17 ve yüzde 17,73 oranlarında artmıştır.

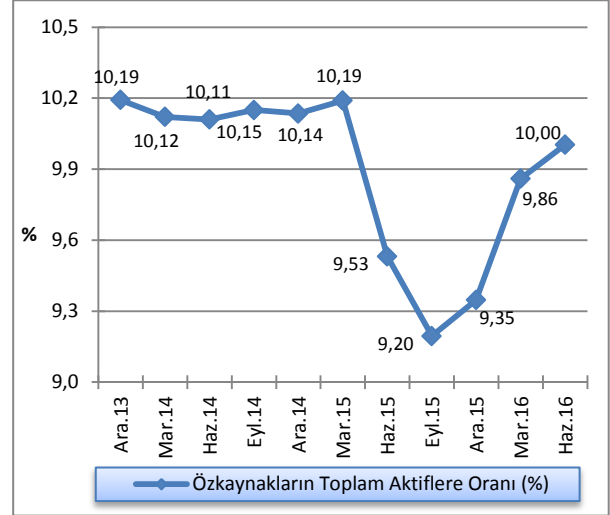
Grafik 6.3: Toplam Özkaynaklar ve Toplam Aktiflerde Artış Oranları

Kaynak: KKTOMB

Bankacılık sektöründeki toplam özkaynakların toplam aktiflere oranı, 2015 yılının ikinci çeyreğinde yüzde 9,53, üçüncü çeyrekte yüzde 9,2 ve yılın son çeyreğinde ise yüzde 9,35 seviyelerinde gerçekleşmiştir. Bu oran 2016 Haziran ayı itibarıyla bir önceki çeyreğe göre 0,14 puan artarak yüzde 10 düzeyine yükselmiştir.

Grafik 6.4: Bankacılık Sektörü Özkaynaklarının Toplam Aktiflere Oranı

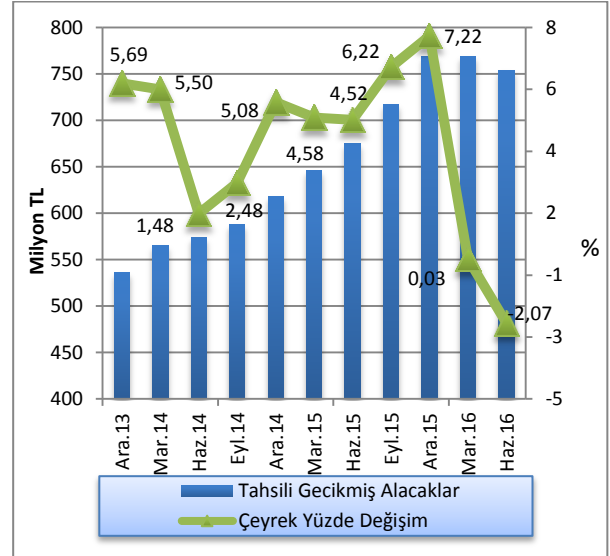

Kaynak: KKTOMB

6.2 TAHSİLİ GECİKMiŞ ALACAKLAR

2016 yılı Mart ayı sonu itibarıyla 769 milyon TL olan sektörün toplam tahsili gecikmiş alacakları, 2016 yılı Haziran ayı sonunda yüzde 2,07 oranında azalarak 753,1 milyon TL'ye gerilemiştir. Tahsili gecikmiş alacaklar bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 11,57 oranında artmıştır.

Grafik 6.5: Tahsili Gecikmiş Alacakların Gelişimi

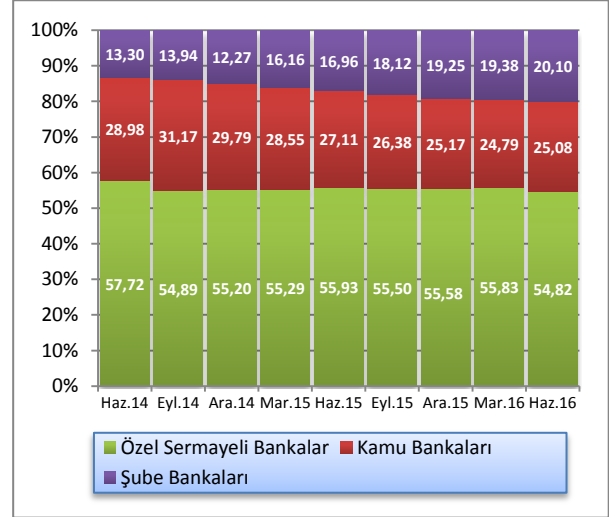

Kaynak: KKTOMB

2016 yılı ikinci çeyrek sonu itibarıyla kamu bankaları ile şube bankalarının toplam TGA içindeki paylarında bir önceki çeyreğe göre artış, özel sermayeli bankalarının payında azalış olduğu görülmektedir. Buna göre, Mart 2016 - Haziran 2016 döneminde kamu bankalarının toplam TGA içindeki payı yüzde 24,79'dan yüzde 25,08'e, şube bankalarının payı yüzde 19,38'den yüzde 20,10'a yükselirken, özel bankaların toplam TGA içindeki payı yüzde 55,83'den yüzde 54,82'ye gerilemiştir. Haziran 2015 - Haziran 2016 döneminde kamu bankalarının toplam TGA içindeki payı yüzde 27,11'den yüzde 25,08'e, özel sermayeli bankaların payı yüzde 55,93'den yüzde 54,82'ye gerilemiş, bu dönemde şube bankalarının payı yüzde 16,96'dan yüzde 20,10'a yükselmiştir.

Grafik 6.6: Banka Gruplarına Göre Takipteki Alacakların Dağılımı

Kaynak: KKTCMB

2016 yılı ikinci çeyreğinde, toplam aktifler 18.032,4 milyon TL, toplam brüt krediler 11.420,4 milyon TL seviyesinde gerçekleşmiş, tahsili gecikmiş alacaklar 753,1 milyon TL, özel karşılıklar 467,5 milyon TL olmuştur. Banka grupları bazında incelendiğinde, 2016 yılı Haziran ayı itibarıyla kamu bankalarında toplam aktifler 4.909,9 milyon TL, toplam brüt krediler 3.125,1 milyon TL, tahsili gecikmiş alacaklar 189 milyon TL, özel karşılıklar ise 122,8 milyon TL seviyesindedir. Özel

sermayeli bankalarda toplam aktifler 7.630,6 milyon TL, toplam brüt krediler 4.877,5 milyon TL, tahsili gecikmiş alacaklar 412,8 milyon TL, özel karşılıklar 211,4 milyon TL düzeyindedir. Şube bankalarında ise toplam aktifler 5.491,9 milyon TL, toplam brüt krediler 3.417,8 milyon TL, tahsili gecikmiş alacaklar 151,3 milyon TL, özel karşılıklar 133,3 milyon TL seviyesindedir.

Tablo 6.2: Banka Gruplarına Göre TGA'lar, Özel Karşılıklar, Toplam Aktifler ve Brüt Krediler Gelişimi (Milyon TL)

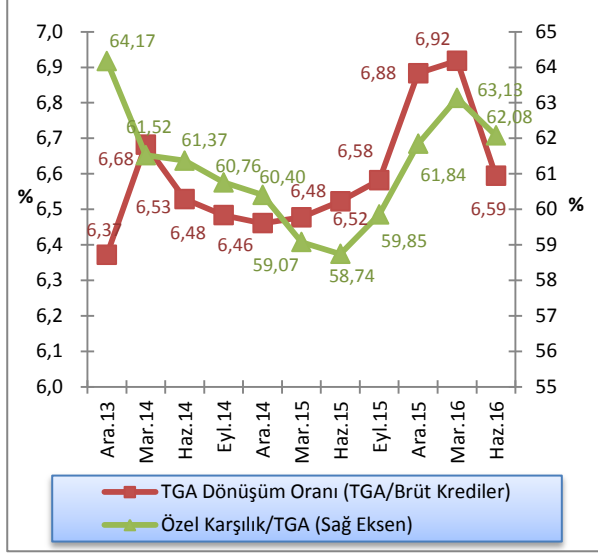
	Toplam Aktifler			Toplam Brüt Krediler			TGA			Özel Karşılıklar		
	Ara.15	Mar.16	Haz.16	Ara.15	Mar.16	Haz.16	Ara.15	Mar.16	Haz.16	Ara.15	Mar.16	Haz.16
Kamu Bankaları	4.804,9	4.823,1	4.909,9	3.121,9	3.085,6	3.125,1	193,5	190,7	189,0	123,6	124,6	122,8
Özel Sermayeli Bankalar	7.333,6	7.357,1	7.630,6	4.673,0	4.706,9	4.877,5	427,2	429,3	412,8	226,4	226,8	211,4
Şube Bankaları	5.171,1	5.327,4	5.491,9	3.373,2	3.322,9	3.417,8	148,0	149,0	151,3	125,4	134,1	133,3
Toplam	17.309,6	17.507,6	18.032,4	11.168,1	11.115,4	11.420,4	768,7	769,0	753,1	475,4	485,5	467,5

Kaynak: KKTCMB

2014 Aralık ayından itibaren artış eğiliminde olan TGA dönüşüm oranı, 2016 yılı Haziran ayı sonunda bir önceki çeyreğe göre 0,33 puan azalarak yüzde 6,59'a gerilemiştir.

TGA için ayrılan karşılıkların toplam TGA'ya oranı, 2016 Mart ayı itibarıyla yüzde 63,13 iken, Haziran 2016'da 1,05 puan azalmış ve yüzde 62,08'e gerilemiştir. Haziran 2015 - Haziran 2016 döneminde TGA için ayrılan karşılıkların toplam TGA'ya oranı 3,34 puan yükselmiştir.

Grafik 6.7: TGA Dönüşüm Oranı ve Karşılık/TGA

Kaynak: KKTCCMB

2016 Mart ayı sonunda yüzde 1,06 olan sektör aktif kârlılığı, 2016 yılı ikinci çeyrekte yüzde 1,32'ye, yüzde 10,99 olan özkaynak kârlılığı yüzde 13,74'e yükselmiş, yüzde 3,28 olan net faiz marjı ise yüzde 3,27'ye gerilemiştir. Haziran 2015 - Haziran 2016 döneminde sektör aktif kârlılığı yüzde 1,51'den yüzde 1,32'ye, özkaynak kârlılığı yüzde 14,92'den yüzde 13,74'e ve net faiz marjı ise yüzde 3,33'den yüzde 3,27'ye gerilemiştir.

Tablo 6.3: Aktif ve Özkaynak Kârlılığı ile Net Faiz Geliri Rasyoları

Açıklama	2015			2016	
	Haz.	Eyl.	Ara.	Mar.	Haz.
Aktif Kârlılığı¹	1,51	1,43	1,24	1,06	1,32
Özkaynak Kârlılığı²	14,92	14,43	12,81	10,99	13,74
Net Faiz Marjı³	3,33	3,29	3,28	3,28	3,27

1 Aktif Kârlılığı: Net Kâr / Toplam Aktif

2 Özkaynak Kârlılığı: Net Kâr / Toplam Özkaynak

3 (Provizyon Sonrası Net Faiz Marjı+TGA Özel Provizyonu) / Toplam Aktif

Kaynak: KKTCCMB

EK A. EKONOMİK KARARLAR

Tablo A.1: Ekonomik Kararlar - KKTC Merkez Bankası

Konu	Tebliğ, Genelge ve Resmi Gazete’de Yayımlanan Yönetim Kurulu Kararları		Resmi Gazete	
	Tarih	Numara	Tarih	Numara
Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Merkez Bankası, 58/2014 sayılı “Banka Kartları ve Kredi Kartları Yasası”nın 12. maddesine istinaden kredi kartları ile ilgili TL - YP işlemlerinde uygulanan aylık akdi ve azami aylık gecikme faiz oranları değişiklik kararı.			01.07.2016	85
Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Merkez Bankası, 39/2001 Sayılı Bankalar Yasası’nın 15. maddesinin 3. fıkrası altında düzenlenen “Bankalarda İç Denetim, Risk Yönetimi, İç Kontrol ve Yönetim Sistemleri Tebliği”	19.07.2016	928	22.07.2016	93

Tablo A.2: Ekonomik Kararlar - KKTC Cumhuriyet Meclisi

Konu	Yasa/Yasa Tasarısı		Resmi Gazete	
	Tarih	Numara	Tarih	Numara
Yasalar				
Yasa Tasarıları				
Cumhurbaşkanlığı'nca Onaylanacak Yasalar				
Tüzükler				

EK B. İSTATİSTİK TABLOLARI

Tablo B.1: KKTOMB Seçilmiş Bilanço Kalemleri (TL)

Tarih	Likit Varlıklar	Krediler	Diğer Aktifler	Aktif Toplamı	Özkaynaklar	Mevduatlar	Yasal Karşılıklar	Diğer Pasifler	Pasif Toplamı
31 Mar. 2012	1.910.176.349	107.106.497	1.559.683	2.018.842.529	189.239.560	939.798.281	662.028.513	227.776.175	2.018.842.529
30 Haz. 2012	1.922.297.719	133.825.379	1.645.791	2.057.768.889	190.100.113	930.807.533	671.272.129	265.589.114	2.057.768.889
30 Eyl. 2012	2.024.266.363	153.308.695	1.725.758	2.179.300.816	191.283.228	982.830.467	691.217.788	313.969.333	2.179.300.816
31 Ara. 2012	2.454.557.334	91.651.874	40.831.510	2.587.040.718	260.911.511	1.357.819.974	700.000.506	268.308.727	2.587.040.718
31 Mar. 2013	2.529.386.602	99.080.149	2.320.907	2.630.787.658	217.047.397	1.366.592.597	746.030.636	301.117.028	2.630.787.658
30 Haz. 2013	2.622.682.346	105.015.585	1.830.484	2.729.528.415	217.783.359	1.352.697.549	805.019.967	354.027.540	2.729.528.415
30 Eyl. 2013	3.052.496.431	139.133.835	1.799.949	3.193.430.215	218.683.984	1.724.387.219	828.836.908	421.522.104	3.193.430.215
31 Ara. 2013	3.213.649.639	78.854.104	63.070.913	3.355.574.656	291.100.579	1.818.251.291	870.763.371	436.559.672	3.355.574.656
31 Mar. 2014	3.079.515.185	147.484.184	1.728.249	3.228.727.618	245.971.070	1.675.102.982	876.948.620	430.704.946	3.228.727.618
30 Haz. 2014	3.270.433.195	121.218.064	1.804.149	3.393.455.408	247.254.958	1.792.772.785	890.156.351	463.271.314	3.393.455.408
30 Eyl. 2014	3.511.228.059	119.312.114	1.752.480	3.632.292.653	248.132.449	1.917.060.863	938.524.944	528.574.397	3.632.292.653
31 Ara. 2014	3.645.697.257	171.220.524	25.331.106	3.842.248.887	258.929.182	1.493.119.701	954.982.558	1.135.217.446	3.842.248.887
31 Mar. 2015	3.739.517.315	115.254.133	2.248.301	3.857.019.749	276.152.356	1.408.442.288	1.006.554.132	1.165.870.973	3.857.019.749
30 Haz. 2015	4.297.312.709	132.031.767	18.942.188	4.448.286.664	276.996.548	1.482.713.730	1.062.691.010	1.625.885.376	4.448.286.664
30 Eyl. 2015	4.883.071.770	133.138.667	2.280.396	5.018.490.833	278.408.386	1.554.299.105	1.159.694.120	2.026.089.222	5.018.490.833
31 Ara. 2015	4.820.323.929	184.465.057	20.635.529	5.025.424.515	400.156.276	1.597.089.925	1.143.470.037	1.884.708.277	5.025.424.515
31 Mar. 2016	4.759.331.238	177.928.840	2.511.781	4.939.771.859	317.637.476	1.368.093.189	1.158.875.053	2.095.166.141	4.939.771.859
30 Haz. 2016	4.743.182.458	213.175.830	2.640.121	4.958.998.409	318.658.983	1.476.230.465	1.172.163.993	1.991.944.968	4.958.998.409

Not: Mevduat toplamına bankalara borçlar kalemi dahildir.

Kaynak: KKTOMB

Tablo B.2: KKTCCMB Likit Varlıklar (TL)

Tarih	Nakit Değerler	Altın Deposu	Bankalar Nezdindeki Mevduat (TP)	Bankalar Nezdindeki Mevduat (YP)	Yurt Dışı Bankalar	MDC	Toplam
31 Mar. 2012	51.628.782	2.510.610	931.735.115	845.174.892	46.371.650	32.755.300	1.910.176.349
30 Haz. 2012	32.888.691	2.510.610	897.704.643	915.582.330	27.756.201	45.855.244	1.922.297.719
30 Eyl. 2012	37.746.858	2.510.610	937.959.685	991.822.178	17.852.088	36.374.944	2.024.266.363
31 Ara. 2012	41.824.170	2.506.876	1.224.645.577	1.016.589.138	126.405.173	42.586.400	2.454.557.334
31 Mar. 2013	48.582.643	2.506.876	1.248.835.118	1.153.243.815	23.927.150	52.291.000	2.529.386.602
30 Haz. 2013	61.108.724	2.506.876	1.274.274.978	1.206.215.874	36.180.430	42.395.464	2.622.682.346
30 Eyl. 2013	88.890.514	2.506.876	1.359.032.554	1.456.467.434	26.347.485	119.251.568	3.052.496.431
31 Ara. 2013	62.270.427	2.146.362	1.403.280.967	1.522.482.954	78.923.761	144.545.168	3.213.649.639
31 Mar. 2014	57.681.769	2.146.362	1.068.596.270	1.717.402.462	35.043.690	198.644.632	3.079.515.185
30 Haz. 2014	37.813.934	2.146.362	1.173.711.609	1.837.164.805	51.540.117	168.056.368	3.270.433.195
30 Eyl. 2014	63.855.297	2.146.362	1.167.075.364	1.915.670.506	63.391.520	299.089.010	3.511.228.059
31 Ara. 2014	59.575.201	2.341.331	1.307.875.937	1.925.886.634	60.933.484	289.084.670	3.645.697.257
31 Mar. 2015	93.270.862	2.341.331	1.456.217.149	1.979.335.666	48.438.307	159.914.000	3.739.517.315
30 Haz. 2015	82.385.984	2.341.331	1.467.167.127	2.411.582.643	113.843.324	219.992.300	4.297.312.709
30 Eyl. 2015	140.974.336	2.341.331	1.467.337.337	2.899.368.703	114.480.913	258.569.150	4.883.071.770
31 Ara. 2015	87.625.194	2.611.239	1.402.006.529	2.945.775.755	55.692.162	326.613.050	4.820.323.929
31 Mar. 2016	117.668.364	2.611.239	1.499.576.679	2.952.607.384	77.638.972	109.228.600	4.759.331.238
30 Haz. 2016	90.757.864	2.611.239	1.614.592.023	2.855.674.301	33.822.031	145.725.000	4.743.182.458

Kaynak: KKTCCMB

Tablo B.3: KKTCCMB Tarafından Bankacılık Sektörüne Kullandırılan Krediler (TL)

Tarih	Tarım	Ticari	Sanayi	İhracat	Küçük Esnaf	Turizm	Eğitim	Toplam
31 Mar. 2012		649.673	1.294.691				4.461.879	6.406.243
30 Haz. 2012		630.574	1.262.944				4.591.479	6.484.997
30 Eyl. 2012			1.629.494				4.581.056	6.210.550
31 Ara. 2012			453.024					453.024
31 Mar. 2013			464.117				2.369.863	2.833.980
30 Haz. 2013							2.546.937	2.546.937
30 Eyl. 2013							2.718.359	2.718.359
31 Ara. 2013								-
31 Mar. 2014							2.431.745	2.431.745
30 Haz. 2014							2.381.303	2.381.303
30 Eyl. 2014							2.580.963	2.580.963
31 Ara. 2014								-
31 Mar. 2015							4.466.517	4.466.517
30 Haz. 2015							4.642.279	4.642.279
30 Eyl. 2015							5.311.384	5.311.384
31 Ara. 2015								-
31 Mar. 2016								-
30 Haz. 2016							4.083.448	4.083.448

Not: Rakamlara faiz gelir reeskontları dâhil edilmiştir.

Kaynak: KKTCCMB

Tablo B.4: KKTOMB Nezdindeki Mevduat (TL)

Tarih	Kamu Mevduatı		Bankalar				Diğer		Toplam
			A-Serbest		B-Zorunlu Karşılıklar				
	TP	YP	TP	YP	TP	YP	TP	YP	
31 Mar. 2012	31.379.984	20.450.950	346.170.321	540.025.452	411.506.192	250.522.321	422.942	1.348.632	1.601.826.794
30 Haz. 2012	30.289.431	7.340.149	316.499.424	555.341.233	417.689.731	253.582.398	444.930	20.892.366	1.602.079.662
30 Eyl. 2012	14.402.529	6.604.084	346.198.534	580.702.034	417.571.483	273.646.305	448.719	34.474.567	1.674.048.255
31 Ara. 2012	29.068.032	12.594.336	569.036.541	705.950.851	427.106.666	272.893.840	6.803.900	34.366.314	2.057.820.480
31 Mar. 2013	48.816.728	11.822.337	613.253.255	654.092.851	453.851.811	292.178.825	6.076.543	32.530.883	2.112.623.233
30 Haz. 2013	55.172.326	12.858.690	491.417.120	772.260.838	486.606.486	318.413.481	396.500	20.592.075	1.157.717.516
30 Eyl. 2013	86.265.299	18.449.179	620.407.179	975.835.456	482.994.224	345.842.684	426.258	23.003.848	2.553.224.127
31 Ara. 2013	18.846.398	20.578.975	735.826.294	1.013.142.338	487.900.228	382.863.143	609.831	29.247.455	2.689.014.662
31 Mar. 2014	38.950.361	43.565.188	472.182.955	1.094.180.494	491.575.544	385.373.076	438.945	25.785.039	2.552.051.602
30 Haz. 2014	53.919.830	11.982.605	466.591.523	1.122.184.360	499.327.153	390.829.198	17.474.716	120.619.751	2.682.929.136
30 Eyl. 2014	69.233.058	18.698.887	502.033.797	1.136.473.300	526.918.645	411.606.299	27.425.327	163.196.494	2.855.585.807
31 Ara. 2014	17.094.271	9.256.228	567.445.436	868.076.651	532.525.648	422.456.910	629.724	30.617.391	2.448.102.259
31 Mar. 2015	10.753.910	21.354.653	497.415.629	849.731.141	555.437.616	451.116.516	441.602	28.745.353	2.414.996.420
30 Haz. 2015	18.278.584	34.669.328	421.856.540	988.595.032	565.747.200	496.943.810	428.189	18.886.057	2.545.404.740
30 Eyl. 2015	14.819.534	30.301.580	346.773.076	1.141.287.770	578.364.670	581.329.450	396.168	20.720.977	2.713.993.225
31 Ara. 2015	57.528.409	19.608.857	377.112.293	1.111.941.851	583.627.835	559.842.202	751.281	30.147.234	2.740.559.962
31 Mar. 2016	6.022.339	9.748.736	300.772.726	1.024.849.739	596.821.843	562.053.210	529.628	26.170.021	2.526.968.242
30 Haz. 2016	78.931.631	12.662.410	294.047.768	975.886.690	606.507.229	565.656.764	479.769	114.222.197	2.648.394.458

Kaynak: KKTOMB

Tablo B.5: KKTOMB D6vız Kurları

Yıllar	Aylar	USD		EURO		GBP	
		Alış	Satış	Alış	Satış	Alış	Satış
2011		1.8889	1.8980	2.4438	2.4556	2.9170	2.9322
2012		1.7826	1.7912	2.3517	2.3630	2.8708	2.8858
2013		2.1343	2.1381	2.9365	2.9418	3.5114	3.5297
2014		2.3189	2.3230	2.8207	2.8258	3.5961	3.6149
2015		2.9076	2.9128	3.1776	3.1833	3.1754	3.1881
2016	1	2.9609	2.9662	3.2292	3.2350	4.2348	4.2569
	2	2.9293	2.9345	3.2296	3.2354	4.0912	4.1125
	3	2.8334	2.8385	3.2081	3.2139	4.0766	4.0979
	4	2.8014	2.8064	3.1908	3.1966	4.0845	4.1058
	5	2.9560	2.9613	4.3098	4.3323	3.2906	3.2965
	6	2.8936	2.8988	3.8690	3.8891	3.2044	3.2102
	7	3.0125	3.0180	3.9624	3.9831	3.3446	3.3506
	8						
	9						
	10						
	11						
	12						

Kaynak: KKTOMB

Tablo B.6: Çapraz Kurlar

Yıllar	Aylar	Yabancı Para / ABD doları	
		£	€
2011		1,5449	1,2938
2012		1,6111	1,3192
2013		1,6480	1,3759
2014		1,5535	1,2164
2015		1.4817	1.0929
2016	1	1.4327	1.0906
	2	1.3990	1.1025
	3	1.4412	1.1323
	4	1.4605	1.1390
	5	1.4605	1.1132
	6	1.3393	1.1074
	7	1.3176	1.1102
	8		
	9		
	10		
	11		
	12		

Kaynak: KKTCMB

Tablo B.7: KKTCMB Tarafından Türk Lirası ve Döviz Mevduatına Uygulanan Faiz Oranları (%)

Yürürlük Tarihi	Para Cinsi				Yönetim Kurulu Kararı		Resmî Gazete	
	₺	\$	€	£	Tarih	Sayı	Tarih	Sayı
	Vadesiz	Vadesiz	Vadesiz	Vadesiz				
05.02.2008	15,00	3,00	2,25	4,25	05.02.2008	635	19.02.2008	32
29.02.2008	14,75	2,10	2,25	4,00	29.02.2008	640	13.03.2008	50
25.03.2008	14,75	1,50	2,25	4,00	25.03.2008	646	03.04.2008	59
22.05.2008	15,25	1,25	2,25	3,75	22.05.2008	652	16.06.2008	113
26.06.2008	15,75	1,25	2,25	3,75	26.06.2008	662	02.07.2008	124
30.07.2008	16,25	1,25	2,25	3,75	30.07.2008	666	15.08.2008	153
17.10.2008	16,25	0,75	2,00	3,25	16.10.2008	673	22.10.2008	187
14.11.2008	16,25	0,25	1,75	2,25	13.11.2008	676	26.11.2008	207
28.11.2008	15,75	0,25	1,75	2,25	27.11.2008	679	16.12.2008	217
22.12.2008	14,50	0,05	1,25	1,00	19.12.2008	682	25.12.2008	223
19.01.2009	12,60	0,05	1,25	0,75	16.01.2009	691	23.01.2009	18
20.02.2009	11,25	0,05	1,25	0,50	20.02.2009	698	04.03.2009	47
20.03.2009	10,25	0,05	1,25	0,50	20.03.2009	708	27.03.2009	58
17.04.2009	9,50	0,05	1,00	0,50	17.04.2009	712	27.04.2009	78
08.05.2009	9,50	0,05	0,75	0,50	08.05.2009	718	18.05.2009	85
15.05.2009	9,00	0,05	0,75	0,50	15.05.2009	720	28.05.2009	92
17.06.2009	8,50	0,05	0,75	0,50	17.06.2009	725	22.06.2009	107
17.07.2009	8,00	0,05	0,75	0,50	17.07.2009	729	03.08.2009	133
19.08.2009	7,50	0,05	0,75	0,50	19.08.2009	734	03.09.2009	152
18.09.2009	7,00	0,05	0,75	0,50	18.09.2009	738	06.10.2009	170
16.10.2009	6,50	0,05	0,75	0,50	16.10.2009	741	22.10.2009	182
07.12.2009	6,25	0,05	0,75	0,50	04.12.2009	749	15.12.2009	211
17.09.2010	6,00	0,05	0,75	0,50	17.09.2010	786	29.09.2010	167
15.10.2010	5,50	0,05	0,75	0,50	15.10.2010	788	25.10.2010	183
27.12.2010	5,00	0,05	0,75	0,50	24.12.2010	796	31.12.2010	220
01.01.2013	4,00	0,05	0,75	0,50	20.12.2012	835	21.12.2012	212
01.06.2013	3,50	0,05	0,75	0,50	09.05.2013	847	16.05.2013	85
01.09.2013	4,00	0,05	0,75	0,50	22.08.2013	853	29.08.2013	138
03.02.2014	5,00	0,25	0,75	0,50	30.01.2014	869	04.02.2014	26
01.04.2014	7,00	0,25	0,75	0,50	20.03.2014	876	27.03.2014	70
01.03.2015	6,50	0,25	0,25	0,50	10.02.2015	900	17.02.2015	25

Not: Vadesiz Türk Lirası ve döviz mevduatına uygulanan faiz oranları, vadeli mevduat için de geçerlidir.

Kaynak: KKTCMB

Tablo B.8: KKTOMB Tarafından Yasal Karşılıklara Uygulanan Faiz Oranları (%)

Yürürlük Tarihi	Para Cinsi				Yönetim Kurulu Kararı		Resmi Gazete	
	₺	\$	€	£	Tarih	Sayı	Tarih	Sayı
07.05.2002	12,00	0,50	0,50	1,50	30.04.2002	474	07.05.2002	50
12.12.2002	12,00	0,35	0,50	1,25	29.11.2002	483	12.12.2002	121
09.07.2003	12,00	0,25	0,50	1,25	02.07.2003	498	09.07.2003	79
01.09.2004	12,00	0,50	0,50	1,75	25.08.2004	531	01.09.2004	127
01.04.2005	10,00	0,75	0,50	1,75	29.03.2005	549	31.03.2005	47
01.11.2005	10,00	1,25	0,75	2,00	27.10.2005	567	08.11.2005	197
01.02.2006	10,00	2,00	1,00	2,00	31.01.2006	577	10.02.2006	27
03.07.2006	12,00	2,00	1,00	2,00	29.06.2006	587	14.07.2006	119
26.10.2007	11,75	2,00	1,00	2,00	26.10.2007	620	06.11.2007	197
22.11.2007	11,25	2,00	1,00	2,00	22.11.2007	622	04.12.2007	214
14.12.2007	10,75	2,00	1,00	2,00	14.12.2007	627	19.12.2007	224
18.01.2008	10,50	1,50	1,00	2,00	18.01.2008	632	24.01.2008	17
05.02.2008	10,50	1,00	1,00	2,00	05.02.2008	636	19.02.2008	32
29.02.2008	10,25	1,00	1,00	2,00	29.02.2008	638	13.03.2008	50
25.03.2008	10,25	0,50	1,00	2,00	25.03.2008	647	03.04.2008	59
22.05.2008	10,75	0,50	1,00	2,00	22.05.2008	653	16.06.2008	113
30.07.2008	11,00	0,50	1,00	2,00	30.07.2008	665	15.08.2008	153
17.10.2008	11,00	0,25	1,00	1,75	16.10.2008	674	22.10.2008	187
14.11.2008	11,00	0,10	1,00	1,25	13.11.2008	675	26.11.2008	207
28.11.2008	10,75	0,10	1,00	1,25	27.11.2008	680	16.12.2008	217
22.12.2008	9,75	0,00	0,75	0,50	19.12.2008	683	25.12.2008	223
19.01.2009	8,00	0,00	0,75	0,25	16.01.2009	692	23.01.2009	18
20.02.2009	6,50	0,00	0,75	0,25	20.02.2009	699	04.03.2009	47
08.05.2009	6,50	0,00	0,50	0,25	08.05.2009	719	18.05.2009	85
17.07.2009	6,00	0,00	0,50	0,25	17.07.2009	730	03.08.2009	133
19.08.2009	5,50	0,00	0,50	0,25	19.08.2009	735	15.09.2009	157
16.10.2009	5,25	0,00	0,50	0,25	16.10.2009	742	22.10.2009	182
07.12.2009	5,00	0,00	0,50	0,25	04.12.2009	750	15.12.2009	211
01.01.2013	4,00	0,00	0,50	0,25	20.12.2012	836	21.12.2012	212
01.06.2013	3,50	0,00	0,50	0,25	09.05.2013	849	16.05.2013	85
01.03.2015	3,50	0,00	0,00	0,00	10.02.2015	899	17.02.2015	25

Kaynak: KKTOMB

Tablo B.9: Reeskont Faiz Oranları (%)

Yürürlük Tarihi	Para Cinsi																
	TL					₺				€				£			
	Tic.	San. Tur. Tar. Eğt.	İhr.	Esn.	Döv. Muk. Avs	Tic.	San. Tur. Eğt.	İhr.	Döv. Muk. Avs	Tic.	San. Tur. Eğt.	İhr.	Döv. Muk. Avs	Tic.	San. Tur. Eğt.	İhr.	Döv. Muk. Avs
06.02.04	55	42	40	35	35	10	6	6	8	10	6	6	8	11	7	7	9
10.12.04	42	32	30	28	28	10	6	6	8	10	6	6	8	11	7	7	9
04.02.05	35	30	28	26	26	10	6	6	6	10	6	6	6	11	7	7	7
01.04.05	33	28	26	24	24	10	6	6	6	10	6	6	6	11	7	7	7
03.06.05	30	26	24	22	22	10	6	6	6	10	6	6	6	11	7	7	7
01.11.05	26	24	22	20	20	10	6	6	6	10	6	6	6	11	7	7	7
01.06.06	26	24	22	20	20	12	8	8	8	10	6	6	6	11	7	7	7
03.07.06	33	28	26	24	24	12	8	8	8	10	6	6	6	11	7	7	7
21.09.07	30	26	24	22	22	12	8	8	8	10	6	6	6	11	7	7	7
26.10.07	30	26	24	22	22	10,5	6,5	6,5	6,5	10	6	6	6	11	7	7	7
29.02.08	28	24	22	20	20	9	6	6	6	9	6	6	6	11	7	7	7
25.03.08	28	24	22	20	20	9	6	6	6	9	6	6	6	11	7	7	7
29.12.08	22	19	19	18	19	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
02.03.09	20	17	17	16	16	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
25.06.09	17	15	15	14	14	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
27.12.10	14	12	12	11	11	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
01.01.13	11	8	8	8	8	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
01.06.13	11	7	7	7	7	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4

Kaynak: KKTOMB

Tablo B.10: Yasal Karşılık Oranları (%)

Yürürlüğe Giriş Tarihi	Açıklama	Türk Parası Yükümlülüklerde	Yabancı Para Yükümlülüklerde
30.06.2002		15	16
30.11.2002		14	15
30.04.2003		13	14
30.10.2003		12	13
31.01.2004		11	12
31.07.2004		10	11
31.12.2005		10	11
30.06.2006		9	10
30.09.2007		9	9
31.12.2008		8	8
31.07.2012	Üç aya kadar vadeli mevduatlarda (üç ay dâhil)	8	8
	Üç aydan uzun altı aya kadar vadeli mevduatlarda (altı ay dâhil)	7	8
	Altı aydan uzun bir yıla kadar vadeli mevduatlarda (bir yıl dâhil)	6	8
	Bir yıldan uzun vadeli mevduatlarda	5	8
	Mevduat hariç Türk Parası diğer yükümlülüklerde	8	8
	Kıymetli Maden Yükümlülüklerde	0	0
28.02.2014	Üç aya kadar vadeli mevduatlarda (üç ay dâhil)	8	8
	Üç aydan uzun altı aya kadar vadeli mevduatlarda (altı ay dâhil)	7	7
	Altı aydan uzun bir yıla kadar vadeli mevduatlarda (bir yıl dâhil)	6	6
	Bir yıldan uzun vadeli mevduatlarda	5	5
	Mevduat hariç Türk Parası diğer yükümlülüklerde	8	8
	Kıymetli Maden Yükümlülüklerde	0	0

Kaynak: KKTOMB

Tablo B.11: Karşılıksız Çekler

Yıllar	Aylar	Çek Kullanmaktan Men Edilenler (Şahıs Adedi)	
		Aylık Toplam	Kümülatif Toplam
2011			3.244
2012			3.842
2013			2.910
2015	1	454	454
	2	275	729
	3	325	1.054
	4	346	1.400
	5	225	1.625
	6	258	1.883
	7	260	2.143
	8	337	2.480
	9	318	2.798
	10	335	3.133
	11	288	3.421
	12	278	3.699
2016	1	278	278
	2	241	519
	3	247	766
	4	204	970
	5	232	1.202
	6	275	1.477
	7		
	8		
	9		
	10		
	11		
	12		

Kaynak: KKTOMB

Tablo B.12: Bankacılık Sektörü Aktif / Pasif Özetleri (Milyon TL)

Tarih	Likit Aktifler	Menkul Değerler Cüzdanı	Mevduat Munzam Karşılıkları	Brüt Krediler	Ayrılan Karşılıklar	Diğer	Aktif Toplam	Mevduat	Diğer	Özkaynak	Pasif Toplam
31 Mar. 2013	2.823,5	528,9	744,8	6.716,9	-331,7	469,9	10.952,3	9.201,6	538,6	1.212,1	10.952,3
30 Haz. 2013	2.830,6	423,5	802,7	7.203,6	-330,0	657,3	11.587,7	9.821,1	516,9	1.249,7	11.587,7
30 Eyl. 2013	3.130,5	381,8	826,8	7.693,6	-337,2	747,3	12.442,8	10.517,1	615,3	1.310,4	12.442,8
31 Ara. 2013	3.463,2	416,6	869,3	8.405,8	-343,6	544,0	13.355,3	11.323,6	670,4	1.361,3	13.355,3
31 Mar. 2014	3.126,5	525,7	868,5	8.456,2	-347,5	657,9	13.287,3	10.708,9	1.233,6	1.344,8	13.287,3
30 Haz. 2014	3.285,9	424,9	888,4	8.782,3	-352,2	730,2	13.759,5	11.037,3	1.331,1	1.391,1	13.759,5
30 Eyl. 2014	3.537,4	411,9	935,7	9.063,1	-357,0	813,2	14.404,3	11.510,8	1.431,4	1.462,1	14.404,3
31 Ara. 2014	3.310,5	890,9	958,4	9.557,8	-373,0	491,5	14.836,1	11.773,8	1.558,7	1.503,6	14.836,1
31 Mar. 2015	3.380,1	768,2	1.002,9	9.969,9	-381,5	610,2	15.349,8	12.258,1	1.527,7	1.564,0	15.349,8
30 Haz. 2015	3.364,5	1.039,2	1.059,3	10.349,0	-396,4	1.335,3	16.075,9	13.000,0	1.543,7	1.532,2	16.075,9
30 Eyl. 2015	3.879,7	1.033,9	1.151,8	10.891,5	-429,1	770,1	17.297,9	14.007,8	1.699,5	1.590,6	17.297,9
31 Ara. 2015	3.953,2	1.031,3	1.141,5	11.168,1	-475,4	490,9	17.309,6	13.950,5	1.741,1	1.618,0	17.309,6
31 Mar. 2016	3.872,0	1.223,0	1.152,5	11.115,4	-485,4	630,1	17.507,6	14.024,1	1.757,3	1.726,2	17.507,6
30 Haz. 2016	3.871,0	1.314,7	1.166,8	11.420,4	-467,5	727,1	18.032,5	14.300,5	1.928,1	1.803,9	18.032,5

Kaynak: KKTOMB

Tablo B.13: Krediler (Toplam) - Türlerine Göre (Milyon TL)

Tarih	İskonto ve İştirak Senetleri	İhracat Kredileri	İthalat Kredileri	İhracat Garantili Yatırım Kredileri	Diğer Yatırım Kredileri	İşletme Kredileri	İhtisas Kredileri	Fon Kaynaklı Krediler	Tüketici Kredileri	Kredi Kartları	Müşteri Adına Menkul Değer Alım Kredileri	KKTCMB Kaynaklı Krediler	KKTCMB Aracılığıyla Kullanılan Krediler	Diğer Krediler	Toplam
31 Mar. 2013	68,6	9,3	16,9	0,0	48,3	3.229,6	18,1	10,1	2.085,7	184,3	0,5	2,8	0,0	554,7	6.228,9
30 Haz. 2013	70,1	9,8	43,5	0,0	55,2	3.290,8	11,7	10,5	2.254,8	208,1	1,8	2,5	0,0	752,3	6.711,1
30 Eyl. 2013	81,4	8,6	32,4	0,0	61,2	3.501,6	8,0	10,8	2.436,4	210,2	2,9	2,6	0,0	830,8	7.186,9
31 Ara. 2013	90,4	8,2	15,0	0,0	77,2	3.964,7	16,7	11,2	2.563,3	217,1	4,0	0,0	0,0	902,4	7.870,2
31 Mar. 2014	99,6	6,8	6,6	0,0	65,4	4.192,7	20,2	12,2	2.601,0	208,3	2,1	2,4	0,0	673,9	7.891,2
30 Haz. 2014	110,3	2,6	16,0	0,0	59,8	4.317,3	18,5	13,1	2.686,1	219,1	0,6	2,3	0,0	763,2	8.208,9
30 Eyl. 2014	102,8	12,8	3,3	0,0	64,0	4.425,5	11,5	13,5	2.780,3	225,8	2,3	2,5	0,0	831,1	8.475,4
31 Ara. 2014	95,9	9,3	3,2	0,0	77,0	4.802,6	27,0	13,7	2.869,0	229,1	0,1	0,0	0,0	813,5	8.940,4
31 Mar. 2015	98,5	7,4	3,1	0,0	83,1	4.990,4	30,5	14,7	2.936,2	251,4	0,1	4,4	0,0	904,3	9.324,1
30 Haz. 2015	117,1	10,1	3,4	0,0	92,1	5.195,8	15,0	14,5	3.033,7	257,8	0,1	4,6	0,0	929,8	9.674,0
30 Eyl. 2015	133,1	11,8	3,8	0,0	86,1	5.532,5	10,4	15,8	3.152,2	259,9	0,1	5,2	0,0	963,7	10.174,6
31 Ara. 2015	138,5	11,0	3,6	0,0	96,4	5.740,9	15,9	14,8	3.073,4	265,1	0,1	0,0	0,0	1.039,7	10.399,4
31 Mar. 2016	146,2	7,0	3,7	0,0	90,7	5.731,3	17,8	14,2	3.085,4	251,0	0,1	0,0	0,0	999,0	10.346,4
30 Haz. 2016	161,7	2,1	3,0	0,0	96,6	5.987,6	13,5	13,8	3.130,1	279,9	0,1	4,1	0,0	974,9	10.667,4

Kaynak: KKTCMB

Tablo B.14: Krediler (TP) - Türlerine Göre (Milyon TL)

Tarih	İskonto ve İştirak Senetleri	İhracat Kredileri	İthalat Kredileri	İhracat Garantili Yatırım Kredileri	Diğer Yatırım Kredileri	İşletme Kredileri	İhtisas Kredileri	Fon Kaynaklı Krediler	Tüketici Kredileri	Kredi Kartları	Müşteri Adına Menkul Değer Alım Kredileri	KKTCMB Kaynaklı Krediler	KKTCMB Aracılığıyla Kullanılan Krediler	Diğer Krediler	Toplam
31 Mar. 2013	52,9	0,3	0,7	0	40,0	2.246,0	18,1	3,0	1.414,4	183,6	0,4	0	0	339,2	4.298,6
30 Haz. 2013	50,2	0,5	26,6	0	51,1	2.242,0	11,7	3,2	1.544,4	207,3	1,8	0	0	400,4	4.539,2
30 Eyl. 2013	61,5	0,3	18,8	0	58,1	2.276,1	8,0	3,4	1.670,8	209,3	2,9	0	0	444,1	4.753,3
31 Ara. 2013	69,1	0,3	0,4	0	58,0	2.550,4	16,7	3,6	1.762,5	216,3	3,9	0	0	482,0	5.163,2
31 Mar. 2014	74,6	0,2	0,1	0	55,9	2.537,7	20,2	4,6	1.823,3	207,6	2,1	0	0	456,9	5.183,2
30 Haz. 2014	82,9	0,2	9,7	0	52,6	2.616,4	18,5	5,6	1.883,5	218,1	0,6	0	0	516,3	5.404,4
30 Eyl. 2014	75,4	0	0,1	0	56,8	2.679,4	11,5	5,4	1.958,4	224,7	2,3	0	0	564,2	5.578,2
31 Ara. 2014	66,3	0	0,1	0	60,9	2.898,0	27,0	5,8	2.038,4	228,2	0,1	0	0	566,7	5.891,5
31 Mar. 2015	72,0	0	0,1	0	63,7	2.898,1	30,5	5,8	2.036,9	250,6	0,1	0	0	592,5	5.950,3
30 Haz. 2015	90,2	0	0,1	0	68,0	2.897,1	15,0	5,4	2.084,3	257,0	0,1	0	0	613,4	6.030,6
30 Eyl. 2015	101,5	0	0,1	0	59,1	2.926,8	10,4	5,4	2.135,7	257,9	0,1	0	0	6.11,7	6.108,7
31 Ara. 2015	107,3	0	0,1	0	64,9	3.161,8	16,0	5,4	2.139,0	264,3	0,1	0	0	695,5	6.454,4
31 Mar. 2016	114,4	0	0,4	0	62,1	3.238,7	17,9	5,1	2.166,9	250,1	0	0	0	691,6	6.547,2
30 Haz. 2016	126,0	2,1	0,1	0	57,6	3.311,3	13,5	4,5	2.212,4	278,9	0	0	0	678,0	6.684,4

Kaynak: KKTCMB

Tablo B.15: Krediler (YP) - Türlerine Göre (Milyon TL)

Tarih	İskonto ve İştirak Senetleri	İhracat Kredileri	İthalat Kredileri	İhracat Garantili Yatırım Kredileri	Diğer Yatırım Kredileri	İşletme Kredileri	İhtisas Kredileri	Fon Kaynaklı Krediler	Tüketici Kredileri	Kredi Kartları	Müşteri Adına Menkul Değer Alım Kredileri	KKTCMB Kaynaklı Krediler	KKTCMB Aracılığıyla Kullanılan Krediler	Diğer Krediler	Toplam
31 Mar. 2013	15,7	9,0	16,2	0	8,3	983,5	0	7,1	671,3	0,8	0	2,8	0	215,6	1.930,3
30 Haz. 2013	19,9	9,3	16,8	0	4,0	1.048,8	0	7,3	710,4	0,8	0	2,5	0	352,1	2.171,9
30 Eyl. 2013	19,8	8,2	13,6	0	3,0	1.225,6	0	7,5	765,7	0,9	0	2,6	0	386,7	2.433,6
31 Ara. 2013	21,3	7,9	14,7	0	19,2	1.414,4	0	7,6	800,8	0,8	0	0	0	420,3	2.707,0
31 Mar. 2014	24,9	6,6	6,5	0	9,5	1.655,1	0	7,6	777,7	0,7	0	2,4	0	217,0	2.708,0
30 Haz. 2014	27,5	2,4	6,3	0	7,2	1.700,9	0	7,6	802,4	1,0	0	2,4	0	246,9	2.804,6
30 Eyl. 2014	27,4	12,7	3,2	0	7,1	1.746,2	0	8,1	821,9	1,1	0	2,5	0	267,0	2.897,2
31 Ara. 2014	29,6	9,3	3,1	0	16,0	1.904,6	0	7,8	830,6	1,0	0	0	0	246,9	3.048,9
31 Mar. 2015	26,6	7,5	3,1	0	19,4	2.092,3	0	9,0	899,5	0,1	0	4,5	0	311,8	3.373,8
30 Haz. 2015	26,9	10,1	3,4	0	24,2	2.298,8	0	9,0	949,4	0,7	0	4,5	0	316,4	3.643,4
30 Eyl. 2015	31,7	11,7	3,5	0	27,1	2.605,7	0	10,3	1.016,7	2,0	0	5,1	0	352,1	4.065,9
31 Ara. 2015	31,2	11,0	3,2	0	31,5	2.579,1	0	9,4	934,4	1,0	0	0	0	344,2	3.945,0
31 Mar. 2016	31,8	7,0	3,3	0	28,6	2.492,6	0	9,1	918,5	1,0	0	0	0	307,3	3.799,2
30 Haz. 2016	35,6	0	2,9	0	39,0	2.676,3	0	9,3	917,7	1,0	0	4,1	0	297,1	3.983,0

Kaynak: KKTCMB

Tablo B.16: Krediler - Vadelere Göre (Milyon TL)

Tarih	Kısa Vadeli Krediler	Yüzde Değişim	Orta ve Uzun Vadeli Krediler	Yüzde Değişim	Toplam	Yüzde Değişim
31 Mar. 2013	3.027,2	-7,02	3.201,7	5,59	6.228,9	-0,94
30 Haz. 2013	3.150,7	4,08	3.560,4	11,20	6.711,1	7,74
30 Eyl. 2013	3.309,4	5,04	3.877,4	8,90	7.186,9	7,09
31 Ara. 2013	3.709,6	12,10	4.160,6	7,31	7.870,2	9,51
31 Mar. 2014	3.624,4	-2,30	4.266,8	2,56	7.891,2	0,27
30 Haz. 2014	3.726,4	2,81	4.482,5	5,01	8.208,9	4,03
30 Eyl. 2014	3.795,6	1,86	4.679,8	4,40	8.475,4	3,25
31 Ara. 2014	4.076,9	7,41	4.863,5	3,92	8.940,4	5,49
31 Mar. 2015	4.163,4	2,12	5.160,7	6,11	9.324,1	4,29
30 Haz. 2015	4.240,8	1,86	5.433,2	5,28	9.674,0	3,75
30 Eyl. 2015	4.384,3	3,38	5.790,3	6,6	10.174,6	5,17
31 Ara. 2015	4.602,5	4,98	5.796,8	0,11	10.399,4	2,21
31 Mar. 2016	4.535,0	-1,47	5.811,4	0,25	10.346,4	-0,51
30 Haz. 2016	5.034,6	11,02	5.632,8	-3,08	10.667,4	3,11

Kaynak: KKTOMB

Tablo B.17: Krediler - Kamu Özel Ayırımı (Milyon TL)

Tarih	Kamu Kredileri	Yüzde Değişim	Özel Krediler	Yüzde Değişim	Toplam	Yüzde Değişim
31 Mar. 2013	1.811,1	-9,58	4.417,8	3,11	6.228,9	-9,94
30 Haz. 2013	1.855,2	2,43	4.855,9	9,92	6.711,1	7,74
30 Eyl. 2013	1.898,5	2,33	5.288,4	8,91	7.186,9	7,09
31 Ara. 2013	2.115,0	11,41	5.755,3	8,83	7.870,2	9,51
31 Mar. 2014	2.093,7	-1,01	5.797,5	0,74	7.891,2	0,27
30 Haz. 2014	2.177,8	4,02	6.031,1	4,03	8.208,9	4,03
30 Eyl. 2014	2.174,9	-0,13	6.300,5	4,47	8.475,4	3,25
31 Ara. 2014	2.416,9	11,13	6.523,5	3,54	8.940,4	5,49
31 Mar. 2015	2.442,9	1,07	6.881,2	5,48	9.324,1	4,29
30 Haz. 2015	2.411,2	-1,29	7.262,8	5,55	9.674,0	3,75
30 Eyl. 2015	2.484,0	3,02	7.690,6	5,89	10.174,6	5,17
31 Ara. 2015	2.692,1	8,38	7.707,3	0,22	10.399,4	2,21
31 Mar. 2016	2.679,4	-0,47	7.667,0	-0,52	10.346,4	-0,51
30 Haz. 2016	2.662,4	-0,63	8.005,0	4,41	10.667,4	3,10

Kaynak: KKTOMB

Tablo B.18: Kredi Büyüklükleri (Milyon TL)

Tarih	100 Bin TL'den Büyük Krediler	51-100 Bin TL Arasındaki Krediler	11-50 Bin TL Arasındaki Krediler	1 - 10 Bin TL Arasındaki Krediler	Bin TL'den Küçük Krediler	Genel Toplam
31 Mar. 2013	4.197,4	636,3	872,5	365,9	156,8	6.228,9
30 Haz. 2013	4.737,3	713,5	891,0	348,3	21,0	6.711,1
30 Eyl. 2013	5.136,7	712,9	943,3	352,6	41,4	7.186,9
31 Ara. 2013	5.801,7	712,8	960,8	358,1	36,8	7.870,2
31 Mar. 2014	5.771,9	707,7	984,9	396,9	29,8	7.891,2
30 Haz. 2014	6.063,1	729,1	988,8	399,1	28,8	8.208,9
30 Eyl. 2014	6.278,3	759,4	991,4	419,3	27,0	8.475,4
31 Ara. 2014	6.706,8	784,8	1.008,3	424,9	15,6	8.940,4
31 Mar. 2015	7.074,3	787,4	1.017,0	429,6	15,8	9.324,1
30 Haz. 2015	7.428,9	768,4	1.023,5	437,4	15,8	9.674,0
30 Eyl. 2015	7.912,1	780,3	1.024,0	443,8	14,4	10.174,6
31 Ara. 2015	8.154,1	780,1	1.017,5	432,5	15,2	10.399,4
31 Mar. 2016	8.137,3	776,4	1.025,0	392,7	15,0	10.346,4
30 Haz. 2016	8.422,4	772,3	1.038,8	408,5	25,4	10.667,4

Kaynak: KKTOMB

Tablo B.19: Özkaynakların Gelişimi (Milyon TL)

Tarih	Ödenmiş Sermaye	Yedek Akçeler	Sabit Kıymet Yeniden Değ. Fonu	Menkul Değerler Değer Artış Fonu	Dönem Kârı (Zarar)	Geçmiş yıl Kârı (Zararı)	Toplam
31 Mar. 2013	684,4	180,8	3,5	10,5	55,6	277,3	1.212,1
30 Haz. 2013	731,4	210,2	3,5	9,6	108,2	186,9	1.249,7
30 Eyl. 2013	735,0	210,2	3,5	9,6	167,6	184,5	1.310,4
31 Ara. 2013	738,1	210,8	3,6	9,6	215,3	183,9	1.361,3
31 Mar. 2014	741,1	222,5	1,4	11,8	63,1	304,9	1.344,8
30 Haz. 2014	785,1	260,0	1,4	13,5	117,8	213,3	1.391,1
30 Eyl. 2014	796,6	260,4	1,4	13,5	177,4	212,8	1.462,1
31 Ara. 2014	800,8	261,6	1,4	13,5	214,7	211,6	1.503,6
31 Mar. 2015	802,4	307,6	1,6	13,5	79,9	359,1	1.564,1
30 Haz. 2015	771,9	353,8	1,4	14,7	128,4	262,0	1.532,2
30 Eyl. 2015	778,9	355,0	1,4	12,6	185,4	257,3	1.590,6
31 Ara. 2015	791,4	367,3	0,2	12,6	201,8	244,7	1.618,0
31 Mar. 2016	791,8	426,1	0,2	78,7	56,2	373,2	1.726,2
30 Haz. 2016	848,5	425,3	0,3	72,3	156,3	301,2	1.803,9

Kaynak: KKTOMB

Tablo B.20: Sermaye Yeterliliği Rasyosu (%)

Tarih	Kamu Bankaları	Özel Sermayeli Bankalar	Şube Bankaları	Bankacılık Sektörü	Yasal Sınır
31 Mar. 2013	24,76	15,41	24,26	20,28	10,00
30 Haz. 2013	25,07	14,82	21,94	19,25	10,00
30 Eyl. 2013	26,11	14,53	22,28	19,42	10,00
31 Ara. 2013	24,02	13,81	21,07	18,28	10,00
31 Mar. 2014	24,39	14,09	18,04	17,38	10,00
30 Haz. 2014	24,49	14,36	18,00	17,47	10,00
30 Eyl. 2014	25,15	14,77	17,87	17,66	10,00
31 Ara. 2014	25,35	14,90	17,43	17,53	10,00
31 Mar. 2015	26,08	14,51	18,23	17,75	10,00
30 Haz. 2015	25,74	14,61	17,24	17,36	10,00
30 Eyl. 2015	25,83	14,62	17,18	17,33	10,00
31 Ara. 2015	23,95	14,53	17,35	17,06	10,00
31 Mar. 2016	24,19	14,94	17,66	17,39	10,00
30 Haz. 2016	24,48	15,14	16,85	17,18	10,00

Kaynak: KKTOMB

Tablo B.21: Kâr / Zarar Tablosu (Milyon TL)

Tarih	Faiz Gelirleri	Faiz Giderleri	Faiz Dışı Gelirler	Faiz Dışı Giderler	Dönem Net Kâr / Zararı
31 Mar. 2013	253,2	94,7	54,4	89,296	55,6
30 Haz. 2013	504,4	187,1	106,3	178,4	108,2
30 Eyl. 2013	771,1	285,9	163,8	275,8	167,6
31 Ara. 2013	1.054,2	382,4	227,7	390,5	215,3
31 Mar. 2014	300,8	114,0	60,0	106,6	63,0
30 Haz. 2014	603,5	214,2	125,2	210,1	117,8
30 Eyl. 2014	914,7	315,9	184,8	320,0	177,4
31 Ara. 2014	1.230,1	409,3	246,6	438,5	214,7
31 Mar. 2015	330,9	109,3	68,5	110,6	79,9
30 Haz. 2015	672,2	215,3	132,6	228,3	128,4
30 Eyl. 2015	1.028,1	308,5	191,3	354,2	185,4
31 Ara. 2015	1.391,1	378,4	272,9	485,6	201,8
31 Mar. 2016	375,6	118,3	77,8	125,5	56,1
30 Haz. 2016	758,1	252,3	173,5	251,6	156,3

Kaynak: KKTOMB

Tablo B.22: Mevduat (Toplam) - Vade Gruplarına Göre (Milyon TL)

Tarih	Vadesiz	1 Ay Vadeli	3 Ay Vadeli	6 Ay Vadeli	1 Yıl Vadeli	Toplam
31 Mar. 2013	1.438,0	5.495,9	1.204,2	287,7	775,8	9.201,6
30 Haz. 2013	1.572,0	5.605,9	1.370,2	263,2	1.009,8	9.821,1
30 Eyl. 2013	1.704,1	5.793,6	1.589,9	317,4	1.112,0	10.517,0
31 Ara. 2013	1.996,7	6.136,3	1.629,7	360,6	1.200,3	11.323,6
31 Mar. 2014	1.901,6	6.162,5	1.701,8	391,4	1.156,3	11.313,6
30 Haz. 2014	1.386,0	6.392,3	1.719,3	386,0	1.153,7	11.037,3
30 Eyl. 2014	1.440,2	6.573,9	1.847,5	463,2	1.186,0	11.510,8
31 Ara. 2014	1.469,5	6.744,4	1.910,0	493,0	1.156,9	11.773,8
31 Mar. 2015	1.480,3	7.034,4	2.043,0	466,5	1.233,8	12.258,0
30 Haz. 2015	1.651,8	7.323,3	2.202,8	526,6	1.295,5	13.000,0
30 Eyl. 2015	1.864,3	7.773,2	2.394,4	598,2	1.377,7	14.007,8
31 Ara. 2015	1.859,2	7.689,2	2.516,1	566,5	1.319,5	13.950,5
31 Mar. 2016	1.750,4	7.918,7	2.488,7	591,5	1.274,8	14.024,1
30 Haz. 2016	1.912,7	7.930,3	2.584,2	603,7	1.269,6	14.300,5

Kaynak: KKTOMB

Tablo B.23: Mevduat (TP) - Vade Gruplarına Göre (Milyon TL)

Tarih	Vadesiz	1 Ay Vadeli	3 Ay Vadeli	6 Ay Vadeli	1 Yıl Vadeli	Toplam
31 Mar. 2013	747,5	3.778,6	764,5	139,9	225,4	5.656,0
30 Haz. 2013	783,6	3.826,2	870,2	142,6	335,2	5.957,8
30 Eyl. 2013	808,1	3.822,4	952,8	159,8	344,6	6.087,7
31 Ara. 2013	1.008,5	3.901,3	927,3	174,2	348,1	6.359,4
31 Mar. 2014	955,5	3.811,3	938,5	169,6	316,3	6.191,2
30 Haz. 2014	749,7	3.968,1	968,8	178,9	296,7	6.162,2
30 Eyl. 2014	749,1	4.052,1	1.005,7	221,2	311,0	6.339,1
31 Ara. 2014	798,0	4.122,7	1.013,8	234,3	299,1	6.467,9
31 Mar. 2015	769,5	4.328,5	1.068,6	213,9	285,6	6.666,1
30 Haz. 2015	821,1	4.403,3	1.137,2	207,8	285,3	6.854,7
30 Eyl. 2015	837,2	4.427,9	1.171,5	202,1	266,5	6.905,2
31 Ara. 2015	865,0	4.452,8	1.259,1	201,5	283,0	7.061,4
31 Mar. 2016	797,1	4.557,7	1.280,1	225,0	261,6	7.121,5
30 Haz. 2016	898,2	4.618,9	1.341,7	221,6	263,3	7.343,7

Kaynak: KKTOMB

Tablo B.24: Mevduat (YP) - Vade Gruplarına Göre (Milyon TL)

Tarih	Vadesiz	1 Ay Vadeli	3 Ay Vadeli	6 Ay Vadeli	1 Yıl Vadeli	Toplam
31 Mar. 2013	690,4	1.717,3	439,7	147,7	550,5	3.545,6
30 Haz. 2013	788,4	1.779,7	500,0	120,6	674,6	3.863,3
30 Eyl. 2013	896,0	1.971,2	637,1	157,5	767,5	4.429,3
31 Ara. 2013	988,1	2.235,1	702,4	186,4	852,2	4.964,2
31 Mar. 2014	600,0	2.351,2	763,3	221,8	840,0	4.776,4
30 Haz. 2014	636,2	2.424,3	750,5	207,1	857,0	4.875,1
30 Eyl. 2014	691,0	2.521,8	841,8	242,1	875,0	5.171,7
31 Ara. 2014	671,5	2.621,7	896,3	258,7	857,7	5.305,9
31 Mar. 2015	710,8	2.705,9	974,5	252,5	948,2	5.591,9
30 Haz. 2015	830,8	2.919,9	1.065,5	318,8	1.010,3	6.145,3
30 Eyl. 2015	1.027,1	3.345,3	1.222,9	396,1	1.111,2	7.102,6
31 Ara. 2015	994,3	3.236,4	1.256,9	365,0	1.036,5	6.889,1
31 Mar. 2016	953,3	3.361,1	1.208,6	366,5	1.013,0	6.902,5
30 Haz. 2016	1.014,5	3.311,4	1.242,5	382,1	1.006,3	6.956,8

Kaynak: KKTCCMB

Tablo B.25: Mevduat (Toplam) - Türlerine Göre (Milyon TL)

Tarih	Resmi	Ticari	Tasarruf	Diğer	Bankalar	Toplam
31 Mar. 2013	590,2	1.015,7	7.022,6	274,8	298,3	9.201,6
30 Haz. 2013	602,0	1.258,1	7.304,9	271,5	384,6	9.821,1
30 Eyl. 2013	688,0	1.358,6	7.633,3	387,1	450,1	10.517,1
31 Ara. 2013	749,1	1.457,6	8.056,6	421,7	638,5	11.323,6
31 Mar. 2014	750,0	1.399,4	8.225,9	333,7	604,6	11.313,6
30 Haz. 2014	760,6	1.461,2	8.544,2	271,3	596,5	11.633,8
30 Eyl. 2014	767,0	1.610,1	8.850,1	283,6	705,2	12.216,0
31 Ara. 2014	760,4	1.696,1	9.016,1	301,2	799,4	12.573,2
31 Mar. 2015	746,3	1.854,6	9.366,2	291,0	750,8	13.008,9
30 Haz. 2015	792,2	2.063,5	9.858,0	286,3	805,0	13.805,0
30 Eyl. 2015	787,1	2.408,0	10.576,4	236,3	867,4	14.875,2
31 Ara. 2015	822,7	2.350,4	10.537,9	239,5	961,3	14.911,8
31 Mar. 2016	825,4	2.380,7	10.581,1	236,9	1.024,2	15.048,3
30 Haz. 2016	881,2	2.442,5	10.745,4	231,4	1.025,7	15.326,2

Kaynak: KKTCCMB

Tablo B.26: Mevduat (TP) - Türlerine Göre (Milyon TL)

Tarih	Resmi	Ticari	Tasarruf	Diğer	Bankalar	Toplam
31 Mar. 2013	500,8	615,8	4.262,7	189,3	87,4	5.656,0
30 Haz. 2013	502,5	769,7	4.407,5	174,8	103,3	5.957,8
30 Eyl. 2013	524,1	815,8	4.450,5	172,2	125,1	6.087,7
31 Ara. 2013	559,5	862,2	4.567,2	163,7	206,7	6.359,4
31 Mar. 2014	569,2	785,9	4.471,4	106,1	258,6	6.191,2
30 Haz. 2014	612,0	791,2	4.632,2	126,8	266,6	6.428,8
30 Eyl. 2014	594,3	868,7	4.737,8	138,3	357,8	6.696,9
31 Ara. 2014	577,2	879,8	4.875,8	135,1	399,0	6.866,9
31 Mar. 2015	552,5	965,0	5.006,1	142,5	331,0	6.997,1
30 Haz. 2015	588,9	1.015,5	5.120,9	129,4	276,2	7.130,9
30 Eyl. 2015	571,4	1.076,5	5.130,1	127,3	237,6	7.142,9
31 Ara. 2015	614,6	1.110,6	5.193,0	143,2	254,6	7.316,0
31 Mar. 2016	615,7	1.101,8	5.286,0	118,1	285,5	7.407,1
30 Haz. 2016	669,7	1.107,3	5.441,0	125,7	208,8	7.552,5

Kaynak: KKTOMB

Tablo B.27: Mevduat (YP) - Türlerine Göre (Milyon TL)

Tarih	Resmi	Ticari	Tasarruf	Diğer	Bankalar	Toplam
31 Mar. 2013	89,4	399,9	2.759,9	85,5	210,9	3.545,6
30 Haz. 2013	99,5	488,5	2.897,4	96,7	281,2	3.863,3
30 Eyl. 2013	163,8	542,8	3.182,8	214,9	325,1	4.429,4
31 Ara. 2013	189,7	595,4	3.489,4	257,9	431,8	4.964,2
31 Mar. 2014	180,8	613,4	3.754,6	227,6	346,0	5.122,4
30 Haz. 2014	148,5	670,0	3.912,1	144,5	329,8	5.204,9
30 Eyl. 2014	172,6	741,5	4.112,3	145,3	347,4	5.519,1
31 Ara. 2014	183,2	816,3	4.140,3	166,1	400,4	5.706,3
31 Mar. 2015	193,8	889,5	4.360,2	148,5	419,8	6.011,8
30 Haz. 2015	203,3	1.048,0	4.737,1	156,9	528,8	6.674,1
30 Eyl. 2015	215,8	1.331,5	5.446,3	108,9	629,8	7.732,3
31 Ara. 2015	208,1	1.239,8	5.345,0	96,3	706,6	7.595,8
31 Mar. 2016	209,7	1.279,0	5.295,1	118,8	738,6	7.641,2
30 Haz. 2016	211,6	1.335,2	5.304,3	105,6	817,0	7.773,7

Kaynak: KKTOMB

Tablo B.28: Para Arzı (Milyon TL)

Yıl	Devre	M1	Yüzde Değişim	M2	Yüzde Değişim	M3	Yüzde Değişim
2011	IV	1.560,7		8.021,7		8.623,7	
2012	I	1.445,9	-7,36	7.967,1	-0,68	8.587,4	-0,42
	II	1.490,4	3,08	8.133,7	2,09	8.769,5	2,12
	III	1.535,6	3,03	8.402,6	3,31	9.024,4	2,91
	IV	1.661,2	8,18	8.765,9	4,32	9.585,4	6,22
2013	I	1.690,9	1,79	8.958,1	2,19	9.608,9	0,25
	II	1.767,3	4,52	9.507,6	6,13	10.177,6	5,92
	III	1.853,2	4,86	9.994,6	5,12	10.787,2	5,99
	IV	1.963,4	5,95	10.562,0	5,68	11.345,1	5,17
2014	I	2.049,8	4,40	10.794,4	2,20	11.601,9	2,26
	II	2.152,4	5,01	11.130,9	3,12	11.957,3	3,06
	III	2.163,0	0,49	11.578,9	4,02	12.433,8	3,99
	IV	2.211,0	2,21	11.880,2	2,60	12.660,2	1,82
2015	I	2.338,5	5,77	12.470,8	4,97	13.249,2	4,65
	II	2.532,7	8,30	13.211,3	5,94	14.056,5	6,09
	III	2.829,9	11,74	14.279,5	8,09	15.106,7	7,47
	IV	2.841,2	0,40	14.215,9	-0,45	15.109,8	0,02
2016	I	2.797,9	-1,52	14.340,3	0,88	15.181,5	0,48
	II	2.935,9	4,93	14.579,3	1,67	15.552,1	2,44

Kaynak: KKTCCMB

Tablo B.29: Bankalar Yasası Altında Faaliyet Gösteren Lisanslı Bankalar

1	KIBRIS VAKIFLAR BANKASI LTD.
2	AKFİNANS BANK LTD.
3	CREDİTWEST BANK LTD.
4	NOVA BANK LTD.
5	ASBANK LTD.
6	KIBRIS İKTİSAT BANKASI LTD.
7	KIBRIS TÜRK KOOPERATİF MERKEZ BANKASI LTD.
8	LİMASOL TÜRK KOOPERATİF BANKASI LTD.
9	ŞEKERBANK (KIBRIS) LTD.
10	TÜRK BANKASI LTD.
11	UNİVERSAL BANK LTD.
12	VİYA BANK LTD.
13	YAKINDOĞU BANK LTD.
14	KIBRIS KAPİTAL BANK LTD.
15	KIBRIS FAİSAL İSLAM BANKASI LTD.
16	HSBC BANK A.Ş.
17	T. GARANTİ BANKASI A.Ş.
18	T. HALK BANKASI A.Ş.
19	T. İŞ BANKASI A.Ş.
20	TC ZİRAAT BANKASI A.Ş.
21	ING BANK A.Ş.
22	TÜRK EKONOMİ BANKASI A.Ş.

Kaynak: KKTOMB

Tablo B.30: Temel Ekonomik ve Sosyal Göstergeler

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
GSMH (Cari Fiyatlarla Milyon TL)	3.143,7	4.101,4	4.671,3	5.128,3	5.415,3	5.649,5	6.559,2	6.915,8	7.579,4	8.840,4	10.210,7	10.848,5 ^(T)
GSMH (Milyon ABD doları)	2.327,8	2.845,2	3.598,8	3.995,6	3.502,5	3.750,6	3.908,5	3.840,8	3.969,5	4.031,9	3.744,9	n.a
Fert Başına GSMH (Cari Fiyatlarla TL)	14.271	17.063	19.165	20.739	21.538	22.147	25.850	27.077	29.217	33.128	35.225	n.a
Fert Başına GSMH (ABD)	10.567	11.837	14.765	16.158	13.930	14.703	15.404	15.038	15.302	15.109	13.721	n.a
Enflasyon Oranı (%)	2,7	19,2	9,4	14,5	5,7	3,3	14,7	3,6	10,2	6,5	7,8	5,3 ^(T)
Mevduatlar (Milyon ABD doları) (2)	2.659,3	3.294,9	4.166,1	3.645,7	4.277,0	4.426,1	4.281,8	5.034,1	5.006,4	5.077,3	4.798,0	n.a
Döviz Rezervi (Milyon ABD doları)	1.597,6	2.030,9	2.072,1	1.802,6	1.974,7	2.069,1	2.116,4	1.775,6	1.555,7	1.379,0	n.a	n.a
İhracat (Milyon ABD doları) (3)	66,6	64,9	83,7	83,6	71,1	96,4	119,9	116,3	120,7	134,0	118,1	148,6 ^(T)
İthalat (Milyon ABD doları) (4)	1.255,5	1.376,2	1.539,2	1.680,7	1.326,2	1.604,2	1.699,9	1.703,9	1.699,4	1.538,8	1.274,7	1.944,7 ^(T)
Dış Ticaret Dengesi (Milyon ABD doları)	-1.188,9	-1.311,3	-1.455,5	-1.597,1	-1.255,1	-1.507,8	-1.580,0	-1.587,6	-1.578,7	-1.404,8	-1.156,6	-1.796,1 ^(T)
İhracat / İthalat (%)	5,6	4,7	5,1	4,4	5,4	6,0	9,0	7,2	7,1	7,5	7,6 ^(T)	7,6 ^(T)
Gelen Turist Sayısı	652.779	715.749	791.036	808.682	800.376	902.390	1.022.089	1.166.186	1.232.753	1.366.007	n.a	n.a
a) Türkiye	488.023	572.633	634.580	650.405	638.700	741.925	801.326	904.505	923.308	1.020.577	n.a	n.a
b) Diğer	164.756	143.116	156.456	158.277	161.676	160.465	220.763	261.681	309.445	345.430	n.a	n.a
Net Turizm Geliri (Milyon ABD doları)	328,8	303,2	381,0	383,7	390,7	405,8	459,4	571,9	613,4	691,6	746,7 ^(T)	772,8 ^(T)
İstihdam	85.583	91.815	89.787	91.223	91.550	93.498	93.470	96.539	97.867	103.149	101.936 ^(T)	104.047 ^(T)
İşsiz Sayısı	7.665	9.552	9.361	9.881	12.941	12.619	9.864	9.174	8.929	9.320	n.a	n.a
İşsizlik Oranı (%)	8,2	9,4	9,4	9,8	12,4	11,9	9,5	8,7	8,4	8,3	8,2 ^(T)	8,2 ^(T)
Nüfus (5)	220.289	257.513	268.011	274.436	283.736	277.680	283.281	292.129	301.988	313.626	n.a	n.a
Yıllık Nüfus Artışı (%)	1,0	16,9	4,1	2,4	3,4	1,1	1,7	1,5	1,5	1,4	n.a	n.a
Nüfus Yoğunluğu	68,0	79,4	82,7	84,7	87,5	85,7	87,4	90,1	93,1	96,7	n.a	n.a
Sağlık Giderleri / GSMH (%)	2,0	3,4	3,9	3,5	3,5	3,4	3,1	3,1	3,2	3,1	n.a	n.a
Sağlık Giderleri / Bütçe (%)	6,0	7,2	8,6	7,6	7,4	7,3	7,2	7,3	7,4	7,6	n.a	n.a
Yıllık Ortalama 1 ABD = TL	1.3505	1.4415	1.2980	1.2835	1.5461	1.5063	1.6782	1.8006	1.9094	2.1926	2.7266	n.a

1) Dış yardımlar dâhil değildir.

2) Türk Lirası mevduatlar ile döviz mevduatları içermektedir.

3) Kıbrıs Rum kesimine yapılan ihracat dâhil değildir.

4) Hidrokarbon İthalatı dâhil değildir.

5) De-jure

(T) Tahmin

(n.a.) Not available (Bilgi mevcut değildir.)

Kaynak: DPÖ, KKTMB, Ticaret Dairesi, Turizm Planlama Dairesi.

Tablo B.31: Gayri Safi Milli Hasıladaki Sektörel Gelişmeler (Cari Fiyatlarla Milyon TL)

Sektörler	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016 ^(T)
1. Tarım	214,2	249,4	288,2	259,2	300,6	330,3	366,4	386,5	405,0	489,3	609,7	645,3
2. Sanayi	281,0	377,5	430,8	542,8	516,7	552,4	558,5	587,1	636,6	779,7	937,6	971,0
3. İnşaat	164,9	314,8	364,4	362,2	346,4	312,1	408,5	335,8	370,7	370,2	480,5	479,8
4. Ticaret - Turizm	541,4	617,5	630,3	721,7	766,3	900,0	1.216,8	1.385,3	1.527,9	1.829,1	2.012,9	2.288,9
5. Ulaştırma - Haberleşme	328,8	437,2	533,4	614,5	597,3	525,2	553,1	642,9	711,4	788,0	896,6	948,5
6. Mali Müesseseler	195,5	259,3	309,4	357,8	388,4	404,4	472,6	506,0	579,7	637,4	719,4	758,4
7. Konut Gelirleri	70,3	117,7	144,2	175,9	202,5	220,6	274,4	305,8	358,2	398,9	456,2	474,7
8. Serbest Meslek ve Hizmetler	307,9	441,9	493,5	525,2	609,3	652,3	727,5	801,8	891,6	1.026,1	1.422,6	1.256,5
9. Kamu Hizmetleri	628,1	808,0	1.003,5	1.104,0	1.201,2	1.180,1	1.294,3	1.294,9	1.349,9	1.603,6	1.715,2	1.971,2
10. İthalat Vergileri	338,3	364,7	406,7	416,6	447,6	536,3	637,0	709,1	775,9	936,4	971,8	1.074,7
11. GSYH	3.070,4	3.988,1	4.604,3	5.079,9	5.376,3	5.614,1	6.509,0	6.955,1	7.606,9	8.858,6	10.222,5	10.868,8
12. Net Dış Alem Faktör Gelirleri	73,3	113,3	66,9	48,4	38,9	35,4	50,2	-39,3	-27,5	-18,2	-11,8	-20,3
GSMH	3.143,7	4.101,4	4.671,2	5.128,3	5.415,3	5.649,5	6.559,2	6.915,8	7.579,4	8.840,4	10.210,7	10.848,5

(T) Tahmin

Kaynak: DPÖ

Tablo B.32: Gayri Safi Yurt İçi Hasılanın Yüzde Dağılımı

Sektörler	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
1. Tarım	7,0	6,3	6,3	5,1	5,6	5,9	5,6	5,6	5,3	5,5	6,0
2. Sanayi	9,2	9,5	9,4	10,7	9,6	9,8	8,6	8,4	8,4	8,8	9,2
2.1. Taş Ocakçılığı	0,6	1,0	1,1	0,8	0,7	0,6	0,7	0,6	0,6	0,5	0,7
2.2. İmalat Sanayi	4,8	4,5	4,4	4,0	3,2	2,3	2,5	2,8	2,9	3,1	3,7
2.3. Elektrik-Su	3,8	3,9	3,9	5,9	5,8	6,9	5,3	5,1	4,8	5,1	4,8
3. İnşaat	5,4	7,9	7,9	7,1	6,5	5,6	6,3	4,8	4,9	4,2	4,7
4. Ticaret - Turizm	17,6	15,5	13,7	14,2	14,3	16,0	18,7	19,9	20,1	20,6	19,7
4.1. Toptan ve Perakende Ticaret	12,1	12,1	9,5	9,7	9,0	10,7	11,1	11,4	11,2	12,3	10,7
4.2. Otelcilik ve Lokantacılık	5,6	5,6	4,2	4,5	5,2	5,4	7,6	8,5	8,9	8,3	9,0
5. Ulaştırma - Haberleşme	10,7	10,7	11,6	12,1	11,1	9,4	8,5	9,3	9,4	8,9	8,8
6. Mali Müesseseler	6,4	6,5	6,7	7,1	7,2	7,2	7,2	7,3	7,6	7,2	7,0
7. Konut Sahipliği	2,3	3,0	3,1	3,5	3,8	3,9	4,2	4,4	4,7	4,5	4,4
8. Serbest Meslek ve Hizmetler	10,0	11,1	10,7	10,3	11,3	11,6	11,2	11,5	11,7	11,6	13,9
9. Kamu Hizmetleri	20,4	20,3	21,8	21,7	22,3	21,0	19,9	18,6	17,7	18,1	16,8
10. İthalat Vergileri	11,0	9,2	8,8	8,2	8,3	9,6	9,8	10,2	10,2	10,6	9,5
GSYH	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Kaynak: DPÖ

Tablo B.33: Ekonominin Genel Dengesi (Cari Fiyatlarla Milyon TL)

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015 ^(T)	2016 ^(T)
1. Toplam Kaynaklar	4.394,9	4.996,3	5.629,3	5.516,7	6.065,0	6.849,7	7.141,1	7.664,8	8.866,0	9.268,0	10.051,4
2. Toplam Yatırımlar	1.018,0	1.089,2	1.049,1	946,6	1.049,6	1.266,5	1.175,5	1.147,8	1.276,7	1.560,8	1.729,4
3. Toplam Tüketim	3.376,8	3.907,1	4.580,1	4.570,0	5.015,4	5.583,1	5.965,6	6.516,9	7.589,3	7.707,2	8.322,0
4. Kamu Harcanabilir Geliri	756,0	904,7	1.105,6	751,9	962,2	1.059,2	1.491,8	1.341,3	1.688,9	1.557,9	1.631,8
5. Özel Harcanabilir Gelir	3.345,4	3.766,5	4.022,7	4.663,3	4.687,3	5.449,9	5.424,0	6.238,1	7.151,5	7.434,9	8.104,4
6. Özel Tasarruf Oranı (%)	28,6	29,0	20,1	33,9	26,0	28,0	20,8	25,0	23,3	25,3	25,6
7. Toplam Yurt İçi Tasarruflar	724,6	764,2	548,2	845,2	634,1	976,1	950,3	1.062,5	1.251,0	1.285,6	1.414,2

(T) Tahmin

Kaynak: DPÖ

Tablo B.34: Sektörel Katma Değerlerin Reel Büyüme Hızları (%)

Sektörler	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016 ^(T)
1. Tarım	2,8	-3,2	0,4	-18,2	8,2	10,0	10,8	3,7	-1,6	4,8	14,5	8,0
2. Sanayi	6,4	20,0	-0,9	-10,3	-9,1	-0,2	3,4	-0,7	1,7	8,5	19,5	2,7
3. İnşaat	18,9	68,1	4,2	-8,0	-18,5	3,8	3,3	-16,0	-0,3	-4,5	6,5	3,5
4. Ticaret-Turizm	20,8	9,5	-2,7	-2,1	-8,7	18,3	6,0	6,1	1,4	8,5	-0,8	4,1
5. Ulaştırma-Haberleşme	14,2	-0,7	-3,6	2,2	-2,8	-20,0	-4,3	5,7	2,0	3,2	5,7	3,5
6. Mali Müesseseler	4,2	8,9	6,3	9,6	1,7	0,3	1,4	8,1	7,5	0,8	1,7	2,5
7. Konut Sahipliği	3,4	20,1	4,6	2,7	3,8	4,0	3,9	3,7	3,2	2,6	3,0	3,6
8. Serbest Meslek ve Hizmetler	19,1	12,5	6,6	4,3	3,4	-5,3	4,3	1,5	2,3	8,8	9,5	4,0
9. Kamu Hizmetleri	6,8	2,4	8,2	1,2	-5,0	0,4	2,8	1,9	1,4	-0,1	0,1	1,5
10. İthalat Vergileri	29,7	-0,6	12,3	-0,8	-7,1	18,6	3,9	8,9	-2,1	7,9	-9,6	2,8
11. GSYH	13,8	12,7	2,8	-2,9	-5,5	3,7	3,9	1,8	1,1	4,8	4,0	3,8
12. Net Dış Alem Faktör Gelirleri	7,4	34,1	-47,3	-36,4	-28,2	-9,8	27,1	-174,5	35,3	40,5	41,9	0,0
GSMH	13,5	13,2	1,5	-3,4	-5,7	3,6	4,0	0,5	1,3	4,9	4,1	3,6

(T) Tahmin

Kaynak: DPÖ

Tablo B.35: Sabit Sermaye Yatırımlarının Sektörel Dağılımı (Cari Fiyatlarla TL)

Sektörler	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014 ^(T)
1. Tarım	30.288.995,7	37.031.696,5	25.096.397,8	33.118.594,9	27.058.393,7	49.136.362,5	51.058.138,0	54.190.288,2	71.537.594,6	80.677.502,9
2. Sanayi	84.573.998,0	154.480.514,6	188.370.607,1	199.708.263,8	103.835.938,2	142.669.112,1	196.282.358,0	182.282.511,4	134.113.143,5	176.634.576,1
3. İnşaat	43.258.675,4	34.687.310,1	20.913.624,0	14.016.685,2	14.168.717,1	18.049.456,8	23.777.795,6	20.184.643,4	18.218.607,7	20.150.461,1
4. Ticaret-Turizm	68.847.433,3	90.649.789,0	101.226.532,6	82.215.951,7	55.600.413,0	71.044.040,8	204.894.425,1	99.378.955,6	97.417.516,7	71.348.563,4
5. Ulaştırma-Haberleşme	86.087.316,9	125.687.146,5	71.995.694,2	97.322.396,4	92.568.156,3	143.832.803,7	94.706.890,3	125.649.623,3	124.633.379,9	135.985.389,6
6. Mali Müesseseler	9.103.826,6	10.069.587,4	11.418.664,9	14.893.304,4	24.946.590,4	12.573.295,1	10.385.135,1	14.068.264,1	12.817.823,9	11.376.122,8
7. Konut Sahipliği	204.215.564,9	353.405.768,1	466.969.956,7	480.192.774,8	427.358.059,0	403.403.564,2	506.363.162,1	450.364.349,3	543.245.804,8	512.905.263,9
8. Serbest Meslek ve Hizmetler	25.959.956,5	49.092.282,6	88.371.762,0	78.727.130,8	122.716.573,1	143.639.163,1	68.177.274,4	71.148.838,9	57.283.971,0	84.963.240,3
9. Kamu Hizmetleri	93.124.289,1	37.031.696,5	89.918.968,8	62.507.292,3	62.094.630,6	32.150.546,4	54.257.302,8	77.170.851,6	88.418.427,5	71.785.372,6
Toplam	645.460.056,4	966.659.314,9	1.064.282.208,1	1.062.702.394,2	930.347.471,4	1.016.498.344,7	1.209.955.946,4	1.094.397.325,7	1.147.686.269,5	1.165.826.492,7

(T) Tahmin
Kaynak: DPÖ

Tablo B.36: Kamu Kesimi Genel Dengesi (Cari Fiyatlarla TL)

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014 ^(T)
1. Kamu Gelirleri	1.253.787.499,2	1.524.019.743,1	1.739.498.572,7	1.986.206.692,7	1.862.053.831,4	2.089.052.564,2	2.303.325.976,6	2.773.761.861,1	2.796.812.940,2	3.303.034.133,3
2. Transferler	692.099.945,0	768.021.456,6	834.788.680,2	944.710.702,4	1.110.115.570,6	1.126.848.647,3	1.244.081.261,1	1.281.938.535,1	1.455.510.968,5	1.614.102.550,8
3. Kamu Harcanabilir Geliri	561.687.554,2	755.998.286,5	904.709.892,4	1.041.495.990,3	751.938.260,8	962.203.916,8	1.059.244.715,5	1.491.823.326,0	1.341.301.971,7	1.688.931.582,5
4. Kamu Cari Giderleri	749.134.768,6	988.884.634,8	1.231.306.843,6	1.366.456.132,8	1.487.589.785,8	1.547.895.080,9	1.621.100.773,5	1.667.829.509,0	1.836.123.617,8	2.101.198.831,6
5. Kamu Tasarrufu	-187.447.214,4	-232.886.348,3	-326.596.951,2	-324.960.142,5	-735.651.525,0	-585.691.164,1	-561.856.058,0	-176.006.183,0	-494.821.646,1	-412.267.249,1
6. Kamu Yatırımı	181.099.777,0	315.787.586,7	255.504.843,5	281.025.335,4	185.112.669,3	181.161.264,3	196.745.696,8	237.422.206,9	183.704.785,6	242.524.709,3
7. Kamu Finansman Gereği	368.546.991,4	548.673.935,0	582.101.794,7	605.985.477,9	920.764.194,3	766.852.428,4	758.601.754,8	413.428.389,9	678.526.431,7	654.791.958,4

(T) Tahmin
Kaynak: DPÖ

Tablo B.37: Özel Kesim Genel Dengesi (Cari Fiyatlarla TL)

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
1. Özel Harcanabilir Gelir	2.582.012.057,4	3.345.388.904,0	3.766.545.993,5	4.086.838.144,1	4.663.342.438,0	4.687.331.019,2	5.499.929.813,2	5.424.008.303,3	6.238.101.304,5	7.151.456.425,1
2. Özel Tüketim	2.081.696.686,2	2.387.947.714,7	2.675.778.431,4	3.213.685.863,7	3.082.454.773,9	3.467.492.896,7	3.962.008.014,7	4.297.745.493,7	4.680.794.290,1	5.488.140.753,7
3. Özel Tasarruf	500.315.371,2	957.441.189,3	1.090.767.562,1	873.152.280,4	1.580.887.664,1	1.219.838.122,5	1.537.921.798,5	1.126.262.809,6	1.557.307.014,4	1.663.315.671,4
4. Özel Yatırım	504.911.529,8	702.256.654,3	833.684.967,4	768.116.852,5	761.493.469,8	868.423.234,0	1.069.816.463,7	938.089.479,7	964.130.762,7	1.034.177.133,0
5. Özel Tasarruf-Yatırım Farkı	-4.596.158,6	255.184.535,0	257.082.594,7	105.035.427,9	819.394.194,3	351.414.888,5	468.105.334,8	188.173.329,9	593.176.251,7	629.138.538,4

Kaynak: DPÖ

Tablo B.38: Devlet Bütçe Dengesi (Cari Fiyatlarla TL)

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014 ^(*)
I. Bütçe Gelirleri	1.249.910.179,1	1.509.540.794,2	1.912.021.359,7	1.928.800.834,9	1.850.579.976,4	2.094.884.139,9	2.342.746.054,0	2.733.508.126,6	2.717.380.643,9	3.207,9
1. Yerel Gelirler	1.042.305.418,6	1.215.615.338,9	1.628.462.492,5	1.634.990.825,2	1.577.760.033,6	1.791.246.833,6	1.952.147.952,7	2.338.729.397,3	2.286.524.201,4	2.708,7
2. Dış Yardımlar	207.604.760,5	293.925.455,2	283.558.867,2	293.810.009,7	272.819.942,9	303.637.306,3	390.598.101,3	394.778.729,3	430.856.442,4	499,2
II. Bütçe Giderleri	1.500.220.978,1	1.923.710.074,6	2.125.063.562,9	2.364.729.328,4	2.575.108.349,3	2.660.956.990,0	2.844.717.192,2	2.964.278.216,8	3.261.442.097,7	3.635,4
1. Cari Giderler	571.203.866,0	742.526.703,9	932.560.258,6	1.024.958.715,7	1.103.415.414,9	1.140.049.984,5	1.159.028.230,4	1.199.857.540,4	1.295.770.450,0	1.495,5
2. Transferler	700.234.763,2	784.546.989,9	844.881.606,6	974.597.265,7	1.154.300.902,4	1.169.441.199,0	1.254.351.944,3	1.319.785.540,6	1.458.418.886,8	1.580,4
3. Savunma	80.145.649,0	118.843.456,0	120.047.875,5	146.813.407,4	167.395.579,2	163.327.202,5	199.979.873,2	194.687.299,6	201.795.988,0	227,5
4. Yatırımlar	148.636.700,0	277.792.924,8	227.573.822,2	218.359.939,6	149.996.452,8	188.138.604,0	231.357.144,3	249.947.836,2	305.456.773,0	362,0
III. Bütçe Dengesi	-250.310.799,0	-414.169.280,4	-287.087.316,2	-474.386.821,0	-759.185.805,2	-566.072.850,1	-501.971.138,2	-230.770.090,2	-544.061.453,9	-427,6

(*) Milyon TL

Kaynak: DPÖ

Tablo B.39: Devlet Bütçe Dengesi (GSMH Yüzdesi)

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
I. Bütçe Gelirleri	39,8	36,8	40,9	37,6	34,2	37,1	35,7	39,5	35,9	36,3
1. Yerel Gelirleri	33,2	29,6	34,9	31,9	29,1	31,7	29,8	33,8	30,2	30,6
2. Dış Yardımlar ve Krediler	6,6	7,2	6,1	5,7	5,0	5,4	6,0	5,7	5,7	5,6
II. Bütçe Giderleri	47,7	46,9	45,5	46,1	47,6	47,1	43,4	42,9	43,0	41,1
1. Cari Giderler	18,2	18,1	20,0	20,0	20,4	20,2	17,7	17,3	17,1	16,6
2. Transferler	22,3	19,1	18,1	19,0	21,3	20,7	19,1	19,1	19,2	17,9
3. Savunma	2,5	2,9	2,6	2,9	3,1	2,9	3,0	2,8	2,7	2,6
4. Yatırımlar	4,7	6,8	4,9	4,3	2,8	3,3	3,5	3,6	4,0	4,1
III. Bütçe Dengesi	-7,9	-10,1	-4,6	-8,5	-13,4	-10,0	-7,7	-3,3	-7,2	-4,8

Kaynak: DPÖ

Tablo B.40: Ödemeler Dengesi (Milyon ABD doları)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
1. Cari İşlemler Dengesi	-14,1	-276,3	-203,6	-250,4	-390,3	-65,4	-275,8	-173,1	-125,1	-44,7	-11,7
2. Sermaye Hareketleri Dengesi	254,7	283,2	390,9	335,0	410,5	495,0	438,5	326,5	346,2	259,7	186,9
3. Rezerv Hareketleri (- Artış, + Azalış)	-322	-53	-433,3	-41,2	269,5	-172,1	-94,4	-47,3	-340,8	-219,9	-176,7
4. Net Hata ve Noksan	81,4	46,1	246,0	-43,4	-289,7	-257,5	-68,3	-106,1	119,7	4,9	1,5

Kaynak: DPÖ

Tablo B.41: Bir Önceki Yılın Aralık Ayına Göre Tüketici Fiyatları Endeksi Yüzde Değişim Oranları

Aylar	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Ocak	4,3	2,6	1,8	3,4	0,7	-0,9	1,0	1,3	1,6	-0,1	-0,27	1,39	-0,70	1,00	2,09	-0,88	0,47
Şubat	10,7	5,9	3,9	6,0	0,3	-0,9	0,7	2,0	2,2	0,1	-0,31	2,10	-0,95	0,46	4,43	-2,14	0,31
Mart	16,6	13,3	6,2	7,9	1,8	-0,9	2,5	3,5	3,8	1,1	0,00	3,88	-0,03	0,66	5,02	-0,41	0,09
Nisan	19,8	30,7	7,3	9,8	2,4	0,5	4,2	4,2	6,3	1,2	0,71	4,85	1,83	1,51	5,38	1,09	1,09
Mayıs	21,0	34,5	7,3	12,9	4,6	-0,2	6,4	4,3	7,9	2,5	0,29	6,46	1,69	1,80	4,56	2,73	1,86
Haziran	25,3	39,2	8,2	9,0	4,2	-0,4	8,5	3,4	9,8	3,2	0,31	5,95	0,73	3,30	4,89	3,18	2,33
Temmuz	32,2	43,3	11,4	6,9	4,2	-0,2	10,2	3,6	11,5	0,8	0,92	7,02	-0,28	3,21	5,15	1,90	3,23
Ağustos	38,9	50,8	15,2	7,1	6,5	0,5	12,6	5,9	11,3	2,6	1,92	9,49	0,84	4,17	5,77	2,72	
Eylül	42,9	59,7	16,9	9,1	8,4	2,0	15,9	7,7	14,3	3,3	2,58	10,39	2,57	6,30	5,84	5,78	
Ekim	46,4	69,1	20,7	10,9	10,3	2,5	18,6	9,3	15,6	4,9	3,61	11,90	3,52	7,89	7,69	7,39	
Kasım	49,2	71,9	21,9	11,7	10,9	2,3	19,0	9,0	16,4	6,0	3,54	13,91	3,61	8,29	6,97	6,38	
Aralık	53,2	76,8	24,5	12,6	11,6	2,7	19,2	9,4	14,5	5,7	3,27	14,72	3,60	10,22	6,49	7,78	

Kaynak: DPÖ

Tablo B.42: KKTC ve T.C. Enflasyon Oranları

Yıllar	KKTC	TC	Yıllar	KKTC	TC	Yıllar	KKTC	TC
1984	70,7	49,7	1998	66,5	69,7	2012	3,60	6,16
1985	43,0	44,2	1999	55,3	68,8	2013	10,22	7,40
1986	48,1	30,7	2000	53,2	39,0	2014	6,49	8,17
1987	43,0	55,1	2001	76,8	68,5	2015	7,78	8,81
1988	62,6	77,1	2002	24,5	29,8			
1989	51,8	64,3	2003	12,6	18,4			
1990	69,4	60,4	2004	11,6	9,3			
1991	46,3	71,1	2005	2,7	7,7			
1992	63,4	66,0	2006	19,2	9,7			
1993	61,2	71,1	2007	9,4	8,4			
1994	215,0	125,5	2008	14,5	10,1			
1995	72,2	76,1	2009	5,7	6,5			
1996	87,5	79,8	2010	3,2	6,4			
1997	81,7	99,1	2011	14,7	10,4			

Kaynak: DPÖ, TCMB

Tablo B.43: Tüketici Fiyatları Endeksi (2008 = 100 Temel Yılı)

Ana Harcama Gruplarının Bir Önceki Aya Göre Değişime Etkileri

Ana Gruplar	2016											
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1. Gıda ve Alkolsüz İçecekler	0,62	-0,10	-0,48	0,14	-0,38	-0,60	0,62					
2. Alkollü İçecekler ve Tütün	0,00	0,07	0,09	0,01	0,01	0,01	0,36					
3. Giyim ve Ayakkabı	-0,41	-0,43	0,27	0,71	0,06	0,16	-0,15					
4. Konut, Su, Elekt., Gaz ve Diğer Yakıtlar	0,03	-0,04	-0,05	-0,34	0,12	0,22	-0,17					
5. Mobilya, Ev Aletleri ve Ev Bakım Hizmetleri	0,02	0,00	0,11	0,01	0,01	0,02	0,01					
6. Sağlık	0,07	0,02	0,05	0,03	0,13	0,01	0,00					
7. Ulaştırma	0,11	0,15	-0,23	0,35	0,65	0,41	0,07					
8. Haberleşme	0,00	0,00	0,00	-0,01	0,01	0,01	0,01					
9. Eğlence ve Kültür	-0,06	0,00	0,06	0,02	0,02	0,01	0,04					
10. Eğitim	0,06	0,01	-0,04	-0,01	0,06	-0,01	-0,04					
11. Lokanta ve Oteller	-0,06	0,05	0,02	0,06	0,03	0,15	0,08					
12. Çeşitli Mal ve Hizmetler	0,09	0,10	-0,01	0,02	0,04	0,07	0,05					
Genel	0,47	-0,17	-0,21	0,99	0,76	0,46	0,88					

Kaynak: DPÖ

Tablo B.44: Asgari Ücret Gelişmeleri

Yıllar	Asgari Ücret (TL / YTL)	Uygulama Tarihi
1990	340.500	01.01.1990
1991	520.000	01.01.1991
1992	806.000	01.01.1992
1993	1.373.000	01.01.1993
1994	3.000.000	01.01.1994
1994	5.000.000	01.08.1994
1995	9.420.000	01.01.1995
1995	11.590.000	01.09.1995
1996	14.800.000	01.01.1996
1997	23.000.000	01.01.1997
1997	33.800.000	01.09.1997
1998	50.250.000	01.01.1998
1998	67.000.000	01.09.1998
1999	85.000.000	01.01.1999
1999	103.000.000	01.01.1999
2000	137.000.000	01.01.2000
2000	160.000.000	01.07.2000
2001	200.000.000	01.01.2001
2001	240.000.000	01.08.2001
2002	320.000.000	01.01.2002
2002	380.000.000	01.10.2002
2003	440.000.000	01.01.2003
2003	500.000.000	01.08.2003
2004	550.000.000	01.03.2004
2004	627.000.000	01.07.2004
2005	720 (YTL)	01.06.2005
2006	780 (YTL)	01.01.2006
2006	860 (YTL)	01.08.2006
2007	950 (YTL)	01.02.2007
2008	1.060 (YTL)	01.01.2008
2008	1.190 (YTL)	01.09.2008
2009	1.237	01.10.2009
2011	1.300	01.01.2011
2013	1.415	01.01.2013
2014	1.560	01.01.2014
2014	1.675	01.11.2014
2015	1.730	01.09.2015

Kaynak: DPÖ

Tablo B.45: Akaryakıt Perakende Satış Fiyatları

Tarih	Kurşunsuz Benzin		Euro Dizel	Motorin	Gazyağı
	95 Oktan	97 Oktan			
26.06.2013	3,15	3,27	3,27	3,00	3,00
10.07.2013	3,17	3,29	3,32	3,07	3,07
24.07.2013	3,29	3,45	3,44	3,07	3,07
07.08.2013	3,26	3,43	3,43	3,06	3,06
05.09.2013	3,42	3,59	3,58	3,21	3,21
19.09.2013	3,39	3,56	3,58	3,21	3,21
03.10.2013	3,34	3,51	3,51	3,15	3,15
22.10.2013	3,35	3,52	3,52	3,16	3,16
05.11.2013	3,31	3,48	3,50	3,14	3,14
17.12.2013	3,41	3,58	3,59	3,22	3,22
10.01.2014	3,50	3,67	3,66	3,29	3,29
31.01.2014	3,58	3,75	3,73	3,36	3,36
21.02.2014	3,62	3,79	3,73	3,36	3,36
14.03.2014	3,67	3,85	3,77	3,37	3,37
04.04.2014	3,67	3,85	3,72	3,32	3,32
29.04.2014	3,67	3,85	3,68	3,28	3,28
21.05.2014	3,63	3,81	3,66	3,26	3,26
12.06.2014	3,63	3,81	3,64	3,25	3,25
03.07.2014	3,76	3,94	3,75	3,35	3,35
24.07.2014	3,74	3,92	3,71	3,31	3,31
14.08.2014	3,70	3,89	3,71	3,31	3,31
26.09.2014	3,69	3,88	3,70	3,29	3,29
17.10.2014	3,64	3,83	3,65	3,24	3,24
07.11.2014	3,49	3,68	3,53	3,12	3,12
28.11.2014	3,42	3,61	3,48	3,07	3,07
19.12.2014	3,18	3,37	3,26	2,86	2,86
14.01.2015	2,99	3,18	3,06	2,67	2,67
04.02.2015	2,95	3,14	2,97	2,58	2,58
25.02.2015	3,04	3,23	3,06	2,67	2,67
18.03.2015	3,13	3,32	3,15	2,76	2,76
01.05.2015	3,31	3,50	3,32	2,93	2,93
23.05.2015	3,40	3,59	3,41	3,02	3,02
07.07.2015	3,40	3,59	3,39	2,99	2,99
28.07.2015	3,30	3,49	3,22	2,82	2,82
18.08.2015	3,27	3,46	3,22	2,82	2,82
09.09.2015	3,27	3,46	3,22	2,85	2,85
30.09.2015	3,29	3,48	3,26	2,92	2,92
21.10.2015	3,27	3,46	3,23	2,92	2,92
16.01.2016	3,18	3,38	3,07	2,86	2,86
23.01.2016	3,18	3,38	2,97	2,86	2,86
06.02.2016	3,12	3,32	2,86	2,86	2,86
19.03.2016	3,20	3,40	2,94	2,94	2,94
05.05.2016	3,27	3,47	3,03	2,94	3,02
26.05.2016	3,39	3,59	3,20	-	3,17
17.06.2016	3,41	3,61	3,29	-	3,26

Kaynak: Ekonomi ve Enerji Bakanlığı

Tablo B.46: İstihdam Edilen Nüfusun Sektörel Dağılımı (Hanehalkı İşgücü Anketlerine göre)

Sektörler	2006		2007		2008		2009		2010		2011		2012		2013		2014	
	Nüfus	%	Nüfus	%	Nüfus	%	Nüfus	%	Nüfus	%	Nüfus	%	Nüfus	%	Nüfus	%	Nüfus	%
1. Tarım, Ormançılık, Avcılık ve Balıkçılık	4.378	4,8	3.170	3,5	3.171	3,5	4.432	4,8	5.300	5,7	3.377	3,61	3.892	4,03	4.901	5,01	4.017	3,9
2. Madencilik ve Taşocakçılığı	113	0,1	115	0,1	113	0,1	106	0,1	73	0,1	39	0,04	179	0,19	157	0,16	119	0,1
3. İmalat Sanayi	8.006	8,7	7.679	8,5	7.171	7,9	7.312	8,0	8.393	9,0	6.636	7,1	6.632	6,87	5.961	6,09	8.075	7,8
4. Elektrik, Gaz, Su	644	0,7	1.103	1,2	860	0,9	952	1,0	1.051	1,1	1.286	1,38	1.356	1,4	1.421	1,45	1.787	1,7
5. İnşaat ve Bayındırlık İşleri	9.590	10,4	9.664	10,8	10.491	11,5	9.204	10,1	7.746	8,3	6.496	6,95	7.224	7,48	7.139	7,29	8.096	7,8
6. Toptan ve Perakende Ticaret	16.757	18,3	17.340	19,3	16.123	17,7	15.609	17,0	16.547	17,7	17.256	18,46	16.141	16,72	16.689	17,05	18.817	18,2
7. Lokanta ve Oteller	5.755	6,3	5.493	6,1	5.941	6,5	7.316	8,0	7.470	8,0	7.553	8,08	9518	9,86	8.007	8,18	8.859	8,6
8. Ulaştırma, Haberleşme ve Depolama	5.250	5,7	5.017	5,6	6.082	6,7	4.872	5,3	5.026	5,4	5.282	5,65	5.156	5,34	6.133	6,27	6.431	6,2
9. Mali Aracı Kuruluşlar	3.541	3,9	3.142	3,5	3.638	4,0	3.777	4,1	3.498	3,7	3.560	3,81	3.312	4,43	3.404	3,48	3.730	3,6
10. Gayrimenkul Kiralama	3.319	3,6	4.120	4,6	3.004	3,3	4.180	4,6	4.686	5,0	5.481	5,86	6.714	6,95	5.931	6,06	7.989	7,7
11. Kamu Yönetimi	14.969	16,3	14.344	16,0	14.854	16,3	15.417	16,8	15.669	16,8	17.428	18,65	15.775	16,34	18.559	18,96	15.081	14,6
12. Eğitim Hizmetleri	9.743	10,6	9.479	10,6	9.715	10,6	10.182	11,1	9.149	9,8	9.967	10,66	10.028	10,39	10.040	10,26	9.493	9,2
13. Sağlık İşleri	2.931	3,2	3.013	3,4	2.907	3,2	2.533	2,8	2.481	2,7	3.020	3,23	3.487	3,61	2.838	2,9	3.130	3,0
14. Diğer Toplumsal Hizmetler	6.821	7,4	6.108	6,8	7.151	7,8	5.658	6,2	6.408	6,9	6.086	6,51	7.125	7,38	6.688	6,83	7.524	7,3
Toplam	91.815	100	89.787	100	91.223	100	91.550	100	93.498	100	93.470	100	96.539	100	97.868	100	103.149	100

Kaynak: DPÖ

Tablo B.47: KKTC'nin Ülke Gruplarına Göre İhracatı (\$)

Yıllar	Türkiye	Avrupa Birliği Ülkeleri	Diğer Avrupa Ülkeleri	Orta Doğu Ülkeleri	Diğer Ülkeler	Toplam İhracat
2005	34.144.209	17.126.856	6.917.539	6.852.957	1.574.261	66.615.822
2006	30.875.362	9.708.799	9.805.754	11.543.938	2.933.694	64.867.547
2007	48.907.443	13.225.555	7.369.006	9.702.231	4.480.578	83.684.813
2008	41.770.636	17.147.124	4.953.414	14.220.270	5.572.694	83.664.138
2009	38.482.808	13.156.210	1.206.347	13.833.521	4.384.880	71.063.766
2010	44.741.216	11.816.654	3.475.821	31.104.188	5.282.030	96.419.909
2011	61.333.755	9.515.772	1.514.866	36.886.525	10.645.168	119.896.086
2012	58.878.076	8.678.585	1.014.857	39.821.898	9.873.712	116.267.128
2013	62.969.817	9.145.514	2.733.484	38.472.891	7.359.533	120.681.239
2014	78.446.382	8.304.840	835.323	40.583.800	5.814.745	133.985.090
2015	66.228.636	6.195.720	3.928.539	35.611.170	6.114.736	118.078.801
2016 (Ocak – Mayıs)	36.938.815	2.821.798	707.284	13.198.776	1.219.617	54.886.290

Kaynak: Ekonomi ve Enerji Bakanlığı

Tablo B.48: KKTC'nin Ülke Gruplarına Göre İthalatı (\$)

Yıllar	Türkiye	Avrupa Birliği Ülkeleri	Uzak Doğu Ülkeleri	Diğer Avrupa Ülkeleri	Orta Doğu Ülkeleri	Diğer Ülkeler	Toplam İthalat
2005	817.348.068	264.336.128	85.160.122	23.586.046	50.148.935	14.900.227	1.255.479.526
2006	946.978.969	247.072.030	82.977.243	16.460.425	65.267.005	17.464.606	1.376.220.278
2007	1.044.965.855	248.220.981	111.304.222	40.423.905	66.253.726	28.022.604	1.539.191.293
2008	1.172.502.792	236.344.802	109.156.742	78.503.072	56.482.297	27.673.475	1.680.657.180
2009	923.438.219	205.604.209	87.720.997	30.311.431	52.507.371	26.582.965	1.326.165.192
2010	1.137.378.970	251.285.189	90.266.660	29.873.873	69.000.395	26.375.578	1.604.180.665
2011	1.165.712.306	286.204.302	82.493.886	42.982.735	87.880.256	34.654.478	1.699.927.963
2012	1.234.214.030	247.749.409	81.109.808	28.245.460	81.484.144	31.111.112	1.703.913.963
2013	1.155.334.547	257.018.820	113.400.316	59.110.065	86.239.017	28.323.666	1.699.426.431
2014	995.563.199	238.330.438	125.280.677	70.915.525	75.481.630	33.204.743	1.538.776.212
2015	797.355.111	243.834.086	102.206.314	39.977.286	64.041.693	27.297.213	1.274.711.703
2016 (Ocak – Mayıs)	332.816.966	110.828.204	45.946.716	19.598.894	23.655.838	15.907.666	548.754.284

Kaynak: Ekonomi ve Enerji Bakanlığı

Tablo B.49: KKTC'ye giriş yapan yolcuların limanlara göre dağılımı

Yıllar	Ercan	Girne	Gazi Mağusa	Karpaz	Toplam
2014	1.577.347	49.967	18.608	291	1.646.213
2015	1.693.694	60.733	19.196	342	1.773.965
2016 (Ocak – Haziran)	821.821	20.153	7.372	117	849.463

Kaynak: Turizm Planlama Dairesi

Tablo B.50: Turistik Konaklama Tesislerinde Konaklayan Kişi Sayısı

Ülkeler	Kişi Sayısı							
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016 (Ocak – Haziran)
Yabancı	114.218	108.343	156.381	183.651	209.379	224.426	235.661	93.594
KKTC	55.440	52.653	45.243	45.175	40.125	49.598	52.335	17.598
Türkiye	304.942	336.240	393.238	459.529	464.397	529.909	588.045	296.805
Genel Toplam	474.600	497.236	594.862	688.355	713.901	803.933	876.041	407.997

Kaynak: DPÖ

EK C. NOTLAR

Para Arzı

En geniş anlamıyla 'Para Arzı'; bir ekonomide belirli bir anda dolanımda bulunan ve para olarak kullanılan araçların toplamını ifade etmektedir. Ülkeden ülkeye

veya zaman içerisinde farklılık gösterse de 'para arzı' likidite derecelerine göre; M1 (Dar Para Arzı), M2 (Ara Para Arzı) ve M3 (Geniş Para Arzı) şeklinde tanımlanmakta ve aşağıdaki şekilde hesaplanmaktadır.

M1= Dolaşımdaki Para + Bankalardaki Vadesiz Mevduat + KKTCCMB'deki Mevduat

M2= M1 + Bankalardaki Vadeli Mevduat

M3= M2 + Bankalardaki Resmi Mevduat + KKTCCMB'deki Diğer Mevduat

Mevduat ve Kredi

Bülten'de yer alan mevduat ve kredi kalemi toplamları 'KKTCC Bankalar Tek Düzen Hesap Planı'ndaki tanımlara göre hazırlanmıştır.

Banka

Şirketler Yasası ve 39/2001 sayılı 'KKTCC Bankalar Yasası' altında kurulan bankalar ile yabancı bankaların Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde açılan şubelerini anlatır. Halen KKTCC'de faaliyet gösteren toplam 22 mevduat bankası bulunmaktadır.

Bankacılık Sektörü

Yukarıda tanımlanan bankalardan oluşan sektörü ifade etmektedir. Tanıma uygun 22 bankanın haricindeki her türlü finansal kuruluş sektörün dışında tutulmuştur.

Bankacılık Sektörü Parasal Verileri

Sektöre ait parasal büyüklükler, bankaların KKTCC Merkez Bankası'na göndermiş oldukları geçici bilançolardan derlenmiştir. Söz konusu bilançolar her takvim ayının son günü itibarıyla hazırlanmakta ve bankaların o gün itibarıyla bilanço durumlarını göstermektedir. Ancak, Merkez Bankası yapacağı incelemeler neticesinde, bu bilançoların bazı kalemlerinde düzeltmeler talep edebileceğinden dolayı bu bilançolar 'Geçici' olarak kabul edilmektedir.

Dönüşüm Metodu

Bülten'de yabancı para miktarının Türk Lirası karşılıkları hesaplanırken Bankamızın gösterge niteliğinde belirlediği günlük döviz kurları kullanılmaktadır. Söz konusu dönüştürme, ilgili yabancı para birimine ait 'Döviz Alış Kuru' kullanılmak suretiyle yapılmaktadır.

Bültenle İlgili Diğer Hususlar

Bülten'de bankacılıkla ilgili veriler, genellikle aylık, üç aylık ve yıllık bazda düzenlenmiştir. Bankacılık sektörü ile ilgili söz konusu aylık veriler, aynı zamanda Bankamızın resmi internet sitesinde (www.mb.gov.ct.tr) yayınlanmaktadır.

Bankacılık verileri geçici bilançolardan derlendiğinden dolayı, Bankamız söz konusu mali verilerin doğruluğunu garanti etmemekte ve tamamen bilgi amaçlı yayınlanan bu verilerle ilgili hiçbir sorumluluk üstlenmemektedir. Ayrıca Bankamız, söz konusu verilerde önceden haber vermeden kısmen veya tamamen değişiklik/düzeltilme yapma hakkını saklı tutmaktadır. Bu nedenle, Bülten'de yer alan dönemsel bir bilgi, önceki veya sonraki bültenlerde çeşitli sebeplerle meydana gelecek güncellemeler sonucunda değişikliğe uğrayabilir.

